

Π Ε Ρ Ι

ΤΩΝ ΕΝ ΕΥΒΟΙΑ ΑΡΧΑΙΩΝ ΤΑΦΩΝ

ΜΕΤΑ 21 ΠΙΝΑΚΩΝ ΚΑΙ 53 ΕΙΚΟΝΩΝ ΕΝ ΤΩ ΚΕΙΜΕΝΩ

ΚΑΙ

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑΤΟΣ ΕΥΒΟΪΚΩΝ ΕΠΙΓΡΑΦΩΝ

ΥΠΟ

ΓΕΩΡΓΙΟΥ Α. ΠΑΠΑΒΑΣΙΛΕΙΟΥ

Γυμνασιάρχου

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ
ΤΥΠΟΙΣ Π. Δ. ΣΑΚΕΛΛΑΡΙΟΥ
1910

Π Ρ Ο Λ Ο Γ Ο Σ

Ἡ κατὰ τόπους ἀνασκαφή καὶ ἐξέτασις τῶν ἀρχαίων τάφων καὶ τῶν ἄλλων μνημείων οὐ μόνον συντελεῖ εἰς τὴν συμπλήρωσιν τῶν γνώσεων ἡμῶν περὶ τῆς ἀρχαίας τέχνης καὶ τοῦ βίου καθόλου τῶν ἡμετέρων προγόνων, ἀλλὰ καὶ καθίστησι δυνατὸν τοῦτο μὲν νὰ ἰσθῶσιν ἀσφαλῶς πως αἱ θέσεις πόλεων καὶ δήμων, ὧν νῦν μόνον τὰ ὀνόματά εἰσι γνωστά, τοῦτο δὲ νὰ γνωσθῇ, κατὰ τίνα χρονικὴν περίοδον χώρα τις κατωκίετο, ἐπὶ πόσον χρόνον διετέλεσεν οἰκουμένη καὶ ἂν οἱ ἐνοικοῦντες ἦσαν αἱ οἱ αὐτοὶ ἢ νέα φύλα καὶ νέοι λαοὶ ἄλλοθεν ἐπεληθόντες κατώκησαν αὐτὴν ἐξελάσαντες τοὺς πρότερον οἰκοῦντας. Πρὸς τοῦτοις δέ, ἂν πανταχοῦ τῆς Ἑλλάδος, ἔνθα τὸ πάλαι ἤκμασαν πόλεις, γένηται συστηματικὴ ἀνασκαφή καὶ ἐξέτασις τῶν παρ' αὐτὰς τάφων καὶ μνημείων, δειχθήσεται ὅτι πολλὰ τῶν γεγονότων, ἅτινα ὁ πέπλος τοῦ μύθου καλύπτει, δὲν εἶνε πλάσματα τῆς φαντασίας τῶν ἀρχαίων, ἀλλ' ἱστορικαὶ ἀλήθειαι, ὡς ἀπέδειξαν ἤδη αἱ ἐν Μυκῆναις, ἐν Τροίᾳ, ἐν Κρήτῃ καὶ ἀλλαχοῦ ἀνασκαφαί, καί, ὅπερ σπουδαιότατον, ἀκριβωθήσεται, ἂν ἀνὰ τὴν Ἑλλάδα πᾶσαν ἐπεκράτει ἢ αὐτὴ τέχνη καὶ ὁ αὐτὸς πολιτισμὸς κατὰ τὴν αὐτὴν χρονικὴν περίοδον ἢ ἤτο διάφορος κατὰ τόπους ἕνεκα λόγων φυλετικῶν ἢ ἄλλων αἰτίων. Δικαίως ἄρα ὁ Γεράρδος (Gerhard *annali dell' istituto archeologico* 1831 p. 113) εἰς τὴν ἐκ τῶν ἀνασκαφῶν ὠφέλειαν τῶν ἱστορικῶν ἐπιστημῶν ἀποβλέ-

πων ἀναφρονεῖ· «Fons ecce fluit eruditionis multiplicis, quo vel grammaticorum hortuli irrigantur, artis antiquitatis, historiae cognitio mirifice promoveatur; deorum hominumque imagines, res sacrae, fabulae iisdem operibus quam maxime illustrantur, graecorum festa publica, exercitia juvenum, ritus nuptiarum exponuntur».

Τούτων οὕτως ἐχόντων, οἱ λέγοντες, ὅτι προτιμότερον εἶνε νὰ μὴ γίνωνται ἀνασκαφαί, ἀλλὰ νὰ μένωσι τὰ ἔργα τῆς ἀρχαίας τέχνης ὑπὸ γῆς κεκρυμμένα, ἀνεπιγνώστως γίνονται αἰτίου οὐχὶ μικροῦς ζημίας ἐπιστημονικῆς τε καὶ ὕλικῆς εἰς τὸ ἔθνος. Καὶ ἐπιστημονικῆς μὲν, διότι ἐν χώρᾳ ἐχρύση, εἴπερ τις καὶ ἄλλη, πλεῖστα καὶ κάλλιπτα ἀρχαῖα μνημεῖα καὶ κτερίσματα παρακωλύεται ἢ θεραπεία καὶ ἢ πρόοδος τῆς ἀρχαιολογικῆς ἐπιστήμης, ὕλικῆς δέ, διότι, ἵνα παραλίπωμεν τὴν ὑπὸ τῶν τυμβωρύχων καταστροφὴν καὶ τὴν ὑπὸ τῶν ἀρχαιοκαπήλων ἀπεμπόλησιν εἰς τὴν ἀλλοδαπὴν εὐρημάτων πολυτίμων, οἱ θαυμαστά τῶν ἀρχαίων ξένοι καὶ οἱ ἀρχαιοφίλοι θὰ παύσωσι συρρέοντες εἰς τὰ ἡμέτερα μουσεῖα, ἂν μὴ ταῦτα πλουτίζονται αἰεὶ διὰ νέων εὐρημάτων, ἅτινα ἢ γῆ τῆς Ἑλλάδος πανταχοῦ κρύπτει ὡς ἄλλη φιλόστοργος μήτηρ ἐν τοῖς κόλποις αὐτῆς.

¹ Ἐγγραφοὶ ἐν Ἀθήναις μηνὶ Νοεμβρίῳ ἔτους 1909.

Γ. Α. ΠΑΠΑΒΑΣΙΛΕΙΟΥ

ΤΑΦΟΙ ΠΡΟΜΥΚΗΝΑΪΚΟΙ ΠΑΡΑ ΤΗΝ ΧΑΛΚΙΔΑ

Οἱ τάφοι οὗτοι λελαξευμένοι ἐν οὐχί πολὺ σκληρῶ τιτανολίθῳ ἐγένοντο τὸ πρῶτον γνωστοὶ πρὸ ἐξ ἑτῶν ὧδε. Ἐν ᾧ εἰς τῶν ἀδελφῶν Τσότσων ἤροτρα τὸν ἀγρὸν αὐτοῦ, ὅστις κεῖται ἐπὶ τῆς εἰς Βατῶντα ὁδοῦ παρὰ τὴν ἄκραν τὴν κοινῶς καλουμένην *Μάνικαν*, ἀπέγει δὲ τῆς Χαλκίδος ὥραν ἀκριβῶς, βλέπει τὸν ἕτερον τῶν βοῶν βυθιζόμενον ἄνωθεν τῶν τῆς τρίτης συστάδος τάφων, οὗ ἡ ὄροφῆ οὕσα, ὡς φαίνεται, σαθρὰ κατέπεσεν ὑπὸ τοῦ βάρους τοῦ βοός. Μαθὼν τοῦτο ὁ Σχολάρχης καὶ ἐπιμελητῆς τοῦ ἐν Χαλκίδι μουσείου κ. Γ. Δερβένης ἀνεκινώσατο τῷ Ὑπουργεῖῳ τῆς Παιδείας, ὅπερ ἀπέστειλε τὸν κ. Χρ. Τσουνταν, ἵνα ἐξετάσῃ τὰ κατ' αὐτούς. Ὁ κ. Τσουντας προχέριζος διερευνήσας τὸν βυθισθέντα τάφον καὶ δύο ἢ τρεῖς ἄλλους παρ' αὐτόν, ὧν ἡ ὑπαρξίς ἐγένετο γνωστὴ, διότι οἱ μόλις 0,20 τοῦ μέτρου ἔχοντες πάχος μεσότοιχοι αὐτῶν εἶχον καταπέσει, καὶ εὐρῶν τὰ κτερίσματα, περὶ ὧν προϊόντες ἐν οἰκίᾳ τόπῳ ποιησόμεθα λόγον, ἀπῆλθεν ἀναβαλὼν τὴν τελείαν καὶ ἀκριβῆ διερευνήσιν τῆς κατασκευῆς καὶ τοῦ σχήματος αὐτῶν εἰς ἄλλοτε. Ἐπειδὴ δὲ εἶχον παρέλθει τρία ἡδὴ ἔτη καὶ ὁ κ. Τσουντας ἕνεκα τῶν ἄλλων ἀσχολιῶν αὐτοῦ δὲν ἠδυνήθη νὰ ἐπιχειρήσῃ τὴν ἐξέτασιν καὶ ἔρευναν αὐτῶν ἐνόμισα καλὴν κατὰ τὸ θέρος τοῦ 1905 ἔτους νὰ ποιήσωμαι δοκιμαστικὴν τινα ἀνασκαφὴν ἐν τῷ χώρῳ τούτῳ. Καὶ πρῶτον μὲν διηρευνήσα τοὺς τάφους τῆς συστάδος, ἐνθα ἐγένετο ἡ καθίζησις, εἴτα δὲ παρατηρῶν ἐν τῷ ἀγρῷ, ὅπου τὸ ἔδαφος ἦτο βεβυθισμένον, καὶ ἐπικρούων τοὺς μεσοτοίχους τοῦ ἐκάστοτε ἀνακαλυπτομένου τάφου εὗρον συστάδας μὲν πέντε, τάφους δὲ περὶ τοὺς πενήτηντα.

Συστὰς πρώτη.

(Ἰδ. πίν. Α' καὶ Γ').

Αὕτη κεῖται περὶ τὸ μέσον τοῦ ἀγροῦ πρὸς τὸ μέρος τῆς θαλάσσης, σύγκειται δὲ ἐκ τάφων δέκα καὶ τριῶν, ὧν οἱ ἐξ πρώτοι εἰσι μαίζονες (ιδ. πίν. Α'), οἱ δ' ἄλλοι ἐπὶ τὰ ἐλάσσονες, κεῖνται δὲ εἰς ἀπόστασιν ἑκατὸν καὶ εἴκοσι πέντε μέτρων ἀπὸ τῶν πρώτων πρὸς τὸ μέρος τῆς θαλάσσης (ιδ. πίν. Γ'). Οἱ τάφοι οὗτοι, ὡς καὶ οἱ τῶν ἄλλων συστάδων, σύγκεινται ἐκ δύο μερῶν, ἐκ τοῦ κυρίως τάφου, ἐν ᾧ ἐτίθεντο οἱ νεκροί, καὶ ἐκ τοῦ ὁρόμου ἢ τῆς εἰσόδου τῆς πρὸ αὐτοῦ κειμένης. Καὶ ὁ μὲν κυρίως τάφος τῆς συστάδος ταύτης εἶνε κυκλοτερής, ἔχων τὸ σχῆμα καλύβης, οἷαν κατασκευάζουσιν οἱ νομάδες ποιμένες, ἢ κριθάνου, οἷος ὁ καὶ νῦν ἐπι συνήθης παρὰ τοῖς χωρικοῖς, ἡ δὲ εἰσόδος εἶνε τετράγωνος. Εἰς ταύτην κεκαλυμμένην λίθοις καὶ γώμασι καταβαίνει τις ἢ διὰ βαθμίδος, ἥτις κατασκευάσθη κοιλανθέντος τοῦ λίθου, ὡς ἐν τοῖς πρώτοις ἐξ (πίν. Α') ἢ εἰσπηδᾷ εἰς αὐτήν, διότι οὐδὲ μία βαθμὶς ὑπάρχει, ὡς ἐν τοῖς μικροτέροις ἐπὶ τὰ (πίν. Γ'). Τοῦ κυρίως τάφου ἡ θύρα ἐν πάσαις ταῖς συστάσιν ἦτο πεφραγμένη ἢ διὰ μιᾶς καὶ μόνης πλακῆς ἀκατεργάστου ἢ καὶ διὰ λίθων ἄλλων, ἂν ἢ πλᾶξ ἐτύγχανε μὴ καλύπτουσα πᾶσαν τὴν θύραν. Πασῶν τῶν συστάδων πάντες οἱ τάφοι, ἐξαιρουμένων δύο, ἦσαν ἀτυχῶς πλήρεις γώματος λεπτοτάτου εἰσρυνέντος μετὰ τοῦ καταστάλλοντος ὑεταίου ὕδατος διὰ τῶν ῥωγμῶν τοῦ λίθου καὶ τῶν περὶ τὴν θύραν κενῶν. Τοῦτου ἕνεκα τὰ μὲν ὅστ' ἅπαντα ἦσαν οὕτω τετριμμένα, ὥστε δὲν διεκρίνοντο

ἄλλως ἢ ἐκ τοῦ ὅτι, ἐν ᾧ τόπων ἔκειντο, τὸ χῶμα ἦν ὑπόλευκον, οἱ δὲ νεκροί, ἂν ἔκειντο ὀκλαδὸν ἢ ἐκτάδην, δὲν ἐγένετο ἡμῖν δυνατὸν νὰ διακρίνωμεν. Μνείας ἄξια νομίζομεν καὶ τάδε· πρῶτον μὲν ὅτι ἡ διεύθυνσις, ἣν ἔχουσιν οἱ τάφοι ἐν πάσαις ταῖς συστάσει ἐξαρθῆται ἐκ τῆς θέσεως, ἣν παρῆγεν ὁ λίθος, ἐν ᾧ εἰσὶ λελαξευμένοι. Τούτου ἕνεκα βλέπομεν ὅτι τῶν μὲν ἡ εἰσοδος βλέπει πρὸς μεσημβρίαν, τῶν δὲ πρὸς δυσμάς, ἄλλων πρὸς βορρᾶν, ἐνίων δὲ πρὸς ἀνατολάς. Εἶτα δὲ ὅτι οἱ συνεχόμενοι τάφοι, οἵτινες καταπεσόντων τῶν μεσοτείγων καὶ τῆς ὀροφῆς ἔλαβον μορφήν σπηλαιοειδῆ, οὔτε διηρευνήθησαν διὰ τὸ ἐπικίνδυνον οὔτε ἐσχεδιάσθησαν. Ὡσαύτως δὲν ἐσχεδιάσθησαν καὶ οἱ κατὰ τὸ 1906 ἔτος εὑρεθέντες περὶ τὴν τρίτην συστάδα.

Κτερίσματα τῶν τάφων τῆς πρώτης συστάδος.

(Πίν. Β').

Ἐν τῷ πρώτῳ τάφῳ, οὗ καὶ τομὴ εἶνε ἐσχεδιασμένη ἐν τῷ πρώτῳ πινάκι, εὑρέθησαν τὰ ἐξῆς κτερίσματα: 1) μαρμαρίνον πινάκιον τετραυσιμένον εἰς τρία τεμάχια, οὗ ἡ διάμετρος εἶνε 0,09 μ. (ἰδ. πίν. Β' ἐν β' σειρᾷ 1). 2) ὕδροδόχον ἀγγεῖον,

Εἰκὼν 1.

οὗ μέρος ἐλλείπον συνεπληρώθη, τὰ δὲ χεῖλη εἶνε ἀποκεκορυμένα· εἶχε γάνωμα ἐρυθρὸν, ὅπερ νῦν κατὰ τὸ πλεῖστον ἐξίτηλον γενόμενον δὲν φαίνεται. Ὑψ. 0,11 μ., διάμετρος ἐπὶ τῶν χειλέων 0,09 μ. (ἰδ. πίν. Β' σ. γ' 3). 3) οἱ ἐξῆς τέσσαρες ἐξ

ὀψιανοῦ ξυροὶ ἢ λεπίδες, αἵτινες ἀπεικονίζονται ἐν τῷ φυσικῷ αὐτῶν μεγέθει. (Εἰκ. 4).

Ἐν δὲ τῷ δευτέρῳ τάφῳ εὑρέθησαν 1) τὸ κάτωθι ἀπεικονιζόμενον ἐκ μαρμαρίου εἰδώλιον γυναικὸς (Εἰκ. 2), ὅπερ ἔχον ὕψος 0,14 μ. παριστᾷ θεότητα πιθανῶς, θήλειαν, ἔχουσαν τὴν μὲν κεφαλὴν κεκλιμένην πρὸς τὰ ὀπίσω, τὸν δὲ κορμὸν, οὗ ἐπὶ μὲν τοῦ στήθους ἐξέχουσιν οἱ μαστοί, κάτωθεν

Εἰκὼν 2.

δ' αὐτοῦ μόλις ὑποφαίνονται διασταυρούμεναι αἱ χεῖρες, κεκαμμένον πρὸς τὰ ἐμπρὸς οὕτως, ὥστε οἱ γλουτοὶ ὀπισθεν νὰ προέχωσιν· 2) ἔτερον τῶδε ἐκ μαρμαρίου εἰδώλιον ὕψους 0,08 μ. ὅπερ οὕτως ἄτεχρον εἶνε ὥστε ἡ μὲν κεφαλὴ αὐτοῦ δηλοῦται χωριζομένη ἀπὸ τοῦ κορμοῦ διὰ διπλῆς γραμμῆς, τὰ δὲ σκέλη μόλις φαίνονται διίστάμενα (Εἰκ. 3). 3) δύο τηγανοειδῆ κάτοπτρα, ὧν τὸ μὲν ἄνευ λαβῆς ἔχει διάμετρον ἐπὶ τῶν χειλέων 0,17 μ., ὕψ.

0,05, χρώματος υποφαίου μετά γανώματος, τὸ δ' ἕτερον, οὗ ἡ διάμετρος ἐπὶ τῶν χειλέων ἀποκλινόντων πρὸς τὰ ἔξω εἶνε 0,17 μ., τὸ δὲ ὕψος 0,04 μ., ἔχει λαβὴν δικελλοειδῆ καὶ χρώμα μέλαν μετά

Εἰκὼν 3.

γανώματος (ιδ. πίν. Β' σ. α 1, 2)· 4) ὑδροδόχον ἀγγεῖον ἐλλιπές, οὗ τὸ χρώμα ἐρυθρὸν ἂν ἐγένετο ἐξίτηλον, ἔχον διάμετρον ἐπὶ τῶν χειλέων καὶ ὕψος 0,08 μ. (πίν. Β' σ. γ' 1)· 5) πινάκιον μαρμαρίνου, οὗ ἡ διάμετρος 0,45 μ. (πίν. Β' σ. β' 3).

Ἐν τῷ τρίτῳ τάφῳ ὑπῆρχον 1) τηγανοειδὲς κάτοπτρον διαμέτρου ἐπὶ τῶν χειλέων 0,21 μ., ὕψ. 0,04, οὗ ἡ μὲν δικελλοειδῆς λαβὴ ἐλλείπουσα συνεπληρώθη ὑπὸ τοῦ τεχνίτου, τὸ δὲ χρώμα εἶνε φαιόν (πίν. Β' σ. α' 3)· 2) ὑδροδόχον ἀγγεῖον χρώματος ἐρυθροῦ, οὗ τὸ μὲν ὕψος 0,08 μ., ἡ δὲ ἐπὶ τῶν χειλέων διάμετρος 0,08 μ. (πίν. Β' σ. γ' 2)· 3) φιάλη πηλίνη μέλαινα, ἧς μέρος ἐλλείπον συνεπληρώθη. Διάμ. ἐπὶ τῶν χειλέων 0,14 μ. (πίν. Β' σ. β' 3).

Ἐν τῷ τετάρτῳ τάφῳ εὐρέθησαν 1) τηγανοειδὲς κάτοπτρον ἀκέραιον, οὗ ἡ λαβὴ δικελλοειδῆς, ἔχον διάμετρον ἐπὶ τῶν χειλέων 0,18 μ., ὕψ. 0,04, χρώμα δὲ ὑπόφαιον (πίν. Β' σ. α' 4)· 2) φιάλη πηλίνη μέλαινα μετὰ γανώματος, ἔχουσα δύο ἀποφύσεις. Διάμ. ἐπὶ τῶν χειλέων 0,15 μ. (πίν. Β' σ. β' 6)· 3) ὑδροδόχον ἀγγεῖον πλήρες, ἐρυθροῦ χρώματος καὶ ἔχον γάνωμα, ὅπερ κατὰ τὸ πλεῖ-

στον ἐγένετο ἐξίτηλον. Ὑψ. 0,09, διάμ. 0,08 μ. (πίν. Β' σ. γ' 4)· 4) ἡ ἐνθάδε ἀπεικονιζομένη ἀργυρᾶ λαβίς (Εἰκ. 4).

Εἰκὼν 4.

Ἐν τῷ πέμπτῳ τάφῳ ὑπῆρχεν ὑδροδόχον ἀγγεῖον ἔχον χεῖλη ἀποκεκομμένα, χρώμα ἐρυθρὸν μετὰ γανώματος ἤδη ὄντος ἐξίτηλου. Ὑψ. 0,08 μ. διάμ. 0,06 μ. (πίν. Β' σ. γ' 5).

Ἐν τῷ ἕκτῳ τάφῳ εὐρέθησαν 1) μικρὸν ἀγγεῖον ὕψ. 0,07 μ., διάμ. 0,04, οὗ τὸ χρώμα φαιόν, ὁ λαιμὸς μακρὸς πῶς, τὰ δὲ χεῖλη ἀποκλίνουσι πρὸς τὰ ἔξω (πίν. Β' σ. β' 2)· 2) ὑδροδόχον ἀγγεῖον, οὗ μέρος ἐλλείπον συνεπληρώθη, ἔχον λαιμὸν βραχύν, ὡς καὶ τινα ἄλλα ἅμοια αὐτῷ, τὴν δὲ γαστέρα προέχουσαν. Ὑψ. 0,08, διάμ. ἐπὶ τῶν χειλέων 0,07 μ. (πίν. Β' σ. γ' 6).

Ἐν τῷ ἑβδόμῳ τάφῳ (ιδ. πίν. Γ') εὐρέθη ἡ ἐπομένη ἐλλιπὴς καὶ τεθραυσμένη φιάλη ἐκ πηλοῦ ἔχουσα γάνωμα ἐρυθρὸν, βάσιν κυκλικὴν ἐπίπεδον, ἧς ἡ ἐπὶ τῶν πρὸς τὰ ἔσω ἀποκλινόντων χειλέων διάμετρος εἶνε 0,19 μ. (Εἰκ. 5).

Εἰκὼν 5.

Ἐν τῷ ὀγδόῳ ὑπῆρχεν ἡ ἐπομένη ἀνευ βάσεως μέλαινα μετὰ γανώματος πηλίνη φιάλη φέρουσα δύο ἀντικρῶ κειμένας ἀποφύσεις, ὧν ἡ μεταξὺ διάμετρος εἶνε 0,16 μ. (Εἰκ. 6)

Ἐν τῷ ἑνάτῳ ὑπῆρχε τὸ ἐπόμενον μαρμαρίνου

πινάκιον, οὗ ἐπὶ τῶν χειλέων διάμετρος εἶνε 0,07 μ. (Εἰκ. 7).

Εἰκὼν 6.

Εἰκὼν 7.

Ἐν τῷ δεκάτῳ εὐρέθη τὸ ἐπόμενον τεμάχιον μαρμαρίνης φιάλης (Εἰκ. 8) καὶ συντρίμματα ἄλλων ἀγγείων.

Εἰκὼν 8.

Ἐν τῷ ἑνδεκάτῳ πρὸς ἄλλοις συντρίμμασιν εὐρέθη ἀκεραία ἢ ἐξῆς ἄνευ βάσεως πηλίνῃ φιάλῃ, ἧς τὸ μὲν γάνωμα μέλαν, ἢ δὲ ἐπὶ τῶν χειλέων διάμετρος 0,13 μ. (Εἰκ. 9).

Εἰκὼν 9.

Ἐν τῷ δωδεκάτῳ εὐρέθη ἀκεραία ἢ ἐπομένη μετὰ βάσεως κυκλικῆς ἐπιπέδου πηλίνῃ φιάλῃ, ἧς

Εἰκὼν 10.

τὸ μὲν χεῶμα φαῖον, ἢ δὲ ἐπὶ τῶν χειλέων διάμετρος 0,10 μ. (Εἰκ. 10).

Ἐν τῷ δεκάτῳ τρίτῳ πλήν συντρίμματων ἀγγείων εὐρέθη καὶ ἡ ἐπομένη ἀργυρᾷ λαβίς. (Εἰκ. 11).

Εἰκὼν 11.

Πάντα τὰ ἀγγεῖα τῆς συστάδος ταύτης εἶνε ἄνευ τροχοῦ πεποιημένα.

Συστάς δευτέρα.

(16. πίν. Δ').

Οἱ τάφοι τῆς συστάδος ταύτης δέκα τὸν ἀριθμὸν κεῖνται μεταξύ τῶν τῆς πρώτης καὶ τρίτης συστάδος καὶ κατὰ μὲν τὰ ἄλλα εἶνε ἕμιοι τοῖς τῆς πρώτης συστάδος, διατέρουσι δὲ αὐτῶν καθ' ὅτι εἶνε μικρότεροι καὶ ἐν τῷ ὄρῳμῳ ἢ τῇ εἰσόδῳ οὐδεμίαν ἔχουσι βαθμίδα. Καὶ τούτων ἢ διεύθυνσις ἐξηροτήθη ἐκ τοῦ γῶρου, ἐν παρεῖχεν ὁ λίθος, ἐν ᾧ ἐλαξέθησαν.

Τὰ πλείστα τῶν ἐν τοῖς τάφοις τούτοις εὐρεθέντων κτερισμάτων πλήν τῶν ἀπεικονιζομένων ἐνθάδε καὶ ἐν τῷ Ε' πίνακι ἦσαν οὕτως ἐφθαρμένα, ὥστε ἦτο ἀδύνατον νὰ συγκολληθῶσιν ἢ συμπληρωθῶσιν. Ἀκεραία ἀγγεῖα εὐρέθησαν τὰ ἐξῆς.

Ἐν τῷ πρώτῳ πρὸς τὰ ἄνω κειμένῳ τάφῳ, οὗ ἡ εἰσοδος βλέπει πρὸς δυσμὰς εὐρέθησαν 1) τὸ κάτωθι ἀπεικονιζόμενον τηγανσοειδὲς κάτοπτρον (Εἰκ. 12), οὗ ἡ μὲν δικελλοειδῆς λαβὴ ἐλλείπουσα ἀνεπληρώθη, τὸ δὲ χεῶμα εἶνε φαῖον μετὰ γανώματος. Διάμετρος αὐτοῦ ἐπὶ τῶν χειλέων ἐχόντων ὕψος 0,04 μ. εἶνε 0,21 μ. Τὸ κάτοπτρον τοῦτο φέρει ὀπισθεν τὸ ἐγγάχακτον σταυροειδὲς κόσμημα· ἐν τῷ μέσῳ ὑπάρχουσι δύο κύκλοι, τοῦ ἐνὸς ἐγγεγραμμένου ἐν τῷ ἐτέρῳ, ὧν ἐκάτερον περιθίβει ἕτερος κύκλος διὰ στιγμῶν πεποιημένος, μετ' αὐτοῦ δὲ ἕτερος κύκλος ἐκ γραμμῶν τριγωνικῶν

ἐν εἶδει μαιάνδρου, ἐξ οὗ ἐκφύονται τέσσαρα κέρατα ἀντικείμενα ἀλλήλοις σταυροειδῶς. Ἐν τῷ ἐνὶ ζεύγει πῶν κεράτων τούτων ὑπάρχουσι μεταξὺ γραμμῶν ἢ τριγωνικῶν μαιάνδρων μία ἢ δύο σειραὶ στιγμάτων, ἐν δὲ τῷ ἐτέρῳ εἰσὶ κεχαραγμέναι πολλαὶ στιγμαὶ ἐντὸς τῆς περὶ τοὺς κεντρικοὺς κύκλους τραπεζοειδοῦς περιοχῆς, κλειομένης διὰ γραμμῆς, μεθ' ἣν ὑπάρχει μία ἢ πλείονες σειραὶ στιγμῶν, ὧν κάτωθεν εἰσὶ κεχαραγμέναι γραμμαὶ δίχην θυσάνου, ἔνδον δὲ τοῦ κενοῦ παρὰ τὰ κέρατα τὰ μὴ περιέχοντα τὸν γραμμοειδῆ θύσανον εἶνε κεχαραγμένη δέσμη καμπυλοειδῶν γραμμῶν. Ἄρα γε μὴ τὸ κόσμημα τοῦτο εἰκονίζει τὸν ἥλιον; 2) φαιὸν ὑδροδόχον ἀγγεῖον μετὰ βάσεως κυκλικῆς ἐπιπέδου

καὶ γανώματος, ἔχον τὴν μὲν γαστέρα προέχουσαν, τὸν δὲ λαιμὸν βαίνοντα στενούμενον πρὸς τὰ χεῖλη, ἅτινα κλίνουσι πρὸς τὰ ἔξω. Ὑψ. 0,05 μ., διάμ. ἐπὶ τῶν χειλέων 0,07 (πίν. Ε', 4).

Ἐν τῷ δευτέρῳ τάφῳ τῷ ἐν δεξιᾷ τοῦ πρώτου ἐπὶ τῆς αὐτῆς σειρᾶς κειμένῳ οὐδὲν ἀκέραιον ἢ δυνάμενον νὰ συγκολληθῆ ἀγγεῖον εὑρέθη.

Ἐν τῷ τρίτῳ τῷ κάτωθεν τοῦ πρώτου ἐν ἀριστερᾷ εὑρέθη ἀγγεῖον μικρὸν, οὗ τὰ χεῖλη εἶνε ἀποκεκρουμένα, φέρει δὲ οὐδὲ διάτρητον. Διάμετρος καὶ ὕψος 0,02 μ. (πίν. Ε', 2).

Ἐν τῷ τετάρτῳ, οὗ καὶ τομὴ εἶνε ἐσχεδιασμένη ἐν τῷ πίνακι, εὑρέθησαν μόνον συντριμμάτα ἀγγείων.

Εἰκὼν 12.

Ἐν τῷ πέμπτῳ τῷ κάτωθεν τοῦ τετάρτου ἐν ἀριστερᾷ εὑρέθη ὑδροδόχον ἀγγεῖον μέλαν μετὰ γανώματος, οὗ μέρος ἐλλείπον συνεπληρώθη ἔχει ὕψος 0,09 μ., διάμετρον δὲ ἐπὶ τῶν χειλέων τοῦ στομίου, ὅπερ ἀπὸ τῆς βάσεως χωρεῖ ἀποκλίνον πρὸς τὰ ἔξω, 0,07 μ. (πίν. Ε', 3).

Ἐν τῷ ἕκτῳ τάφῳ, οὗ ὁ δρόμος βλέπει πρὸς ἄρκτον, ὑπῆρχεν ὑδροδόχον ἀγγεῖον, οὗ ἡ προέχουσα γαστήρ ἔχει φαβδώσεις ἀρχομένας κάτωθεν τοῦ λαιμοῦ στενούμενου ὀλίγον πρὸς τὰ ἄνω καὶ φέροντος περὶ τὰ χεῖλη γείσων. Ὑψ. 0,08 μ., διάμ. χεῖλ. 0,09 μ. (πίν. Ε', 5).

Ἐν τῷ ἑξῷτάφῳ πλὴν συντριμμάτων εὑρέθη καὶ

ὑδροδόχον ἀγγεῖον ἐρυθρὸν ἐλλειπὲς μὲν, ἀλλὰ συμπληρώσιμον· τούτου ἡ μὲν γαστήρ προέχει, ὁ δὲ λαιμὸς εἶνε βραχύς. Ὑψ. 0,08 μ., διάμ. ἐπὶ τῶν χειλέων 0,08 μ. (πίν. Ε', 4).

Ἐν τῷ ὀγδόῳ ὑπῆρχεν ὡσαύτως ὑδροδόχον ἀγγεῖον ἀκέραιον, οὗ τὸ χροῖμα ἐρυθρὸν. Ὑψ. 0,09 μ., διάμ. 0,08 μ. (πίν. Ε', 6).

Ἐν τοῖς ἄλλοις τάφοις τῆς συστάδος ταύτης πλὴν τῶν συντριμμάτων εὑρέθησαν πέντε ξυροὶ ἢ λεπιδες ὀψιανοῦ, ὧν ἡ μέγιστος ἔχει ὕψ. 0,08 μ. (πίν. Ε').

Καὶ τῆς συστάδος ταύτης τὰ ἀγγεῖα πάντα εἶνε πεποιημένα ἄνευ τροχοῦ.

Συστάς τρίτη.

(Πιν. Γ').

Οί τῆς συστάδος ταύτης τάφοι, οὗς μόνους δύναται νὰ ἴδῃ ὁ βουλούμενος, διότι δὲν ἐκαλύφθαι αὐτούς, ὡς καὶ τοὺς ἄλλους, συναινεσάντων τῶν κυρίων τοῦ ἀγροῦ, εἶνε οἱ πάντων ἄριστοι. Ὡς πᾶς τις βλέπει, σύγκεινται μὲν καὶ οὗτοι ἐκ δύο μερῶν, τοῦ δρόμου καὶ τοῦ κυρίως τάφου, ἀλλὰ διαφέρουσι τῶν ἄλλων, διότι ἐν μὲν τῷ δρόμῳ ὑπάρχουσι λελαξευμέναι δύο βαθμιδαί, ὅπως τις καταβαίνει, ὁ δὲ κυρίως τάφος ἔχει σχῆμα τραπεζίου, οὗ ἡ ἀντικρὺ τῆς θύρας πλευρὰ δὲν εἶνε εὐθεῖα, ἀλλὰ μικρὸν τι καμπύλη, αἱ δὲ ἐκατέρωθεν παράλληλοι πρὸς ἀλλήλας πρὸς μὲν τὴν πλευράν, ἐν ἧ ἡ θύρα, συγκλίνουσι, πρὸς δὲ τὴν ἀντικειμένην αὐτῇ ἀποκλίνουσιν. Οἱ τάφοι οὗτοι εἶνε οἱ κρεῖττον τῶν ἄλλων διασωθέντες, διότι ὁ λίθος, ἐν ᾧ ἐλαξεύθησαν εἶνε σκληρότερός πως τοῦ τῶν ἄλλων.

Τῆς συστάδος ταύτης ὁ δεύτερος ἀπ' ἀνατολῶν τάφος, οὗ καὶ ἡ τομὴ ἀπεικονίζεται ἐν τῷ Γ' πίνακι, περιεῖχεν ἐλάχιστον χῶμα, διότι καὶ ῥωγμὰς πολλὰς καὶ μεγάλας δὲν εἶχεν ὁ λίθος καὶ ἡ θύρα ἦτο κάλλιον τῆς τῶν ἄλλων πεσραγμένη. Ἐν τούτῳ τὰ ὀστέα τῶν νεκρῶν λίαν τετριμμένα ἔκειντο ἐπὶ τῆς ἀντικρῦ τῆς θύρας καὶ ἐπὶ τῶν ἐκατέρωθεν αὐτῆς πλευρῶν, ὡς ἐκ τῆς καταστάσεως ὅμως, ἐν ἧ ἦσαν, δὲν ἦτο δυνατὸν νὰ γνωρίσωμεν, ἂν οἱ νεκροὶ ἔκειντο ὀρθὰ ἢ ἐκτάδη.

Κτερίσματα ἐν τοῖς τάφοις τούτοις εὐρέθησαν τὰ ἐν τῷ Ζ' πίνακι ἀπεικονιζόμενα, ἅτινα ὑπὸ τοῦ κ. Χ. Τσουντα κομισθέντα ἐνθάδε ἀπόκεινται νῦν ἐν τῷ Ἐθνικῷ Μουσείῳ: 1) ὕδροδῶλον ἀγγεῖον μετὰ ἐπιπέδου βάσεως καὶ χειλέων πρὸς τὰ ἔξω ἀποκλινόντων περιβεύμενον ὑπὸ ἐγχράκτων ἐνστίκτων τριγώνων, ὧν αἱ μὲν βάσεις κεῖνται κάτωθεν τοῦ πρὸς τὰ ἄνω στενωμένου λαιμοῦ, αἱ δὲ κορυφαὶ χωροῦσι πρὸς τὴν γαστέρα (πίν. Ζ', 1). ὕψ. 0,13, διάμ. χειλ. 0,10. 2) ἐρυθρὰ ἄνευ βάσεως πρόχους τεθραυσμένη, ἧς ἡ γαστήρ εἶνε πεπιεσμένη περὶ τὸν ὀμφαλόν, ὡς τὰ οἰνοδόχα ἀγγεῖα τὰ καλούμενα κοινῶς *τοῖτρα* ἢ *τοῖπαι*, ὁ λαιμὸς οὐχὶ πολὺ μακρὸς, τὰ δὲ χεῖλη ἡμισελήνοειδῆ, πρὸς τὸ μέρος τῆς λαβῆς τετραμμένα εὐρύνονται ἐλλειψοειδῶς πρὸς

τὰ ἄνω. Ὑψ. 0,30 μ. (πίν. Ζ', 2). 3) μόνωτον ὕδροδῶλον ἀγγεῖον μετὰ βάσεως ἐξεχούσης. Ὑψ. 0,16 μ. Διάμ. χειλέων 0,07 1/2 μ. (πίν. Ζ', 3). 4) πυξίς μικρὰ ἔχουσα τέσσαρας πόδας, φέρουσα δὲ ἐγχράκτους πλαγίας γραμμὰς ἐπὶ τῆς γαστρὸς, περὶ δὲ τὸν λαιμὸν ταινίαν ἐκ δύο γραμμῶν ἀποτελουμένην καὶ ἐγχράκτα στίγματα ἐνδον φέρουσαν. Ὑψους 0,05 μ., διάμ. 0,02 1/2 μ. (πίν. Ζ', 4. 5) ὕδροδῶλον ἀγγεῖον ὕψ. 0,13 μ., διαμέτρου ἐπὶ τῶν πρὸς τὰ ἔξω ἀποληγόντων χειλέων 0,08, φέρον δίκεν ὠτων ἀποφύσεις, ἐπὶ δὲ τῆς γαστρὸς ἐγχράκτον ἐλλειψοειδῆς κόσμημα ἐκ τριῶν γραμμῶν, ὧν ἐνδον ὑπάρχουσι στιγμαὶ (πίν. Ζ', 5). 6) ὅμοιον ἀγγεῖον ὕψ. 0,09 μ., ἄνευ χειλέων, ἔχον περὶ τὴν γαστέρα ἀποφύσεις καὶ ἐγχράκτον ῥομβοειδῆς κόσμημα μετὰ στιγματῶν (πίν. Ζ', 6).

Ἐν τῷ ἡμῶν δὲ εὐρέθησαν ἐν ἔτει μὲν 1905^α τὰ ἔξῃς.

Ἐν τῷ πέμπτῳ ἀπὸ βορρᾶ τάφῳ 1) τὸ ἐνθάδε ἀπεικονιζόμενον χαλκοῦν μαχαίριον (Εἰκ. 13) καὶ

Εἰκὼν 13.

μικρὸν ἀργυροῦν ἔλασμα εἰς δύο τεμάχια φέρον ὀπὰς καὶ μικροὺς τινὰς ἧλους, ὅπερ περιέβαλλε πιθανῶς τὴν λαβὴν τοῦ μαχαίριου. 2) αἱ ἐν τῷ πίνακι ὑπ' ἀρ. 3 ἀπεικονιζόμεναι δύο ἀργυραὶ λαβίδες.

Ἐν τῷ ἕκτῳ τάφῳ εὐρέθη τὸ τελευταῖον ἐν τῷ Η' πίνακι ἀπεικονιζόμενον (6) ἀγγεῖον, οὗ μέρος μετὰ τῶν χειλέων ἐλλείπον συνεπληρώθη, φέρον

δὲ ἐπὶ μὲν τῆς γαστρῆς, ἣτις ἔχει τέσσαρας ἀποφύσεις, ὧν αἱ δύο ἐπιμήκεις, κεχαραγμένες διπλῆς γραμμᾶς ἐνσπίτους ἐν εἶδει μαιάνδρου τριγωνικοῦ, κάτωθεν δὲ τοῦ λαιμοῦ δύο σειρὰς ἐντύπων κύκλων μικρῶν, ὧν ἕκαστος ἔχει ἕνδον ἕτερον κεχαραγμένον.

Ἐν ἔτει δὲ 1906^ω ἐλπίζοντες ὅτι θὰ εὐρωμεν περὶ τὴν συστάδα ταύτην καὶ ἄλλους τάφους, οἵτινες ὡς ἐκ τῆς μείζονος σκληρότητος τοῦ λίθου δὲν θὰ εἶγον πάθει κατὰπτωσιν οὐδὲ ρωγμᾶς, θὰ καθίστων δὲ ἡμῖν δυνατὸν, ἂν μὴ ἦσαν πλήρεις χρώματος, νὰ γνωρίσωμεν ἀκριβέστερον, πῶς ἔκειντο οἱ νεκροί, ἐσκάψαμεν περὶ τὴν συστάδα ταύτην. Καὶ τάφους μὲν εὐρωμεν ἄλλους πέντε, ὧν τέσσαρας πρὸς ἀνατολάς, ἕνα δὲ πρὸς βορρᾶν, τοῦ κυρίου ἄμως σκοποῦ ἡστογήσαμεν, διότι καὶ οὗτοι ὅμοιοι κατὰ τὸ σχῆμα τοῖς ἑπτὰ, ἦσαν πλήρεις χρώματος. Μνείας ἀξίον νομίζομεν ὅτι ἐν τῷ δευτέρῳ τούτων πᾶν τάφῳ, οὗ τὸ μὲν μήκος ἦτο δύο μέτρων, τὸ πλάτος τριῶν, τὸ δὲ ὕψος 1,60 μ., ὑπῆρχον δύο νεκροί, ὧν ὁ μὲν ἔκειτο εἰς βάθος 1,20 μ. ἀπὸ τῆς ὀροφῆς, ὁ δὲ ὑπ' αὐτὸν μετὰ στρῶμα ἄμμου 0,40 μ. Τοῦ νεκροῦ τούτου τὸ κρανίον ἔκειτο μεταξύ δύο λίθων ἐν τῷ βάθει τοῦ τάφου πρὸς ἀνατολάς, τὰ δ' ἄλλα ὄσῃα κατὰ τὸ πλεῖστον τετριμμένα ἔκειντο ἐπὶ τῆς αὐτῆς γραμμῆς καὶ ἐκάλυπτον μόνον τὸ ἡμισυ τῆς ἐν δεξιᾷ τῆς θύρας πλευρᾶς τοῦ τάφου. Τοῦ σκελετοῦ τούτου ἐκτάδην κειμένου συνελέξαμεν τὰ ὄσῃα τῆς κεφαλῆς πάντα, ἅτινα ἦσαν λεπτά καὶ εὐθρυπτα, τέσσαρας ὀδόντας καὶ τὸ ἕτερον πᾶν μηρικοῦν ὄσῃον. Οὐδόλως ἐκπλήττει ἡμᾶς ὅτι τὰ ὄσῃα τοῦ μὲν βαθύτερου κειμένου καὶ κατ' ἀκολουθίαν πρότερον ταφέντος ἐσφύζοντο μᾶλλον ἢ τὰ τοῦ μετ' αὐτόν, ἅτινα πᾶντα ἦσαν τετριμμένα. Δὲν ἀμφιβάλλομεν ὅτι αἰτία τοῦ νὰ διασθῶσι τὰ ὄσῃα τούτου, ὅστις ἦν νεανίας, ἐν κρείττονι καταστάσει ὑπῆρξε τὸ ὑπεράνω αὐτοῦ στρῶμα τῆς ἄμμου.

Κτερίσματα εὐρέθησαν ἐν τοῖς τάφοις τούτοις, οἵτινες ἐκαλύφθησαν χωρὶς νὰ σχεδιασθῶσι διὰ τὸ ὁμοίμορον τοῖς ἑπτὰ, ἄδε.

Ἐν τῷ πρώτῳ τάφῳ τῷ μετὰ τοὺς ἑπτὰ κειμένῳ πρὸς ἀνατολάς εὐρέθη 1) πρόγους τεθραυσμένη καὶ ἐλλειπῆς ὁμοία καθ' ὅλα τῇ ἐν τῷ Ζ' πίνακι ἀπεικονιζομένη (πίν. Θ', 2). 2) οἰνογὴ μετὰ

βάσεως ἐπιπέδου κυκλικῆς (πίν. Η' σ. α', 2), ἣς τὰ τε χεῖλη καὶ ἡ λαβὴ ἐλλειπόντα συνεπληρώθησαν, ἡ δὲ γαστήρ οὐσα στρογγύλη φέρει ἐγγαράτους γραμμᾶς καθέτους, αἵτινες κεῖνται μεταξύ τῶν περὶ τὸν τράχηλον καὶ τὸ μέσον τῆς γαστρῆς κυκλικῶν διπλῶν γραμμῶν. Ὑψ. 0,13 μ., διάμ. ἐπὶ τῶν πρὸς τὰ ἔξω καμπτομένων χειλέων 0,10

Ἐν τῷ δευτέρῳ τάφῳ τῷ καὶ μείζονι τῶν ἄλλων εὐρέθη παρὰ τὸν ὑπὸ τὴν ἄμμον νεκρὸν 1) ἀγγεῖον φατόχρον, τεθραυσμένον περὶ τὸ χεῖλος, οὗ μέρος ἐλλείπον συνεπληρώθη (πίν. Η' α', 4). Τοῦτου, ὕψ. 0,14 μ., διαμ. χειλ. 0,09, ἡ γαστήρ ἔχουσα δύο ἀποφύσεις τριγωνοειδεῖς καμπτομένας πρὸς τὰ ἄνω δίκην κορώνης, εἶνε στρογγύλη, ὁ δὲ λαιμὸς μακρὸς, τὰ δὲ χεῖλη κατὰ τὸ πλεῖστον ἀποκεκρυμμένα κάμπτονται πρὸς τὰ ἔξω καὶ σχηματίζουσι γεῖσον. 2) πηλίνη γιάλη ἐρυθρὰ μετὰ γάνωματος, ἣς μέρος ἐλλείπον συνεπληρώθη. Διάμετρος ἐπὶ τῶν χειλέων ἅτινα κάμπτονται πρὸς τὰ ἔσω 0,20 μ. (πίν. Η' σ. β', 3).

Ἐν τῷ τρίτῳ τάφῳ εὐρέθησαν 1) τρεῖς πρόχοι. Τούτων ἡ μὲν μετὰ κυκλικῆς ἐπιπέδου βάσεως, ὕψ. 0,30 μ., ἔχει γαστέρα στρογγύλην, λαιμὸν βραχύν, κάτωθεν παχύτερον, προχοὴν ῥαμφοειδῆ, ἣτις εἶνε πλατυτέρα κάτωθεν, στενωτέρα δὲ περὶ τὸ χεῖλος (πίν. Θ' σ. β', 1), ἡ δὲ ἄλλη (πίν. Θ' σ. β', 1) ὕψ. 0,27 μ., ἔχει χρώμα φαιόν, γαστέρα στρογγύλην, λαιμὸν μακρὸν, προχοὴν ῥαμφοειδῆ, βᾶσιν ἐπίπεδον κυκλικῆν. Ἡ δὲ τρίτη (πίν. Θ' σ. β', 2) ὕψ. 0,30 μ., κατὰ μὲν τὰ ἄλλα εἶνε ὁμοία τῇ προρηθείσῃ, διαφέρει δὲ ὅτι εἶνε μείζων καὶ ἔχει γάνωμα ἐρυθρόν. 2) δύο ὀροδόχα ἀγγεῖα ἔχοντα γάνωμα ἐρυθρόν, ὧν τὸ μὲν ὕψ. 0,06 μ., διαμ. χειλ. $0,03\frac{1}{2}$, ἔχει βᾶσιν κυκλικὴν ἐπίπεδον καὶ λαιμὸν βραχύν (πίν. Η' σ. β', 1), τὸ δ' ἕτερον ὕψ. $0,09\frac{1}{3}$, διαμ. χειλ. 0,07, εἶνε μέλαν, στερεῖται βάσεως, ἔχει γαστέρα στρογγύλην καὶ λαιμὸν εὐρυνόμενον περὶ τὰ χεῖλη (πίν. Η' σ. γ', 1).

Ἐν τῷ τετάρτῳ τάφῳ ὑπῆρχον 1) τὸ ἐνθάδε ἀπεικονιζόμενον (Εἰκ. 14) τηρανοειδὲς κάτοπτρον, οὗ ἡ λαβὴ φέρει ἐπὶ τοῦ ἄκρου γεῖσον, ἐν τῷ μέσῳ τρήμα, ὅπισθεν δὲ ἔχει ἐγγαράτους πέντε σπείρας συνδεομένας διὰ γραμμῶν πρὸς ἀλλήλας, ὧν ἡ μὲν μείζων κεῖται ἐν τῷ μέσῳ, αἱ δ' ἄλλαι αἱ μικρο-

πεται περί αὐτήν Διάμετρος ὅπισθεν ἔνθα τὸ κόσμημα 0,25 μ., ἐπὶ τῶν χειλέων 0,23, ὕψος δὲ τῶν χειλέων 0,04 μ. 2) ὕδροδόχον ἀγγεῖον μέλαν, ἀκέραιον, ἄωτον, οὗ τὰ χεῖλη πρὸς τὰ ἄνω εὐρύνονται. Ὑψ. 0,07 $\frac{1}{8}$ μ., διάμ. ἐπὶ τῶν χειλέων 0,07 μ. (πίν. Η' σ. 6', 2) 3) ἑλλιπὲς ὕδροδόχον ἀγγεῖον ἐρυθρόν, οὗ ὁ λαιμὸς βραχύς, ἡ γαστήρ στρογγύλη, τὰ χεῖλη ἀποκλίνουν πρὸς τὰ ἔξω, περὶ δὲ τὴν γαστέρα φέρεται δίκην ὠτων τρεῖς ἀπο-

φύσεις Ὑψ. 0,08 μ., διάμ. χειλ. 0,09 (πίν. Η' σ. γ', 4) 4) ὕδροδόχον ἀγγεῖον μέλαν ὕψ. 0,09 μ., διαμ. χειλ. 0,09 μ., ἔχον γαστέρα στρογγύλην, λαιμὸν βραχύν, χεῖλη στομίου ἀποκλίνοντα πρὸς τὰ ἔξω, περὶ δὲ τὴν γαστέρα τρεῖς ἀποφύσεις μικρὰς (πίν. Η' σ. γ', 2).

Ἐν τῷ πέμπτῳ τάφῳ, οὗ ὁ δρόμος ἦτο πρὸς ἀνατολάς, ἔκειτο δὲ δέκα πέντε μέτρα μακρὰν τῆς συστάδος τῶν ἐν τῇ αὐτῇ σειρᾷ ἐπὶ τὰς τάφων πρὸς

Εἰκὼν 14.

τὸ μέρος τοῦ Βατῶντος εὐρέθησαν 1) οἰνοχόη μέλαινα, μόνωτος ἀκέραια, ἥς ἡ γαστήρ στρογγύλη, ὁ λαιμὸς μακρὸς εὐρυνόμενος ἡρέμα πρὸς τὰ χεῖλη, ἅτινα ἀποκλίνουν πρὸς τὰ ἔξω. Τὸ ὕψος αὐτῆς καὶ ἡ ἐπὶ τῶν χειλέων διάμετρος εἶνε 0,09 μ. (πίν. Η' σ. α', 5) 2) μικρὸν ἀγγεῖον φαιόχρουν, τὸ μόνον διὰ τροχοῦ πεποιημένον, οὗ ἡ λαβὴ προσπεφυκυῖα τοῖς χεῖλεσιν ἔχει διεύθυνσιν πρὸς τὰ ἄνω. Ὑψος καὶ διάμετρος αὐτοῦ ἐπὶ τῶν χειλέων 0,06 μ. (πίν. Η' σ. α', 1).

Ἀντικρὺ τῶν πέντε τούτων τάφων εἰς ἀπόστασιν τριάκοντα μέτρων πρὸς μεσημβρίαν εὐρέθησαν δύο ἄλλοι ὅμοιοι, ἀλλὰ μικρότεροι ἐκείνων. Τοῦ ἐτέρου τούτων ἡ κορυφή ἦτο διερωγυῖα, ἡ θύρα ἔβλεπε πρὸς ἀνατολάς, ὁ δὲ δρόμος ἡ ἡ εἰσοδος δὲν εἶχε βαθμίδας. Ἦτο πλήρης γάματος, περιεῖχε δὲ τὸ ἡμισυ μικροῦ ἀγγείου, οὗ ἡ μὲν γαστήρ προέχει, ὁ δὲ λαιμὸς βραχύς. Εἰς ἀπόστασιν δὲ δέκα μέτρων ἀπὸ τούτου ἔκειτο ὁ ἕτερος, οὗ ὁ δρόμος ἔβλεπε πρὸς μεσημβρίαν καὶ δὲν εἶχε βαθμίδας.

Καὶ οὗτος ἦν πλήρης χρώματος, εἰ καὶ ἡ θύρα ἦτο καλῶς πεφραγμένη διὰ δύο πλακῶν μεγάλων. Ἐν τούτῳ εὐρέθησαν 1) πρόχοι δύο ἔχουσαι γάνωμα ἐρυθρὸν ἀμφοτέρων ἢ μὲν γαστήρ εἶνε στρογγύλη, ὁ δὲ λαίμυς βραχύς. Ὑψος τῆς μὲν 0,28 μ., τῆς δὲ 0,25. Τῆς ἑτέρας τὸ χεῖλος περὶ τὴν ἐκροὴν εἶνε ἀποκεκρουμένον (πίν. Θ' 6)· 2) ἀγγεῖον ἔχον βάσιν ἐπίπεδον, λαίμον ἐυρυνόμενον περὶ τὰ χεῖλη, γαστέρα στρογγύλην καὶ λίαν προέχουσαν, ἧς ἀμφοτέρωθεν ὑπάρχουσι δύο ἀποφύσεις ὀριζόντιοι ἔχουσαι ἑκάτερα τρίμημα ἐν μέσῳ. Ὑψος 0,09 μ. Διάμ. ἐπὶ τῶν χειλέων 0,06 $\frac{1}{2}$ μ. (πίν. Η' 9· 3) σπονδύλιον ἐκ πυρίτου λίθου διάτρητον· 4) δύο χαλκαῖα περόνια.

Συστάς τετάρτη.

(Πίν. Γ').

Ἡ συστάς αὕτη τῶν τάφων ἔκειτο βορειοδυτικῶς τῆς τρίτης, συνέκειτο δὲ ἐκ τάφων πέντε. Ἡ τῶν τάφων κατασκευὴ εἶνε ὁμοία τοῖς τῆς τρίτης συστάδος, διαφέρουσι δὲ μόνον, καθ' ὅτι ἐν τῷ ὁρόμῳ ἢ τῇ εἰσόδῳ οὐδεμίαν ἔχουσι βαθμίδα. Κτερίσματα εὐρέθησαν ἐν τούτοις τὰ ἑξῆς.

Ἐν τῷ πρώτῳ τάφῳ τῷ κειμένῳ βορειότερον τῶν ἄλλων εὐρέθησαν 1) ἀσκὸς πῆλινος ὕψους 0,08 μ., διαμ. ἐπὶ τῶν χειλέων 0,05 μ., ἔχον προροήν, γάνωμα δὲ ἐρυθρὸν (πίν. ΙΑ' σ. γ', 7)· 2) ἀστίνον κυλινδρικὸν ἐργαλεῖον (πίν. ΙΑ' σ. γ', 4) ὕψ. 0,10 μ.

Ἐν τῷ δευτέρῳ εὐρέθησαν 1) μαρμαρινὴ σιάλη, ἧς ἢ ἐπὶ τῶν χειλέων διάμετρος εἶνε 0,15 μ. (πίν. ΙΑ' σ. α', 5)· 2) μικρὸν ἀγγεῖον ὕψ. 0,02, ἔχον οὖς διάτρητον, τὰ δὲ χεῖλη ἀποκεκρουμένα (πίν. ΙΑ' σ. γ', 3)· 3) μέλαν ἄωτον ἀγγεῖον, οὗ τὰ χεῖλη ἐυρυνόμενα ἀποκλίνουν πρὸς τὰ ἔξω (ιδ. πίν. Β' σ. β', 2)· 4) ἀγγεῖον μικρὸν ὕψ. 0,03 μ., διαμ. ἐπὶ τῶν χειλ. 0,02 μ. μετὰ φαιῶ γανώματος (πίν. ΙΑ' σ. γ', 5)· 5) ἀμφορεὺς δίωτος ἀνευ γανώματος μετὰ βάσεως ἐπίπεδου κυκλικῆς ὕψους 0,09 μ., διαμ. ἐπὶ τῶν χειλέων ἀποκλινόντων πρὸς τὰ ἔξω 0,03 μ. (πίν. ΙΑ' σ. β', 1)· 6) κόνθαρος μέλας μετὰ μακρῶν ὠτων, ἅτινα κατὰ μέγα μέρος εἶνε συμπληρωμένα. Διάμετρος ἀπὸ ὠτὸς εἰς οὖς 0,20 μ. (πρὸς. Montelius πίν. 208, 6, Β)· 7) τηγανοειδὲς κάτοπτρον φέρον λαβὴν δικελλο-

εἰδῆ τεθραυσμένον εἰς τεμάχια (ὅμοιον ιδ. πίν. Β' σ. α', 4)· 8) δύο ἀστίνια ἐργαλεῖα, ὧν τὸ πρῶτον ἔχει μῆκος 0,11 μ., τὸ δὲ δεύτερον 0,10 μ. (πίν. ΙΑ' σ. α', 1, 2).

Ἐν τῷ τρίτῳ τάφῳ, οὗ ὁ ὁρόμος βλέπει πρὸς βορρᾶν εὐρέθησαν 1) σινογχὴ μόνωτος μετὰ βάσεως κυκλικῆς ἐπίπεδου. Ὑψ. 0,19 μ., διαμ. χειλέων 0,11 μ. (πίν. ΙΑ' σ. α', 4)· 2) τὸ μικρότατον πάντων τῶν ἐν τούτοις τοῖς τάφοις εὐρέθέντων ἀγγεῖον, χρώματος φαιῶ. Ὑψ. 0,002, διαμ. χειλ. 0,003 μ. (πίν. ΙΑ' σ. γ', 6).

Ἐν τῷ τετάρτῳ τάφῳ, οὗ καὶ ἡ τομὴ ἀπεικονίζεται, εὐρέθη ὑπὲρ τὸ ἡμισυ λίθινου ἀγγείου, οὗ περὶ τὴν στρογγύλην γαστέρα ὑπάρχουσι τέσσαρες ἀποφύσεις ἑστηρίζετο ἐπὶ βάσεως ἐξεχούσης. Ὑψ. 0,17 μ., διάμ. χειλ. 0,08 μ. (πίν. ΙΑ' σ. α', 3). Ἐν τῷ ὁρόμῳ τοῦ τάφου τούτου παρὰ τὴν θύραν εὐρέθησαν ὅσα κεκαυμένα, ἀμφίβολον ὅμως εἶνε, ἂν εἶνε ἀνθρώπινα ἢ ζώου ἐπὶ τῷ ἔνδον νεκρῷ θυσιασθέντος.

Ἐν δὲ τῷ πέμπτῳ τάφῳ τῷ πρὸς ἀνατολὰς τοῦ προρρηθέντος κειμένῳ εὐρέθη σιάλη μαρμαρινή, ἧς ἢ ἐπὶ τῶν χειλ. διάμ. 0,07 μ. (πίν. ΙΑ' σ. γ', 2).

Συστάς πέμπτη.

(Πίν. ΙΒ').

Τῆς συστάδος ταύτης οἱ τάφοι ἦσαν ἰσὺς εὐρεθέντες εἰς ἀπόσπασιν τριάνοντα περίπου μέτρων ἀπὸ τῆς τετάρτης συστάδος. Εἰσὶ μικρότεροι ἢ οἱ τῶν ἄλλων συστάδων· καὶ οἱ μὲν τέσσαρες τούτων οἱ πρὸς δυσμὰς κείμενοι ἔχουσιν ἐν τῷ ὁρόμῳ ἕκαστος μίαν βαθμίδα, οἱ δὲ πρὸς ἀνατολὰς οὐδεμίαν. Ὁ κυρίως τάφος τῶν μὲν ἔχει σχῆμα τραπεζίου, τῶν δὲ προσεγγίζει πρὸς τὸ τετράγωνον. Τῆς ἀντικρῆ τοῦ ὁρόμου κειμένης πλευρᾶς ἐν τισὶ τῶν τάφων τὸ καμπύλον μόλις διακρίνεται. Ἡ συστάς αὕτη ἐγνώσθη ἐκ τοῦ ἀπεικονιζομένου κάτωθεν τῶν δύο πρὸς ἀνατολὰς κειμένου τάφου, οὗ ἢ ὁροφή εἶχε καταπέσει. Ὁ τάφος αὐτῆς, οὗ καὶ ἡ τομὴ ἀπεικονίζεται, εἶνε ὁ ἕτερος τῶν οὐδεμίαν ῥωγμὴν ἐχόντων καὶ στεγανῶς πεφραγμένην τὴν θύραν, οὗ ἕνεκα καὶ τὸ ἐν αὐτῷ εὐρεθὲν γῶμα ἦτο ἐλάχιστον. Ἐν τούτῳ οἱ νεκροὶ ἀπετίθεντο ἐπ' ἀλλήλοισι μόνον ἐπὶ τῆς ἀντικρῆ τῆς εἰσόδου πλευρᾶς, διότι ἐνταῦθα

μόνον ἔκειντο ὁσῶν λίαν τετριμμένων περὶ τοὺς τρεῖς κορίνους.

Κεῖριάματα. Ἐν τῷ πρώτῳ τάφῳ αβ εὐρέθη 1) κύπελλον φαιόχρουν μετὰ βάσεως, οὗ τὸ μὲν ὕψος εἶνε 0,07 μ., ἡ δὲ ἐπὶ τῶν χιλιῶν διάμετρος 0,08 μ. (πίν. Π' σ. 6', 7). 2) ἀγγεῖον σμικρότατον στήριζόμενον ἐπὶ τεσσάρων ὀξείων ἀποφύσεων δίκην ποδῶν, οὗ τὸ μὲν ὕψος 0,02 μ., ἡ δὲ ἐπὶ τῶν χιλιῶν διάμετρος 0,02 1/2 μ.

Ἐν τῷ δευτέρῳ τάφῳ τῷ ὑπὸ τὸν προειρημένον εὐρέθη 1) τηγανοειδὲς κάτοπτρον, ἐρυθρόχρουν, ἔχον λαβὴν τριγωνοειδῆ ἔχουσαν ἐν τῷ μέσῳ τριήμα. Διάμετρος ἐπὶ τῶν χιλιῶν 0,19 μ. (πίν. Π' σ. α', 1). 2) μικρὸν ἄωτον ἀγγεῖον χρώματος φαιοῦ ἔχον τὰ χεῖλη ἀποκεκρουμένα. Ὑψ. 0,03 μ. (πίν. Π' σ. α', 2).

Ἐν τῷ τρίτῳ τάφῳ γδ τῷ κειμένῳ ἐν δεξιᾷ τῶν προειρημένον ὑπῆρχε τηγανοειδὲς κάτοπτρον μέλαν, οὗ τὰ χεῖλη ἀποκλίνουσι πρὸς τὰ ἔξω, φέρον δικελλοειδῆ λαβὴν, ἣτις ἐλλείπουσα προστεθῆη (πίν. Π' σ. 6', 1).

Ἐν τῷ τετάρτῳ τάφῳ τῷ κειμένῳ ἐν δεξιᾷ τοῦ τρίτου εὐρέθησαν συντριμμάτια ἀγγεῖων, ἐν δὲ τῷ πέμπτῳ τῷ παρὰ τὸν προορηθέντα εὐρέθη ἐρυθρὸν κάτοπτρον ἔχον τριγωνοειδῆ διάτρητον λαβὴν, τὰ δὲ χεῖλη ἀποκεκρουμένα, διάμετρον δὲ ἐπὶ τῶν χιλιῶν 0,17 μ. (πίν. Π' σ. α', 2).

Ἐν τῷ ἕκτῳ τάφῳ ηθ, οὗ καὶ ἡ τομὴ ἀπεικονίζεται ἐν τῷ IB' πίνακι, εὐρέθη ποτήριον χρώματος ἐρυθροῦ, μετὰ γανώματος, μόνωτον, οὗ ἡ ἐπὶ τῶν χιλιῶν διάμετρος 0,08 μ. Ἐν δὲ τοῖς ὄυσιν ἄλλοις τάφοις εὐρέθησαν μόνον συντριμμάτια ἀγγεῖων.

Τῶν χρόνων εἰσὶν οὗτοι οἱ τάφοι.

Πάντες οὗτοι οἱ τάφοι, ὡς δῆλον καὶ ἐκ τῶν σχεδιογραφημάτων αὐτῶν, δὲν εἶνε τῶν αὐτῶν χρόνων, ἀλλ' οἱ μὲν τῆς πρώτης συστάδος, οἱ κυκλικοὶ, ἐν οἷς εὐρέθησαν τὰ εἰδώλια καὶ αἱ ἐξ ὄψιανος λεπίδες ἢ οἱ ξυροί, εἰσὶν ἀρχαιότεροι τῶν ἄλλων καὶ μάλιστα τῶν τῆς τρίτης συστάδος, ἐν ἐνὶ ὧν εὐρέθη τὸ χαλκοῦν μαχαίριον καὶ αἱ ἀργυραὶ λαβίδες. Οἱ τραπέζοειδεις τάφοι κατὰ τε τὰ ἄλλα

τεχνικώτεροι τῶν κυκλικῶν εἰσι καὶ βαθμίδας ἔχουσι ὄσο. Ὅμοιοί πῶς εἰσὶν οἱ ἐν Κορίνθῳ ὑπὸ Ἑβάνε ἀνασκαφέντες καὶ περιγραφόμενοι ἐν American Journal (σελ. 313, 1897) καὶ τινες τῶν ἐν Σικελίᾳ (περὶ ὧν ἰδ. Montelius der Orient und Europa σελ. 48, 51 κ. ἐ.). Εἰς τίνας δὲ χρόνους ἀνήκουσι, δυνάμεθα πιθανώτερον νὰ ὀρίσωμεν τεκμαιρόμενοι ἐκ τῶν ἐν αὐτοῖς εὐρεθέντων κτερισμάτων ἐν ἀντιπαράβολῃ πρὸς ὁμοειδῆ ἀλλαγῶν εὐρεθέντα. Ἀντιπαράβαλλοντες λοιπὸν τὰ ἐν τούτοις τοῖς τάφοις εὐρεθέντα ἀγγεῖα πρὸς τὰ ἐν Κορίνθῳ, ἐν Χαίρωνείᾳ, ἐν Θεσσαλίᾳ, ἐν ταῖς Κυκλάσι παρατηρούμεν ὅτι α) ἡ τοῦ πηλοῦ κατασκευὴ εἶνε ὁμοία πρὸς τὴν τοῦ πηλοῦ τῶν Θεσσαλικῶν καὶ τῶν Κυκλαδικῶν β) πάντα, ἐνὸς ἐξαιρουμένου (ἰδ. πίν. Η' σ. α', 1), εἰσὶ πεποιημένα ἀνευ τροχοῦ γ) πάντα εἶνε μονόχροα, ὧν οὐκ ὀλίγα ἔχουσι γάνωμα δ) τινὰ φέρουσιν ἐγγάρακτα κοσμήματα, ὧν ὅμως αἱ γραμμαὶ καὶ αἱ σπεῖραι δὲν ἔχουσι τὴν κανονικότητα, ἣν ἔχουσι τὰ Θεσσαλικά καὶ Κυκλαδικά (ἰδ. Ἀρχ. Εφημ. 1899 σελ. 86 καὶ Προϊστ. ἀροστ. X. Τσοῦντα σελ. 168, 198 κ. ἐ.).

Ἐν ἀληθείᾳ ἡ τῶν εἰδικώτερον περὶ τὰ προμυκηναϊκὰ ἀσχοληθέντων γνώμη, ἣν ἡμεῖς τουλάχιστον ἀποδεχόμεθα ἐκ τῆς βαθμικῆς ἐξελίξεως τῆς τέχνης κρίνοντες, ὅτι δηλ. τὰ ἐκ πηλοῦ ἄνευ τροχοῦ καὶ τέχνης πεποιημένα μονόχροα ἀγγεῖα εἰσὶν ἀρχαιότερα τῶν πολυχρόων καὶ γραπτὰ κοσμήματα ἐχόντων, ἐπειδὴ τὰ ἐν τοῖς τάφοις τῆς Χαλκίδος εὐρεθέντα εἶνε τοιαῦτα, οὐδὲν δὲ τούτων φέρει γραπτὰ κοσμήματα, οὐδὲ ἐν τοῖς χροάμασι τῶν ἐγγαράκτων παρετηρήθη ἔχνος τι λευκῆς ἢ ἐρυθρᾶς ὕλης, ὡς ἐπὶ τῶν ἀλλαγῶν εὐρεθέντων, πειθόμεθα ὅτι οἱ τῆς Χαλκίδος προμυκηναϊκοὶ τάφοι εἰσὶ σύγχρονοι μὲν τοῖς τῆς Κορίνθου, ἀρχαιότεροι δὲ οὐ μόνον τῶν ἐν Χαίρωνείᾳ καὶ ταῖς Κυκλάσι εὐρεθέντων τῶρων, ἀλλὰ καὶ τῶν ἐν Θεσσαλίᾳ προϊστορικῶν ἀκροπόλεων τοῦ Διμηνίου καὶ Σέσκλου, ὧν ἡ ἡλικία ἀνάγεται εἰς τὴν πρώτην περιόδον τοῦ λιθικοῦ αἰῶνος. Τούτων δ' οὕτως ἐχόντων ὀρθὴ εἶνε ἡ εἰκασία τοῦ κ. X. Τσοῦντα, ὅτι οἱ τὴν ἀκρόπολιν τῆς ἐν Σύρῳ Χαλανδριανῆς κτίσαντες ὠρμήθησαν ἐκ τῆς Εὐβοίας (Προϊστ. ἀροστ. Διμηνίου καὶ Σέσκλου σελ. 388 σημ.).

ΤΑΦΟΙ ΜΥΚΗΝΑΪΚΟΙ

Ἐν θέσει *Τρύπα*, ἀντικρὺ τοῦ κτήματος τοῦ Ἀναστασίου Καλλιμάνη, ἐν ἀριστερᾷ τῆς εἰς Χαλκίδα ὁδοῦ, ἰδὼν ἐν ὀρύγμασι σπηλαιοειδέσι θραύσματα ἀγγείων νεωτέρων χρόνων καὶ τινὰ ὅστ᾽ ἔχρινα ἀναγκαῖον κατὰ τὸ θέρος τοῦ ἔτους 1906^{ου} νὰ ἐπιχειρήσω δοκιμαστικὴν τινὰ ἀνασκαφήν. Στάψας λοιπὸν περὶ τὸ ἥμισυ μέτρον βαθύτερον τῆς ἐπιφανείας τοῦ ἐδάφους ἐνέτυχον δυσὶ τάφοις μυ-

κηναϊκοῖς, ὡς μαρτυροῦσι τὰ κτερίσματα, ἅτινα εὑρέθησαν ἐκατέρωθεν τῆς εἰσόδου παρὰ τὰ ὀστέα. Τοὺς τάφοις τούτοις δὲν ἦτο δυνατόν νὰ σχεδιάσωμεν, ἐπειδὴ ἀτυχῶς ἐκ τοῦ λόφου, ἐν τῇ κλιτύϊ οὐ ἦσαν οἱ τάφοι, ὁ κύριος τοῦ ἀγροῦ, ἵνα ἐπιχώσῃ κτῆμά τι αὐτοῦ πεναγῶδες, εἶχεν ἀφαιρέσει ἅπαν τὸ χῶμα τὸ σχηματίζον τὴν πρόσοψιν τῶν τάφων, ὧν οὐδὲν ἄλλο πλέον ὑπελείπετο ἢ τὸ σπη-

Εἰκὼν 15

λαιοειδῆς κοίλωμά καὶ τὸ ἕδαφος. Δυνάμεθα ὅμως νὰ βεβαιώσωμεν ὅτι ἦσαν κριβανοειδεῖς, ἀλλὰ δὲν εἶχον ὁρόμον ἢ εἰσόδον, ὡς οἱ παρὰ τὴν *Μάνικαν* προμυκηναϊκοί, ἢ δὲ θύρα αὐτῶν ἦτο πεφραγμένη οὐχὶ διὰ πλακῶν, ἀλλὰ διὰ λίθων, ὧν δύο σειρὰς ἐν τῷ ἐπέρω τῶν τάφων εὑρομεν κατὰ χώραν. Ἐπειδὴ δὲ ὑπὲρ τὸ ἥμισυ μέτρον ἄνω τῆς ἐπιφανείας, ἐνθα εὑρέθησαν τὰ ὀστέα καὶ τὰ κτερίσματα, ἐφαίνοντο, ὡς προείπομεν, ὅστ᾽ αὐτὰ καὶ θραύσματα

ἀγγείων χρόνων ῥωμαϊκῶν, οὐδεμία ἀμφιβολία ὅτι ὑπεράνω τῶν κριβανοειδῶν τούτων τάφων ἐτάφησαν κατόπιν ἐκεῖνοι, ὧν τὰ ὀστέα καὶ τὰ κτερίσματα, ἀφαιρεθέντος τοῦ χῶματος, φανέντα ἐγένοντο ἀφορμὴ νὰ ἀνακαλύψωμεν αὐτούς.

Κτερίσματα εὑρέθησαν ἐν μὲν τῷ πρώτῳ τῶν τάφων α') τὰ ἐνταῦθα ἀπεικονιζόμενα δύο τρίωτα πιθοειδῆ ἀγγεῖα, ἅτινά εἰσιν ἐρυθρόχροα καὶ ἄνευ κοσμημάτων (Εἰκ. 15). Τὸ ἕτερον τούτων ἦτο ἑλλι-

πὲς κατὰ τὸ ἥμισυ περίπου, ἐνεῖχε δὲ κόριν λευκήν, ἣτις ἀναλυθεῖσα ὑπὸ τοῦ χημικοῦ κ. Δ. Τσακαλώτου ἐφάνη, ὅτι ἦτο ἀνθρακικὸν ἀσβέστιον. Πιθανῶς ἡ ὕλη αὕτη προερχομένη ἐκ θαλασσίων ὀστράκων ἐχρησίμευσεν ὡς βαφὴ τῶν ἀγγείων (ιδ. 'Αθηνᾶς τόμ. 14, σελ. 498)· β') ψευδόστομος ἀμφορεύς εἰς τεμάχια, οὗ ἡ γαστήρ προέχουσα περιβάεται ὑπ' ἐρυθρῶν ταινιῶν καὶ γραμμῶν (Eik. 16· πρβ. Myken. Vasen Furtwängler - Loeschke πίν. XVII, 113)· γ') ξυρὸς χαλκοῦς, μαχαίριον

Εἰκὼν 16.

χαλκοῦν ἀπολήγον εἰς ὄξύ, λαβὴς χαλκῆ, βελόνη χαλκῆ ὀξυτέρα περὶ τὰ ἄκρα, περὶ δὲ τὸ μέσον παχυτέρα, περὶνῆ ἐγούσα κεφαλὴν, δύο σπονδύλια μικρὰ ἐκ πυρίτου λίθου (Eik. 17· πρβ. Myk. Vas. Furtw.-Loesch. πίν. XLIV, 27)¹.

Ἐν δὲ τῷ ἐτέρῳ τάφῳ εὑρέθησαν α') πυξίς τρίωτος ἄνευ πώματος φέρουσα κάτωθεν τοῦ λαιμοῦ περὶ τὰ ὦτα μεταξὺ ταινιῶν κόσμημα ἐκ διασταυρουμένων γραμμῶν, ὅσων τὰ ἐν τοῖς γεωμετρικοῖς ἀγγελίοις ἀπαντῶντα. Ἐκ τοῦ ἀγγείου τούτου δύναται νὰ ὀρίσθῃ ἀκριθέστερον πῶς ὁ χρόνος τῶν τάφων τούτων, ὅτι δηλ. ἀνήκουσι κατὰ τοὺς χρόνους ἐκείνους, καθ' οὓς ἡ μυκηναϊκὴ τέχνη ἤρξαστο μεταχειριζομένη κοσμήματα γεωμετρικά (Eik. 18· πρβ. Mykenische Vasen Furtwängler - Loeschke πίν. XXII, 159)· β') ἕτερον πυξίς ἄνευ πώματος καὶ κοσμημάτων ἐγούσα καὶ αὕτη τρία ὦτα. Αὕτη

¹ Γενομένης ἀναλύσεως χημικῆς ὑπὸ τοῦ κ. "Θ. Ρουσοπούλου κατεφάνη ὅτι πάντα τὰ μετάλλια, ὁ ξυρὸς, τὸ μαχαίριον κλπ. εἰσὶν ἐκ καθαροῦ χαλκοῦ ἔχοντος καὶ ἔχνη σιδήρου (ιδ. Archiv. für die Geschichte der naturwissenschaften und der Technik Band. 1, 1909.

ἔχει βάσιν, γαστέρα καμπύλην καὶ στόμιον μικρότερον τῆς πρότερον μνημονευθείσης (Eik. 19· πρβ. Myk. Vas. Furtwängler-Loesch. πίν. I, 6)· γ') δύο τρίωτα πιθοειδῆ ἀγγεῖα φέροντα κοσμήματα ἐν τῷ γόφῳ τῷ μεταξὺ τοῦ λαιμοῦ καὶ τῶν περιβεβυσθῶν τὸ κάτωθεν μέρος αὐτῶν ἐρυθρῶν ταινιῶν καὶ γραμμῶν. Τούτων τὸ μὲν φέρει μεταξὺ τῶν δύο ὧτων ὡς κόσμημα δένδρον, λωτὸν πιθανῶς, οὗ ἀπὸ τῆς ρίζης ἐκφύεται ἑκατέρωθεν μαιανδροειδὲς κυκλικὸν κόσμημα διῆχον μέχρι τῶν ὧτων (Eik. 20· πρβ. Myk. Vasen Furtw.-Loesch. πίν. V, 28· πίν. XIX, 136 XXXIV, 333), τὸ δ' ἕτερον, οὗ ἡ γαστήρ μᾶλλον ἢ ἡ τοῦ ἐτέρου προέχει, ἔχει ὡς κόσμημα ἀντὶ τοῦ λωτοῦ φολίδας, αἵτινες κείμεναι ἐν τῷ γόφῳ τῷ μεταξὺ τοῦ λαιμοῦ καὶ τῶν ταινιῶν δηλοῦνται διὰ γραμμῶν ἐρυθρῶν (Eik. 21· πρβ. Eik. 23 γ καὶ Myken. Vasen Furtwängler-Loesch. πίν. XIX, 136 καὶ XXXIV, 333 διὰ τὸ κόσμημα).

Θολωτοὶ Μυκηναϊκοὶ τάφοι.

Τοιοῦτους τάφους εὑρομεν ἐν Ὀξυλίθῳ, ἐν τῇ περὶ τὰς ἀρχαίας Ταμίνας κώμῃ Καταγαλοῦ καὶ ἐν Μπελλουσίοις.

Θολωτὸς τάφος Ὀξυλίθου.

Ὁ τάφος οὗτος (Eik. 22 α, β) κεῖται παρὰ τὴν γέφυραν τοῦ διαρρέοντος τὴν κοιλάδα τοῦ Ὀξυλίθου ποταμοῦ ἐν θέσει, ἣτις καλεῖται εὐρημα. Εἶνε ἐκτισμένος ἐπὶ κλιτύς γεωλόμενῳ, ἀφ' οὗ πρότερον ἀφηρέθη τὸ γῶμα, διὰ λίθων ἐγγωρίων ἀκατεργάστων, αἵτινες εἶνε προσηρμοσμένοι ἄνευ τινὸς συνδετικῆς ὕλης, τῶν μεταξὺ κενῶν πληρουμένων δι' ἄλλων λίθων μικροτέρων. Ἐπειδὴ ἐν τοῖς τοιοῦτοις τάφοις ἡ σύγκλισις χωρεῖ πρὸς τὰ ἄνω οὕτω προϊούσα, ὥστε ἡ κορυφή νὰ καλύπτεται διὰ μιᾶς πλακῆς, κατ' ἀνάγκην τεχνικὴν οἱ λίθοι ἀπὸ τοῦ μέσου τοῦ τάφου μέχρι τῆς κορυφῆς εἶνε μεγάλοι τετράγωνοι ἢ τριγωνικοί. Τούτου δὲ ἕνεκα ἡ κορυφὴ πάντων σχεδὸν τῶν μέχρι τοῦδε γνωσθέντων τοιοῦτων τάφων ἕνεκα τοῦ μεγάλου βάρους εἶνε πεπτωκυῖα. Ὁ ὄρθομος, ὡς καὶ ἡ θύρα, ἦς τὸ πλάτος ἐπὶ τῆς βάσεως εἶνε 0 80 τοῦ μέτρου, εἶχον καταστροφῇ πρὸ τεσσαράκοντα περίπου ἔτων ὑπὸ

του κυρίου του αγρού, ως παρ' αὐτοῦ τούτου ἐμά-
θομεν. Ἡ διάμετρος τοῦ τάφου ἐπὶ τῆς βάσεως
εἶνε μέτρων 4,60, τὸ δὲ σφζόμενον μέγιστον ὕψος
τριῶν μέτρων. Ὡς ἐγένετο ἡμῖν δῆλον ἐκ τῶν ὀστέων
καὶ τῶν κτερισμάτων, οἱ νεκροὶ ἔκειντο ἐκατέρωθεν
τῆς εἰσόδου καὶ ἀντικρῦ αὐτῆς, εἷς δὲ καὶ ἐν τῷ
μέσῳ, ὅστις ἦτο κεκαυμένος. Τῶν νεκρῶν τρεῖς
μὲν ἔκειντο ἐν δεξιᾷ τῆς εἰσόδου, δύο ἀντικρῦ αὐ-
τῆς καὶ ἄλλοι τρεῖς, γυνή καὶ δύο παῖδες, ἐν ἀρι-
στερᾷ. Καὶ τῶν μὲν ἄλλων νεκρῶν ἡ θέσις ἐγένετο

ἡμῖν γνωστὴ ἐκ τῶν κρανίων, ἅτινα πάντα ἦσαν
διαλελυμένα, τῆς δὲ γυναικὸς ἐκ τῶν κόκκων ὄρ-
μου, περὶ ὧν προϊόντες ποιησόμεθα λόγον, τῶν δὲ
παιδῶν ἐκ δύο ὀδόντων τραπεζιτῶν, ὧν ὁ μὲν εἶνε
παιδὸς ὑπερεπταετοῦς, ὁ δὲ ἐφήβου. Σημειωτέον,
ὅτι ὑπεράνω ἐκάστου νεκροῦ ὑπῆρχον ὀστᾶ ζώων,
βοῶν, προβάτων, αἰγῶν, χοίρων, κυνῶν, διότι, ὡς
φαίνεται, κατὰ τὴν ταφὴν ἐκάστου νεκροῦ ἐτίθητο
ἐπ' αὐτῷ ζῶα. Ἀκριβείας χάριν σημειούμεθα ὅτι
πρὸς τοῖς ὀστοῖς ἀνθρώπων τε καὶ ζώων εὑρομεν

Εἰκὼν 17.

καὶ τέσσαρα κέρατα βοῶν, ἐν κάπρου καὶ τινὰς
χοιρεῖους ὀδόντας.

Κτερίσματα εὐρέθησαν ἐν αὐτῷ τὰ ἑξῆς:

1) Συντρίμματα ἀγγείων πλείστα, ἅτινα συλ-
λέγοντες ἐλάβομεν τὴν πρόνοιαν νὰ θέσωμεν τὰ παρ'
ἐκάστου νεκροῦ εὐρισκόμενα χωρὶς, ἵνα ὁ τεχνίτης
ὁ μέλλον νὰ συγκολλήσῃ αὐτὰ εὐκολώτερον εὐρί-
σκη τὰ μέρη τοῦ αὐτοῦ ἀγγείου. Ὡς ὁμοῦς οὗτος
εἶπεν ἡμῖν, οὐδὲν σχεδὸν τῶν θραυσμάτων τούτων

ἔκειτο, ἐν ἧ χώρᾳ καὶ τὰ ἄλλα τοῦ αὐτοῦ ἀγγείου
τεμάχια. Ἐκ τούτου γίνεται δῆλον, ὅτι τὰ ἀγγεῖα
δὲν ἐθραύσθησαν ἐκ μόνης τῆς καταπτώσεως τῶν
λίθων τῆς θύλου τοῦ τάφου, οὐ περὶ τὸ ἥμισυ ἦτο
ὑπ' αὐτῶν κεκαλυμμένον, ἀλλ' εἴτε κατὰ τὴν τα-
φὴν εἶχον θραυσθῆ, ὡς γινώσκωμεν τοῦτο γινόμε-
νον ἐν τοῖς ἱστορικοῖς χρόνοις ἐκ τάφων ἀσυλήτων,
ὧν καὶ ἐνδον καὶ ἐκτὸς εὑρομεν ἀγγεῖα τεθραυ-
σμένα ἐπίτηδες, εἴτε ἐθραύοντο, ὅτε ἄλλος νεκρὸς

εισήγετο πρὸς ταφὴν, θραυόμενα δὲ μετεπορίζοντο, ἵνα τεθῆ, ἐν ἧ χώρᾳ ἦσαν ταῦτα, ὁ νέος νεκρός. Τούτου ἕνεκα τεμάχια τοῦ αὐτοῦ ἀγγείου ἀνήκοντος νεκροῦ ἐν δεξιᾷ ταφέντι εὐρέθησαν παρὰ νεκρὸν τεθαμμένον ἐν μέσῳ ἢ ἐν ἀριστερᾷ. Ἐκ τῶν θραυσμάτων τούτων ὁ συγκαλλήσας αὐτὰ ἠδυνήθη νὰ

Εἰκὼν 18.

ἀποτελέσῃ ὀκτώ μόνον ἀγγεῖα, ὧν τὰ πλεῖστα ἔχουσι μὲν πολλὴν τὴν ὁμοίτητα πρὸς τὰ ἐν ταῖς σπηλαιοειδέσι μυκηναϊκοῖς τάφοις τῆς Χαλκίδος εὐρεθέντα ἀλλ' εἶνε ἀρχαιότερα, εἰσὶ δὲ τὰ ἑξῆς: α') ὑδροδόχον ἀγγεῖον μέγα μετὰ βάσεως καὶ λαβῆς, φέρον δὲ περὶ τὴν γαστέρα ταινίας καὶ γραμμᾶς

Εἰκὼν 19.

μὰς ἐρυθρᾶς (Eik. 23 β, 2 πρὸς. Myken. Vas. πίν. XLIV, 19 β)· β') δύο πιθοειδῆ ἀγγεῖα, ὧν τὸ μὲν μείζον ἔχει ὅτα κορονοειδῆ καὶ κοσμεῖται διὰ ταινιῶν καὶ γραμμῶν περὶ τὸν λαιμὸν, τὴν γαστέρα καὶ τὴν βᾶσιν, τὸ δ' ἕτερον μικρότερον εἶνε ἄωτον καὶ κοσμεῖται διὰ κυκλικῷ μαιάνδρου καὶ φολιδῶν

μεταξὺ ταινιῶν κειμένων (Eik. 23 α, γ)· γ') τέσσαρας πυξίδας, ὧν αἱ μὲν τρεῖς ὁμοιάζουσι κατὰ τὸ σχῆμα πρὸς τὰς τῆς Χαλκίδος (Eik. 24 α, γ, δ. πρὸς. Myk. Vas. Fürtw. Loesch. XLIV. 314), μία δὲ ἀντὶ ὧτων ἔχει μαστοειδῆς ἀποφύσεις διατρήτους (Eik. 24, β)· δ') ἀγγεῖον μόνωτον ἐλλιπέος (Eik. 24, ε' πρὸς. Myk. Vas. Furtw. LXIV, 104).

Ἐκ τῶν ὀστράκων, ἅτινα δὲν ἐγένετο δυνατόν νὰ ἀποτελέσωσιν ἀγγεῖα, τινὰ μὲν ἔχουσι τὸ σύνηθες ἐν ταῖς μυκηναϊκοῖς ἀγγείοις σπειροειδῆς κόσμημα (Eik. 25), ἄλλα ἔχουσι τὸν συνήθη ἐν ταῖς προμυκηναϊκοῖς ἀγγείοις τριγωνοειδῆ περίστικτον μαιάνδρον οὐχὶ ἐγχάρακτον, ἀλλὰ διὰ χρώματος μέλανος ἐπὶ ἐδάφους λευκοῦ δηλούμενον (Eik. 26), ἄλλα ἔχουσι τοῦτο τὸ καινοφανές, ὅτι ἐπὶ τῶν περιθεουσῶν αὐτὰ μελαινῶν ταινιῶν ὑπάρχει λευκὴν κόσμημα τριγωνικὸν ἔχον τὴν βᾶσιν καμπύλην (Eik. 27), ἐν δὲ ἔχει ἐπὶ λευκοῦ ἐπιχρίσματος ἐντὸς τριῶν γραμμῶν περιστικτῶν ἐρυθρᾶς σειρᾶς κυκλικῷ μαιάνδρου ἀλλεπαλλήλους, αἵτινες καλύπτουσι τὸν μεταξὺ τῶν γραμμῶν χώρον (Eik. 28). Ἐκ τῶν ὀστράκων τούτων καταστράνεται ἡ ἐξέλιξις τῆς τέχνης, καθ' ἣν τὰ ἐπὶ τῶν προμυκηναϊκῶν ἀγγείων ἄπειρα ἐγχάρακτα κοσμήματα γενόμενα τεχνικώτερα δηλοῦνται ἐπὶ τῶν Μυκηναϊκῶν διὰ χρωμάτων. Τινὰ δὲ ἄλλα φαίνονται ἀνήκοντα εἰς ἀγγεῖα ἄσυνήθους καὶ ἀγνώστου μέγρου τοῦδε σχήματος οἷον τὸ ἐπόμενον, ὅπερ καθ' ἡμᾶς εἶνε μέρος σωραίου ἢ ὑπωροδόχου κανοῦ (Eik. 29)· 2) λίθος ἀχάτης διάτρητος ἀνήκων εἰς ὄρμον γυναικῆς, φέρον δὲ ἀνάγλυπον ἀντιλόπην ἐν μέσῳ δένδρων (Eik. 30 καὶ πίν. III)· 3) ἐπτὰ κόκκοι ὄρμου γυναικείου, ὧν ὁ μὲν λίθου σαρότου διάτρητος καὶ ἔχων ἐντομάς, πέντε δὲ ἐξ ὕλης ὑαλοειδοῦς κυανοῦ, εἰς δὲ ἐκ φυσικοῦ κρυστάλλου (Eik. 30)· 4) μικρὸν πετηνὸν ἐκ φυσικοῦ κρυστάλλου καθήμενον ἐπὶ βάσεως διατρήτου· τὸ διάτρητον τῆς βάσεως μαρτυρεῖ ὅτι καὶ τοῦτο ἀνήκε τῷ ὄρμῳ (Eik. 30)· 5) εἰκοσι καὶ ἑξ σπονδύλια ἢ κομβία ἐκ πυρίτου λίθου διάφορα τὸ μέγεθος καὶ τὸ χρῶμα (Eik. 31 α, β, γ, δ)· 6) ἡμισέληνος μικρὰ μολυβδίνη ἔχουσα τὰ ἄκρα ὀξεῖα, ἵνα πιθανῶς προσαρμύζωνται πού (Eik. 30)· 7) πλεῖστοι φοειδεῖς γαλιικῆς ποτάμιοι ἢ θαλάσσιοι ποικίλοι τὸ χρῶμα καὶ τὸ μέγεθος· Τούτων οἱ πλεῖστοι εὐρέθησαν ἔνθα ἦσαν τεθαμμένοι οἱ παῖδες·

8) κοπὲς χαλκῆ εἰς μικρὰ τεμάχια πλατεῖα περὶ τὸ ἄκρον.

Ὅμοιος θολωτὸς τάφος εὐρέθη ἐν τῷ παρὰ τὴν θάλασσαν ἀμπελῶνι τοῦ ἐκ τῆς Ἐνορίας Ἀγγελῆ, ὅστις ἐξ ἀγροίας κατεστράφη ὑπὸ τῶν ἐργατῶν, οἵτινες ἐφύτευον τὴν ἀμπελὸν. Ὡς αὐτὸς ὁ κύριος τοῦ ἀμπελῶνος ἐβεβαίωσεν ἡμᾶς, καὶ ἐν τῷ τάφῳ

τούτῳ εὐρέθησαν κτερίσματα ὅμοια τοῖς τοῦ προειρημένου, ὧν τὰ μὲν διήρπασαν οἱ ἐργάται, ἄλλα δὲ καὶ μάλιστα τὰ πῆλινα ὡς ἀνάξια λόγου θραυσθέντα ἐξεριφθῆσαν ἢ κατεχώσθησαν.

Ἡ ἐνταῦθα ὑπαρξὶς τῶν τάφων τούτων μαρτυρεῖ ὅτι πᾶσα ἡ κοιλὰς ἢ διααρρομένη ὑπὸ τοῦ ποταμοῦ Ὁξυλίθου, ὅστις ἐκβάλλει εἰς τὴν θάλασσαν με-

Εἰκὼν 20.

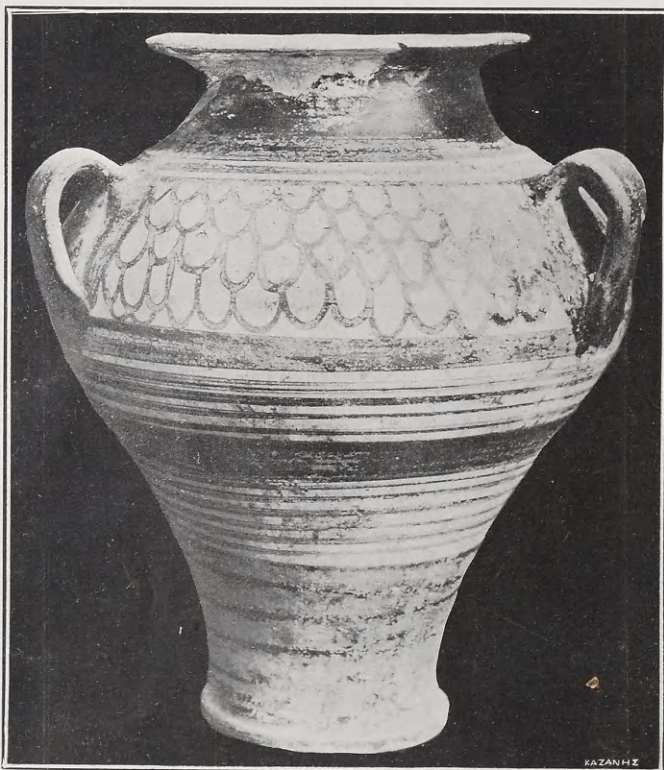
ταῦν τῆς κόμης Ποταμίας καὶ τῆς ἄκρας, ἣτις καλεῖται κακὴ κεφαλὴ, κατοικεῖτο ἐπὶ τῶν χρόνων τῶν Μυκηναϊκῶν. Τοῦτο ἐπιμαρτυροῦσι καὶ τὰ ἐπὶ τῶν ἐκατέρωθεν λόφων λείψανα ἐξ ἀργῶν λίθων ἀκροπόλεων καὶ συνοικισμῶν. Φαίνεται δὲ ὅτι ὁ τόπος οὗτος διετέλεσεν οἰκούμενος μέχρι τῶν χρόνων τῆς Ἐνετοκρατίας. Τοῦτο τεκμαιρόμεθα ἐκ τῶνδε: α') ἐκ τοῦ ἐν θέσει Πτελέα ἀρχαίου ναοῦ (ἰδ. Πρῶτ.

Ἀρχ. Ἐταιρείας 1907 β) ἐκ τῶν ἐν θέσει μάγμαρα εὐρεθέντων ὑφ' ἡμῶν θεμελίων λίθων καὶ μαρμαρίνης παραστάδος θύρας (μήκους 2,60 μ.) μεγάλου οἰκοδομήματος, ἔθεν πρὸ ἐξήκοντα ἐτῶν πολλὰ μάγμαρα ἐκομίσθησαν εἰς Κόμηνη καὶ ἐχρησιμοποιήθησαν εἰς τὸν τότε οἰκοδομηθέντα ναὸν τοῦ Ἀγίου Ἀθανασίου γ') ἐκ θησαυροῦ ἀργυρῶν νομισμάτων Χαλκίδος καὶ Ἐρετρίας εὐρεθέντων ἐν τῇ θέσει.

ἥτις ἀπὸ τούτου καλεῖται εὐρημα δ') ἐκ τῶν ἱστορικῶν χρόνων ἐν ἀγροῖς εὐρεθέντων παρὰ τὴν Θάλασσαν ε') ἐκ Βυζαντιακῶν γαῶν (κόκκινες ἐκ κλησιῆς) καὶ τῶν ἐνετικῶν φρουρίων καὶ τειχῶν, ἅτινα κεῖνται ἐπὶ τῶν λόφων τῶν πρὸ τῆς εἰσόδου εἰς τὴν κοιλάδα τοῦ Ὄξυλίθου. Νῦν γεννᾶται τὸ ζήτημα, τίνες κατόικον ἐνταῦθα καὶ πῶς ἐκαλεῖτο

ἡ πόλις, ἥς ὁ βίος, ὡς τὰ προρρηθέντα τεκμήρια μαρτυροῦσι, δὲν ὑπῆρξε βραχύς.

Ὡς γνωστόν, ἐν τῇ ἀνατολικῇ πλευρᾷ τῆς μέσης Εὐβοίας ἔκειτο ἡ ἀρχαία Κύμη, ἥτις περὶ τὸ 735 π.Χ. μετὰ τῆς Χαλκίδος ἐκπέμφασα τὴν πρώτην Ἑλληνικὴν ἀποικίαν εἰς τὴν ἐν Ὀπικίῳ Καμπανίᾳ ἔκτισε τὴν ὁμώνυμον πόλιν Κύμην. Ὅτι ἡ

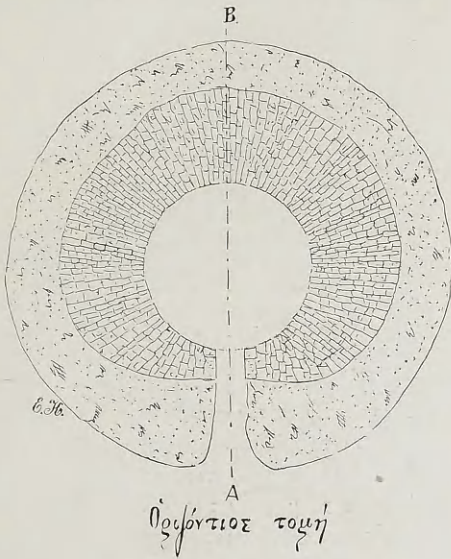
Εἰκὼν 21.

ἀρχαία Κύμη δὲν ἔκειτο, ἔνθα ἡ νῦν οὕτως ὀνομαζομένη, εἶνε βέβαιον· πρῶτον μὲν διότι ἐνταῦθα πλήρῃ τινων λειψάνων ἀρχαίων μεταλλευτικῶν καμίνων, ἅς καὶ αὐτοὶ εἶδομεν, οὐδὲν ἄλλο σημεῖον εὐρέθη μαρτυροῦν, ὅτι ὑπῆρξε πάλαι ποτὲ πόλις οὐχὶ ἀποικίας ἐκπέμφασα ἀλλὰ καὶ ἐλαχίστη, εἴτα δ' εἶνε γνωστόν, ὅτι ἡ νῦν Κύμη ὤκισθη πρὸ διακοσίων περίπου ἐτῶν ὑπὸ ἐννέα οἰκογενειῶν, ὧν οἱ ἀπόγονοι καὶ νῦν ἐτι ζῶσιν, ὡς ἐβεβαίωσεν ἡμεῖς ὁ

ἐκ Κύμης, ἀλλ' ἐν Χαλκίδι νῦν κατοικῶν δικηγόρος κ. Κ. Οἰκονόμου, ὅστις οὐ μόνον παρώρμησεν ἡμεῖς εἰς τὴν περὶ τὸν Ὄξυλίθον ἀρχαιολογικὴν ἔρευναν, ἀλλὰ καὶ ἐν τῇ ἐν Ὄξυλίθῳ οἰκίᾳ αὐτοῦ ἐξένισεν, ἐφ' οἷς καὶ εὐγνωμοσούμεν. Τινὲς καὶ ἐκ τῶν ἡμεδαπῶν καὶ ἐκ τῶν ξένων κρίνοντες ἐκ τοῦ ἐπὶ τῆς ἀκρας Χηλῆς μυκηναϊκῶν χρόνων φρουρίου καὶ τινων ἰχνῶν μικροῦ συνοικισμού, ἅτινα φαίνονται ἐν τῷ πεδίῳ τῷ μεταξὺ τῆς μονῆς τοῦ Σωτήρος καὶ

τῆς Χηλῆς, ἐνόμισαν ὅτι ἐνταῦθα ἔκειτο ἡ ἀρχαία Κύμη. Ὅτι ἐνταῦθα ὑπῆρξε συνοικισμὸς ἀρχαῖος, ἀναμφισβήτητον· ἀλλ' ἐπειδὴ ὁ χώρος οὔτε τοσοῦ-

χαία Κύμη. Τὸ δὲ ἐπὶ τῆς Χηλῆς φρουρίον ἐχρησίμευε πάντως ὡς σκοπιά, ἀφ' ἧς διὰ φρυκτωριῶν ἠγγέλλετο τοῖς ἐν ταῖς πέριξ κειμέναις κώμαις ἐφοδοὶ ἐκ θαλάσσης πολεμίων ἢ πειρατῶν. Ἄλλοι φρονούσιν ὅτι ἡ ἀρχαία Κύμη ἔκειτο, ἔνθα νῦν παρὰ τὴν κώμην Ποταμίαν ἐπὶ κωνοειδοῦς λόφου ὑπάρχουσι λείψανα φρουρίου ἀρχαίου, ὅπερ, ἐκτίσθη τελευτώντος τοῦ τετάρτου ἢ ἀρχομένου τοῦ πέμπτου

Εἰκὼν 22 α.

τος εἶνε οὔτε τοιοῦτος, ὥστε νὰ παρέχη πάντα τὰ ἀναγκαῖα πρὸς ἀνετον βίον πλήθους πολλοῦ, πειθόμεθα ὅτι ἀδύνατον εἶνε νὰ ἔκειτο ἐνταῦθα ἡ ἀρ-

Τομὴ εἰς ΑΒ.

Κλίμαξ $\frac{1}{100}$

Εἰκὼν 22 β.

π. Χ. αἰῶνος, ὡς μαρτυρεῖ μέρος αὐτοῦ σωζόμενον ἐν τῇ δυτικῇ μάλιστα πλευρᾷ τοῦ λόφου. Τοῦτο ἡμῖν τουλάχιστον φαίνεται ἀδύνατον, πρῶτον διότι ὁ χώρος, ὅτε ἐνδὸν τοῦ περιβάλου καὶ ὅτε ἐκτὸς αὐτοῦ, δὲν εἶνε ἰκανὸς μήτε νὰ περιλάβῃ μήτε νὰ διαθρέψῃ τὸ πλῆθος πόλεως, οἷα ἦτο ἡ Κύμη, ἔπειτα δὲ διότι ἐνταῦθα πλὴν εἰδωλίου τινὸς ἀρείχαινον καὶ ἐπιγραφῆς ἐχούσης τὰς λέξεις

ΝΥΜΦΩΝ ΑΧΕΛΩΙΟΥ

Εἰκὼν 23.

ἡμεῖς τουλάχιστον οὐδὲν ἄλλο μνημεῖον γινώσκωμεν εὑρεθὲν μαρτυροῦν τὴν ὑπαρξίν πόλεως ἐπὶ αἰῶνας ὄλους βιωσάσης καὶ περὶ τὰς ἀρχὰς τοῦ

ὀγδόου αἰῶνος τὴν πρώτην Ἑλληνικὴν ἀποικίαν μετὰ τῆς Χαλκίδος συνεκπεμφάσης. Ἡ ὑπαρξίς δὲ τοῦ φρουρίου τούτου μαρτυρεῖ ὅτι καὶ ἐνταῦθα, ὡς

καὶ παρὰ τὴν Χηλὴν καὶ παρὰ τὴν κόμην Βούων, ἔνθα ἴσως ἔκειτο ἡ ἀρχαία πόλις Γρύγγη, ἦσαν συνοικισμοὶ λόγου ἄξιοι. Ὡς δὲ ἡμεῖς φρονοῦμεν, καὶ οἱ Κυμαῖοι ὄκουν κατὰ κόμης τὴν γῶραν, ἥτις περιλαμβάνεται πρὸς βορρᾶν μὲν μεταξὺ τῆς ἄκρας, ἥτις καλεῖται Ἀποθήκωσις, καὶ τῆς ἄκρας Χηλῆς, ἔνθα τὸ μυκηναϊκὸν φρούριον, πρὸς ἀνατο-

λάς δὲ μεταξὺ τῆς Χηλῆς καὶ τῆς κόμης καὶ ἄκρας Ὀχθωνιάς, πρὸς δυσμὰς δὲ μεταξὺ τῆς Ἀποθηκώσεως καὶ τῆς κόμης Μακρουχωρίου, πρὸς μεσημβρίαν δὲ μεταξὺ τοῦ Μακρουχωρίου, Γαῖων, Ὀρίων καὶ Ὀχθωνιάς. Πάντων ὅμως τῶν ἀρχαίων τούτων συνοικισμῶν, ὧν τάφοι ἐνιαχοῦ εὐρέθησαν, ὁ σπουδαιότατος καὶ πολυπληθέστατος ἦτο ὁ ἐν τῇ

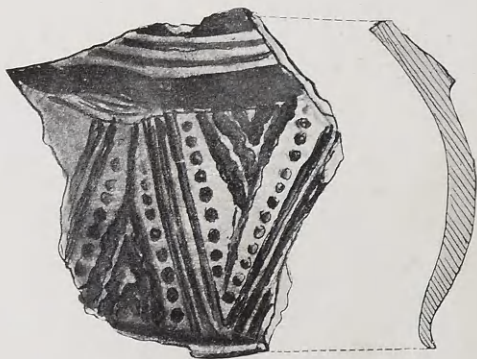

κοιλιάδι, ἣν διαρρέει ὁ καὶ νῦν ἀείρρους ποταμὸς τοῦ Ὀξυλίθου. Ἐνταῦθα, εἰ καὶ οὐδεμία μέχρι τοῦδε ἐπιγραφή εὐρέθη κυροῦσα τὴν γνώμην ἡμῶν, δι' οὓς τε ἐν τοῖς ἔμπροσθεν εἰρημεν λόγους καὶ διὰ τὸ πρόσφορον τοῦ τόπου πρὸς ἀνετον διατροφήν πλήθους πολλοῦ, εἰμεθα πεπεισμένοι, ὅτι ἔκειτο ἡ ἀρχαία Κύμη. Ἴσως ὅμως ἐρωτήσῃ τις πῶς δὲν

διετηρήθη τὸ ὄνομα ἐν τῇ θέσει ταύτῃ; Γνωστὸν εἶνε, ὅτι κατὰ τὸν μέσον αἰῶνα, ὅτε ἡ πειρατεία ἐλυμαίνετο πάντα τὰ παράλια τῆς Ἑλλάδος, οἱ παρὰ τὴν θάλασσαν οἰκοῦντες καταλείποντες τὰς πόλεις ἀνοκίζοντο μακρὰν τῆς θαλάσσης, ἵνα εὐκολώτερον δύνηνται νὰ προφυλάσσωνται ἀπὸ τῶν ἐφρόδων τῶν πειρατῶν (πρὸς. Θουκ. 1, 5). Τότε τῶν

Εἰκὼν 25.

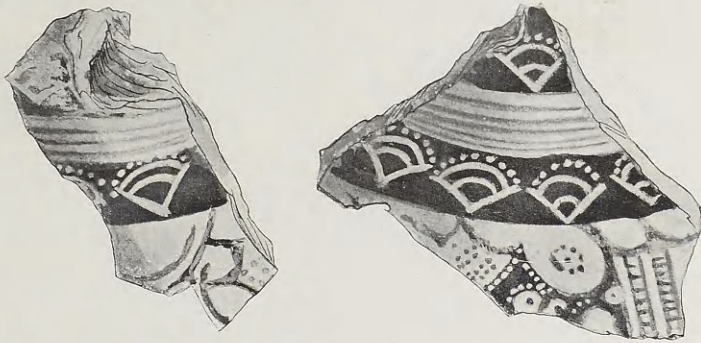
Εἰκὼν 26.

τὴν κοιλιάδα τοῦ Ὀξυλίθου οἰκοῦντων οἱ μὲν πλεῖστοι ἀνοκίσθησαν περὶ τὸν Ὀξυλίθον, ὀλίγοι δὲ οἰκογένεαι, ὡς εἶνε γνωστὸν ἐκ παραδόσεως, κατέρυγον εἰς οὐχὶ πολὺ μακρὰν ἀπέχοντα σὺδενδρον καὶ ἀκατοίχτην τόπον, ἔνθα ἔκτισαν τὴν νῦν πόλιν Κύμην. Ἐρημωθέντος τοῦ μέρους τούτου, εὐκό-

λως πᾶς τις ἔνοσε, ὅτι τὸ μὲν ὄνομα τῆς Κύμης ἐντεῦθεν ἀπώλετο, ἐπικρατήσαντος τοῦ ὀνόματος τοῦ ὄρους Ὀξυλίθου, περὶ ὃ οἱ ἐκ τῆς κοιλιάδος ὄκησαν, τὸ δὲ τῆς Κύμης διεσώθη δοθὲν ὑπὸ τῶν ἀποικησάντων εἰς τὴν νῦν οὕτως ὀνομαζομένην πόλιν. Ὅτι δὲ οὐχὶ ἄλλοθεν, ἀλλ' ἐκ τῶν ἐν Εὐβοίᾳ ὄμο-

φύλων ἀπωρίσθη ἢ νῦν Κύμη, μαρτυρεῖ τὸ γλωσσικὸν ἰδίωμα τῶν Κυμαίων, ὅπερ οὐδὲλως σχεδὸν διαφέρει τοῦ ἑξυλιθικοῦ ἰδιώματος καὶ τοῦ τῶν ἄλλων κωμῶν, αἵτινες κεῖνται ἐν ᾧ χώρῳ κατῴκουν οἱ ἀρχαῖοι Κυμαῖοι.

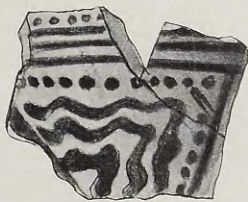
Ἡ ἐν Ὁξυλίθῳ εὑρεσις τῶν μυκηναϊκῶν τούτων

Εἰκὼν 27.

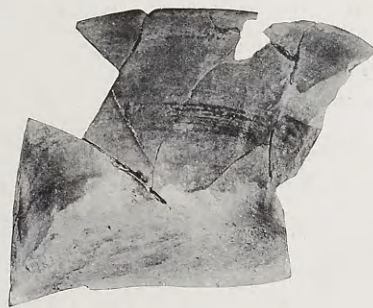
δέων (Mitt. 133). Ἄν δὲ ἐν τῇ Κύμῃ τῆς Αἰολίδος, ἥτις ἐκτίσθη τῷ 967-1052 π. Χ.¹, μὴ εὑρεθῶσι τάφοι προμυκηναϊκοὶ ἢ καὶ μυκηναϊκοί, οὐ μόνον κυροῦται ἡ εἰκασία τοῦ Girard (mémoire σ. 683) καὶ ἡ τοῦ Βουρσιανοῦ (Quaest. Eub. p. 15), ὅτι ἡ ἐν τῇ Αἰολίδι Κύμη εἶνε κτίσμα τῆς Εὐβοϊκῆς, ὅπερ πιθανώτατον, διότι γνωστὸν εἶνε, ὅτι ἐκ τῶν ἐν τῇ μέσῃ Εὐβοίᾳ Αἰολέων τινὲς ἀναγκασθέντες

ἀγνοίας ἴσως, φρονεῖ ὅτι τὴν ἐν Καμπανίᾳ Κύμη ἐκτίσαν οἱ συμπολιταὶ αὐτοῦ Κυμαῖοι τῆς Αἰολίδος καὶ οὐχὶ οἱ ἐν Εὐβοίᾳ μετὰ τῶν Χαλκιδέων. Λέγομεν δὲ τὴν μαρτυρίαν ταύτην τοῦ Ἐφόρου ἀστήρικτον καὶ ἀπίθανον, πρῶτον μὲν διότι οὐδεὶς ἄλλος συγγραφεὺς πλὴν αὐτοῦ μνημονεύει τοῦτο, ἔπειτα

Εἰκὼν 28.

ὑπὸ τῶν ἐκ τῆς βορείου Εὐβοίας προελασάντων Ἑλλόπων μετενάστευσαν, ἀλλ' αἰρεται ὅλιως καὶ ἡ ἄλλως ἀστήρικτος καὶ ἀπίθανος μαρτυρία τοῦ Ἐφόρου, ὅστις ἐκ φιλοπόλιδος αἰσθήματος ἢ καὶ ἐξ

Εἰκὼν 29.

διότι δὲν εἶνε δυνατὸν νὰ πιστεύσωμεν, ὅτι οἱ ἐν Εὐβοίᾳ Χαλκιδεῖς, ἐν ᾧ ἦσαν πλησιέστατα αὐτῶν οἱ Ἐρετριεῖς, μεθ' ὧν καὶ ἄλλας ἀποικίας εἶχον ἐκπέμψει, καὶ οἱ ἐν τῇ Εὐβοίᾳ Κυμαῖοι, ἤθελον ζητήσῃ συναποικιστὰς ἐκ τῆς ἐν τῇ Αἰολίδι Κύμης.

¹ Κατὰ τὸν Ἱερώνυμον, ὅστις συγγέει τὴν κτίσιν αὐτῆς πρὸς τὴν κτίσιν τῆς ἐν Ἰταλίᾳ Κύμης. Duncker gesch. des Altert. 5 V. 485 σημ.

Θολωτὸς τάφος Κατακαλοῦ.

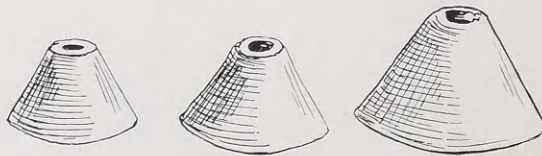
Ὁ τάφος οὗτος (Εἰκ. 32 α, β, γ) κατὰ μὲν τὰ ἄλλα ὧν ὅμοιος πρὸς τὸν ἐν Ὀξυλίθῳ, ἀλλὰ μείζων καὶ νεώτερος εὑρεθαι παρὰ τὴν κώμην Κατακαλοῦ, ἥτις ἀπέχει μίαν καὶ ἡμίσειαν ὥραν τῶν

Εἰκὼν 30.

εἰσόδου λίθοι καταπέσωσιν, ἔξωθεν δὲ εἶνε πεφραγμένον διὰ τοίχου ἔχοντος πάχος μ. 1,30. Ἡ θύρα ἔχει ὕψος μ. 1,65, πλάτος μ. 0,80, φέρει δὲ ὑπερθύρα, ὧν τὸ μὲν ἔξωθεν τὸ πρὸς τὴν ὁδὸν εἶνε μήκους μὲν μ. 1,88, πάχους δὲ 0,30 μ. καὶ πλάτους 0,56 μ. Ὁ μεταξὺ τῶν δύο υπερθύρων γῶρος τῆς εἰσόδου καλύπτεται ὑπὸ δύο μόνον λίθων. Ὁδηγη-

θέντες ἐκ τῆς ἐσωτερικῆς θύρας, ἀφ' οὗ ἀφηρέσαμεν τοὺς φράσσοντας αὐτὴν λίθους, οἵτινες εἶχον καταπέσει ἐκ τῆς ὀροφῆς, καὶ ἐκαθαρίσαμεν τὸ κεκαλυμμένον μέρος τῆς εἰσόδου, συνηντήσαμεν μετὰ μέτρα 3,30 τὴν ἔξωθεν θύραν τὴν βλέπουσαν πρὸς τὴν ὁδόν, ἥτις κειμένη μεταξὺ ἀναλημμάτων μήκους μέτρων 6,95 ἦτο κεκαλυμμένη διὰ γῶματος

Εἰκὼν 31 α.

καὶ διὰ τοῦτο οὐδόλως ἐφαίνετο. Διὰ τῆς ἀνοιχθείσης θύρας, ἀφ' οὗ ἐξηγάγομεν πάντας τοὺς ἐκ τῆς ὀροφῆς καταπεσόντας λίθους καὶ τὸ διὰ τοῦ σχηματισθέντος ῥήγματος εἰσρῦεν ὑπὸ τοῦ θετίου ὕδατος γῶμα, εὔρομεν εἰς βάθος 0,80 τοῦ μέτρου κάτωθεν ὁστῶν βῶων, προβάτων, αἰγῶν καὶ χοίρων

πᾶσαν τὴν ἐπιφάνειαν τοῦ ἐδάφους κεκαλυμμένην ὑπὸ πέφρας μελαίνης, ἐν ἣ ὑπῆρχον καὶ τινὰ ὁστᾶ ἡμίκαυστα. Πλὴν ὀλιγίστων θραυσμάτων ἀγγείων, ἐξ ὧν ἀπετελέσθη τὸ ἐνταῦθα ἀπεικονιζόμενον οὐδὲν ἄλλο εὔρομεν (Εἰκ. 33). Τὰ κτερίσματα τῶν καέντων νεκρῶν πιθανῶς ἦσαν ἀποθεθειμένα ἐπὶ

του άνωθεν τής εισόδου τριγωνικού κενού, διηρπάγησαν δέ υπό του πρώτου εκ τής καταπεσούσης όροφής κατελθόντος.

Αναγραφής άξιον νομίζομεν και τότε επειδή εν τοις χρόνοις τούτοις ύπήρχεν άμφιβολία, ότι οι νεκροί εκαιόντο, των άρχαιολόγων τινές ενόμισαν, ότι οι κεκαυμένοι νεκροί δέν ήσαν σύγχρονοι

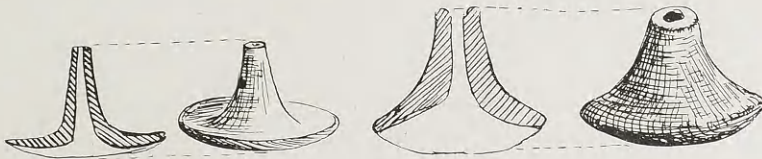
Εικών 31 β.

του τάφου τούτου, αλλά νεωτέρων χρόνων και κατ' άκολουθίαν ότι έδει να γείνη νέα σκαφή προς εύρεσιν τής στερεάς επιφανείας, έφ' ης ο τάφος ήδράζετο. Ει και είμεθα πεπεισμένοι περι του εναντίου εκ τε τής ήμετέρας προσεκτικής έρευνας του τάφου τούτου και εκ των εν τή μελαίνη τέφρα εύρεθέντων τεμαχίων του προρρηθέντος άγ-

γείου, όπερ έν όμοιον προς άλλα τε άλλαγού τής Ελλάδος εύρεθέντα (πρόβ. Αρχ. Έφημ. 1909 σελ. 73 εικ. 7, 8) και προς τδ έν τῷ τάφῳ Zafer-Papoura εύρεθέν (ιδ. Evans περι των έν Κνωσσῷ τάφων έν σελ. 124 εικ. 118 υπ' αριθ. 65⁴· πρόβ. Mykenische Vasen Furtwängler-Loeschke πίν. XLIV, 85) προσμαρτυρεί, ότι ο τάφος δέν δύναται να είνε άρχαιότερος των άρχων τής τρίτης και τελευταίας περιόδου του Μινωϊκού πολιτισμού (ιδ. Evans Preist. tomb σελ. 125), όμως, ένα πάσα άμφιβολία εκλίπη, έπεχειρήσαμεν και δευτέραν σκαφικήν έρευναν, καθ' ήν προχωρήσαντες 0,20 του μέτρου βαθύτερον τής επιφανείας του εδάφους, έν ῶ εύρέθησαν τά ήμίκαυστα όστᾶ και ή τέφρα, συνηγήσαμεν τον βράχον, έφ' ού είχε θεμελιωθή ο τάφος.

Θολωτός τάφος Μπελλουσία.

Ο παρά τήν κόμην Μπελλουσία και έν άριστερῶ τής είς Κύμην ὁδοῦ εύρεθείς θολωτός τάφος (Εικ.

Εικών 31 γ.

34 α, β) κατά μεν τήν κατασκευήν είνε όμοιος τοις προειρημένοις, αλλά πολυ μικρότερος αυτών, στερεΐται του άνωθεν τής εισόδου τριγωνικού κενού και αναλημμάτων στηριζόντων το χωμα το καλύπτον τήν έξωθεν θύραν, ητις ητο πεφραγμένη δια χωματος πεπιεσμένου. Η διάμετρος αυτου επί τής βάσεως είνε μετρων 4,20, το δε ύψος 2,25 μ. Η κορυφή του τάφου τούτου σχεδον σφύζεται, διότι η καλύπτουσα αυτην πλάξ ύπαρχει και νυν ετι κατά χωραν. Η εισοδος κεΐται προς Μ, έχει δε μήκος από τής έξωθεν θύρας μέχρι τής έσωθεν μετρων 2,75 και καλύπτεται υπό πέντε λίθων, έν οίς συμπεριλαμβάνονται και τα υπέρθυρα τής τε έξωθεν και έσωθεν θύρας. Ο τάφος ούτος, ως είπεν ήμιν ο κύριος αυτου, έχρησίμευσεν επί των ζοφερῶν χρόνων τής δουλείας ως καταφύγιον και κατοικία τής οικογενείας αυτου ασφαλής, επειδή η καταπε-

σοῦσα κορυφή οῦσα κεκαλυμμένη υπό πυκνῶν σχοίνων ητο ὅλως άφανής. Και έν τούτῳ τῷ τάφῳ εύρέθησαν υπό τοὺς λίθους τοὺς καταπεπτωκότας πάμπολλα όστᾶ ζῶων άνάμικτα άνθρωπίνους. Κτέ-

Εικών 31 δ.

ρισμα εύρομεν μόνον έν μικρόν σπονδύλιον πυρίτου λίθου.

Τάφοι ιστορικῶν χρόνων.

Είδη τάφων των ιστορικῶν χρόνων έν Εύβοία είσι τά εξής' α) οι θαλαμοειδεις τύμβοι και οι άνευ

θαλάμου· β') οί άψιδωτοί τάφοι· γ') οί ένδον περιβάλλου ύπάρχοντες οικογενειακοί· δ') οί άνευ περιβάλλου μεμονωμένοι. Πάντων τών άλλων ειδών πλην τών θαλαμοειδών τύμβων άνεώξαμεν από τοῦ έτους 1900 μέχρι τοῦ νῦν περί τοὺς τετρακοσίους άνήκοντας εἰς πάσας τὰς από τῆς πέμπτης μέχρι τών αρχῶν τών Χριστιανικῶν χρόνων έκαικονταετηρίδας έν Χαλκίδι, έν Έρετρία, έν Βάθεια, έν Ταμύναις (τῶ νῦν 'Αλιβερίῳ), έν Δύστην καί παρὰ τὴν Κάρυστον. Οἱ έν αὐτοῖς νεκροί ἔκειντο α') έν λάρναξι μονολίθοις έκ μαρμαρόν ἢ λευκοῦ πώρου ἢ κογγυλιάτου λίθου, β') έν τάφοις πεποιημένοις διὰ μαρμαρίνων ἢ λιθίνων πλακῶν ἢ διὰ κεράμων τετραγώνων ἢ κοίλων, γ') έν τάφοις λελαξευμένοις επί τοῦ βράχου. Εἰ καί έν τοῖς ὕφ' ἡμῶν ανοιχθεῖσι τάφοις οὐκ ὀλίγα σπάνια καί πολύτιμα κτερίσματα εὐρέθησαν, ὅμως μέχρι τοῦδε δέν ἔσχομεν τὴν εὐτυχίαν νὰ ἐμπέσωμεν εἰς τά-

Εἰκὼν 32 α.

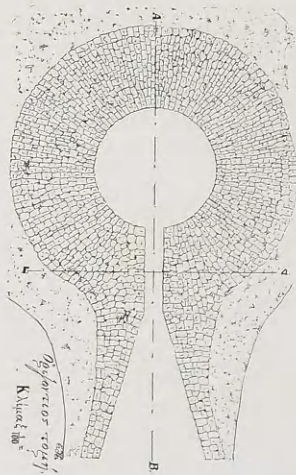
φοὺς ἀναγομένους εἰς τὴν ἀκμὴν τῶν δύο μεγάλων καί ἀντιπάλων πόλεων, τῆς Χαλκίδος καί Έρετρίας, ὅποτε θὰ ἦτο δυνατόν νὰ γνωρίσωμεν καί τὰ περιβόητα Χαλκιδικὰ ἀγγεῖα.

α'. Τύμβοι.

1) Παρὰ τὴν Χαλκίδα.

Ὁ τύμβος οὗτος ὢν έν Πέϊ εἰς ἀπόστασιν μιᾶς ὥρας καί ἡμισείας από τῆς Χαλκίδος εἶχεν ὕψος ὑπὲρ τὰ πέντε μέτρα από τοῦ βράχου, ἐφ' οὗ εἶνε ἐκτισμένος. Εἶνε πεποιημένος έκ λίθων αρχῶν λίαν μεγάλων καί άλλων μικροτέρων, οὓς ἐκάλυπτον ἄνωθεν γάλικες μικροί επί τοῦτῳ σωρευθέντες. Οἱ λίθοι πάντες ἔχουσι ληφθῆ έκ τοῦ αὐτοῦ πετρώδους λόφου, ἐφ' οὗ ὁ τύμβος. Ὡς ἠκάσαμεν έκ τοῦ χώματος, ὅπερ έν τοῖς κατωτέροις μέρεσιν αὐτοῦ ἔτι ὑπῆρχεν, τοὺς λίθους καί γάλικας ἐκάλυπτε στρωμα χώματος, ὅπερ παρασυρθὲν ὑπὸ τῶν ὀμβρίων

ὕδατων ἀπεγύμνωσεν αὐτοὺς· τοῦτου ἔνεκα ὑπὸ τῶν ἐγχωρίων καί λιθοσωρὸς καλεῖται. Ἐπειδὴ δὲ ὡς πρὸς τὴν κατασκευὴν ἦτο προσόμοιος τῶ ὑπὸ Παυσανίου (έν βιβ. 6, 21, 3) μνημονευομένῳ τάφῳ τοῦ Οἰνομάου, έν δὲ τῇ δυτικῇ πλευρᾷ αὐτοῦ έν τῶ μυθῷ τοῦ εἰς τὸν τύμβον δρόμου ἢ εἰσόδου ὑπῆρχε σελυλημένος τάφος τοῦ τετάρτου π. Χ. αἰῶνος ἔχων ἀψιδωτὴν θόλον έκ μεγάλων τετραγώνων πωρίνων λίθων (ιδ. Ἄθηνᾶς τόμ. 3 σελ. 612), ἐνομίσαμεν ἀναγκαῖον νὰ βεβαιωθῶμεν, ἂν ὁ τύμβος κατασκευάσθῃ χάριν τοῦ τάφου τοῦτου ἢ ὁ τάφος ὑπειστήληεν εἰς τὸν δρόμον ἀρχαίου θο-

Εἰκὼν 32 β.

λωτοῦ τάφου. Πρὸς τοῦτο πρῶτον μὲν ἐκαθαρίσαμεν τὴν εἰσόδον ἢ τὸν δρόμον, ἔνθα ἦτο ὁ τάφος, εἶτα δὲ ἀρξάμενοι ἄνωθεν ἀφηρέσαμεν πάντας τοὺς λίθους, οἵτινες ἐπλήρουν τὸ κυκλικὸν ἐξ ὀγκωδῶν λίθων κρηπίδωμα. Προχωρήσαντες εἰς βάθος τεσσάρων μέτρων, εὐρομεν χῶμα, ὅπερ φαίνεται ἄλλοθεν ποθεν κομισθὲν, αἰτίη ὁ λόφος, έν ᾧ ὁ τύμβος εἶνε πετρώδης. Σκάψαντες καί τὸ χῶμα τοῦτο εἰς βάθος πλέον τοῦ μέτρου κτερίσμα μὲν οὐδὲν οὐδὲ ὅσπουν εὐρομεν, ἐπέισθημεν ὅμως ἔκ τε τῆς εἰσόδου καί έκ τῆς κατασκευῆς τοῦ κυκλικῷ κρηπίδωματος, ὅπερ χωρεῖ πρὸς τὰ ἄνω συγγλινόμενον, ὅτι ἦτο παλαιὰς θολωτός τάφος, ὅστις καταπεσοῦσης τῆς ὀροφῆς αὐτοῦ έν πᾶν παλαιῶς χρό-

νοις ἐσυλήθη, ὅτε δὲ κατεσκευάσθη ὁ ἐν τῷ ὁρόμῳ αὐτοῦ τάφος, ἐπληρώθη διὰ πετρῶν καὶ χαλίκων. Τὴν γνώμην ἡμῶν ταύτην, ἣν καὶ ἐν τοῖς Πρακτικοῖς τῆς Ἀρχαιολογικῆς Ἐταιρείας (1900) ἐξεδηλώσαμεν, ἐκύρωσαν οἱ κατόπιν ὑπ' ἡμῶν διερευνηθέντες θολωτοὶ τάφοι Ὁξυλίθου, Κατακαλοῦ καὶ Μπελλουσιῶν. Παρὰ τὸν τύμβον τοῦτον εὐρέθη μυκηναϊκὴ σφραγὶς ἔχουσα ἐγγεγλυμένην ἀντιλόπην. Τῆς σφραγίδος ταύτης ἀτυχῶς μόνον ἀποτύπωμα εἶδομεν ληφθῆν ὑπὸ κ. Γ. Δερβένη, οὗ τὴν εἰκόνα ἔχουσιν μέγεθος πενταλέπτου ἰδὲ ἐν πίνακι 1Ε' 2.

2) Παρὰ τὸ Καμαρίον

Ὁ τύμβος οὗτος ἔκειτο ἐν τῷ τέσσαρας ὥρας περίπου ἀπέχοντι τῆς Χαλκίδος Καμαρίῳ, ἐν δε-

Τομὴ εἰς ΓΔ Κλίμαξ $\frac{1}{100}$

Εἰκὼν 32 γ.

ξιᾷ τῆς εἰς τὴν κώμην Θεολόγου ὁδοῦ. Ἦτο κατεσκευασμένος ἐκ χώματος ὑπερύψου λίαν πεπεισμένου, εἶχε δὲ ὕψος τριῶν περίπου μέτρων, ὅτε ἡμεῖς εἶδομεν αὐτόν. Σκάψαντες αὐτόν εὗρομεν εἰς βάθος τριῶν μέτρων τρεῖς τάφους σεσυλημένους. Ἦσαν πεπειρημένοι ἐκ τεσσάρων λίθινων πλακῶν οἱ νεκροὶ ἔκειντο ἐπὶ τοῦ χώματος, διότι πλᾶξ κάτωθεν δὲν εὐρέθη, εἶχον ὅμως κάλυμμα πλάκα μεγάλῃν. Πλὴν τῶν ὀστέων καὶ τούτων ἐν τοῖς χώμασιν ὄντων οὐδὲν κτερίσμα εὗρομεν οὐδὲ ἄλλο τι σημεῖον, ἐξ οὗ θὰ ἠδυνάμεθα νὰ κρίσωμεν τὸν χρόνον, εἰς ὃν ἀνήκει ὁ τύμβος, διότι, ὡς κατόπιν ἐμάθομεν, χωρικοὶ ἐκ τῆς κώμης Θεολόγου πρὸ δύο ἐτῶν (1898) εἶχον συλῆσαι αὐτούς.

3) Παρὰ τὴν Ἐρεϊρίαν.

Ὁ τύμβος οὗτος κεῖται μεταξὺ Ἐρεϊρίας καὶ τῆς κώμης Γυμνοῦ ἐν θέσει, ἣτις ἀπ' αὐτοῦ ὀνομάζεται Μαρούλα, εἶχε δὲ ὕψος, ὅτε εἶδομεν αὐτόν, μέτρων $5\frac{1}{2}$ διάμετρον δὲ μ. 20. Ἐξ ἔτη πρὸ ἡμῶν (1894) ἐπεχείρησαν νὰ ἀνασκάψωσιν αὐτόν οἱ περὶ τὴν Ἀμερικανικὴν σχολήν, ἐποπτεύοντες τοῦ ἐφόρου κ. Κουρουνιώτου. Τεμόντες αὐτόν σταυροειδῶς περὶ τὸ μέσον καὶ εὐρόντες τὸ κρηπίδωμα, ὅπερ συνέκειτο ἐκ μεγάλων τετραγώνων πωρίνων λίθων, ἐπειδὴ χωρήσαντες εἰς βάθος μέχρι τῶν πρώτων λίθων τοῦ κρηπίδωματος δὲν εὗρον τάφον, κατέλιπον ὑπολαβόντες ἴσως, ὅτι ἦτο σκοπιὰ. Ἡμεῖς πεπεισμένοι, ὅτι ὑπὸ τὸν σωφὸν τοῦ χώματος πάντως ὑπῆρχε τάφος, ἐποιήσαμεθα τομὴν ἐν τῷ πρὸς δυσμὰς τῷξῳ, ἔνθα εἰς βάθος μέτρων 3,40 εὗρομεν αὐτόν. Εἶχε μῆκος ἐξωτερικόν

Εἰκὼν 33.

μέτρων 2,05, πλάτος μ. 1,69, συνέκειτο δὲ ἐκ πωρίνων τετραγώνων λίθων δύο μὲν ἐν ταῖς μακροτέραις πλευραῖς, ἑνὸς δὲ ἐν ταῖς βραχυτέραις, πλάτους μέτρου καὶ πάχους 0,20. Τὸ κάλυμμα αὐτοῦ συνέκειτο ἐκ τριῶν πωρίνων λίθων, εἶχε δὲ μῆκος μ. 2,85 καὶ πλάτος μ. 1,25. Ἀρθέντων τῶν καλυπτέρων λίθων ἐφάνη ἔνδον λάρναξ μαρμαρίνη μήκους 1,88, πλάτους 0,61, ὕψους 0,60 ἔχουσα ἕτερον μαρμαρίνον κάλυμμα. Μεταξὺ τοῦ πωρίνου καλύμματος καὶ τοῦ τῆς μαρμαρίνης λάρνακος ὑπῆρχον τὰ ἐξῆς κτερίσματα· α') ἐπτὰ λευκὰ ἀλάβαστρα, ὧν τὰ πέντε ἀκέραια, τὰ δ' ἄλλα δύο, ἐπειδὴ ἔκειντο μεταξὺ τοῦ καλύμματος τῆς λάρνακος καὶ τοῦ χειλούς αὐτῆς, εἶχον μικρόν τι φθορῆ· β') δύο σπλεγγίδες ἀργυραῖ, αἰτινες ὅμως ἅμα ἀφθεῖσαι μετεβλήθησαν εἰς κόνιν· γ') δύο πήλινα πιγά-

κία μελαμβύρῃ καὶ σπόγγος ὅπως ὁποῦτε σφίζομενος. Σημειωτέον ὅτι ἐσφίζετο τὸ φέρεμα ἀπηνθρακωμένον καὶ ὁ τύπος σανδαλίου ἀπηνθρακωμένου. Ὅτε ἀφρέθη καὶ τὸ μαρμαρίνον κάλυμμα τῆς λάρνακος, ἐφάνη ὁ σκελετὸς ἀνδρὸς νέου κάλλιστα διατηρούμενος, ὅστις ἔκειτο ἐντὸς φερέτρου ξυλίνου, ὅπερ ὅμως εἶχε μεταβληθῆ εἰς κόνιν ὑπόφαιον. Σημειωτέον ὅτι ἡ τε μονόλιθος λάρναξ καὶ τὸ κάλυμμα αὐτῆς εἶχον ἐντομὰς χρησίμους πρὸς ἔνθεσιν αὐτῶν ἐντὸς τοῦ πωρίνου περικαλύμματος, ὅπερ ἔσωθεν ἦτο κεχρισμένον καὶ βεβαμμένον ἐρυθρᾷ ζωηρᾷ βαφῇ.

4) Τύμβοι Δύστω, Μαυροπούλου.

Ὁ μείζων τῶν ἐν Δύστω τύμβων ἔκειτο ἐν τῇ πεδιάδι, ἐκαλεῖτο δὲ ὑπὸ τῶν ἐγγχωρίων χαμοβοῦνι εἶχεν ὕψος, ὅτε κατὰ τὸ θέρος τοῦτο (1909) ἀνεσκάψαμεν αὐτόν, ἀπὸ τῆς ἐπιφανείας τοῦ ἐδάφους μέ-

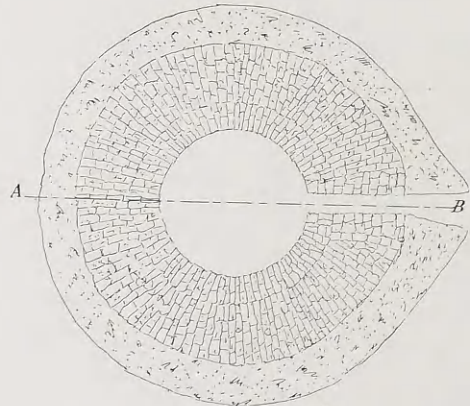
Τομὴ εἰς AB.

Κλίμαξ $\frac{1}{100}$

34a

χρι τῆς κορυφῆς μέτρων ἑξ, διάμετρον δὲ τριάνοντα. Οὗτος περὶ τὸ μέσον δὲν εἶχε στήριγμα λίθινον, ὡς ὁ ἐν Μαγούλα τῆς Ἑρετρίας, ἦτο δὲ πεποιημένος ἐκ στρωμάτων ἄμμου ποταμίας καὶ χρώματος ἐρυθροῦ ἐναλλάξ διαβεγομένων ἄλληλα. Καὶ τῆς μὲν ἄμμου τὰ στρώματα ἦσαν πὺ μὲν παχύτερα, πὺ δὲ λεπτότερα (0,30-0,30 τοῦ μέτρου), τοῦ δὲ χρώματος, ὅπερ ἐχρησίμευον, ἵνα συγκρατητῆται ἡ ἄμμος, ἦσαν λεπτότερα (0,40-0,20). Πρὸς εὗρεσιν τοῦ τάφου ἀνεώξαμεν τάφρον περὶ τὸ μέσον τοῦ τύμβου πλάτους τεσσάρων μέτρων ἀρξάμενοι συγχρόνως ἀπὸ τε βορρᾶ καὶ μεσημβρίας. Ἐν τῇ μεσημβρινῇ πλευρᾷ εἰς βάθος μέτρου περίπου εὗρομεν δύο λάρνακας μαρμαρίνας μονόλιθους κεκαλυμμένας ὑπὸ πλακῶν καλῶς προσηρμοσμένων. Ἐν τῇ μείζονι τῶν λαρνάκων τούτων, ἐν ἣ ἦτο τεθαμμένος ἀνὴρ, ὑπῆρχε σπλεγίγρισι σιδηρᾷ εἰς τεμάχια καὶ πῆλινος ἀμφορεὺς τοῦ 4^{ου} π. X.

αἰῶνος ἀντὶ κάλπης χρησιμεύσας, μέλας, ἔχων περὶ τὰ χεῖλη κοσμήματα. Τοῦτου ἔγοντος ὕψος μὲν 0,48 τοῦ μέτρου, διάμετρον δὲ περὶ τὰ χεῖλη 0,17, τὰ ὄτα καὶ ἡ λαβὴ ἦσαν ἀποκεκολλημένα (ιδὲ εἰκ. 35). Ἐντὸς αὐτοῦ ὑπῆρχον ὀστᾶ ἡμίκαυστα νηπίου, ὅπερ ἡ συγχρόνως τῷ πατρὶ ἀποθανόν συνεπάρχη ἡ ἐτάφη κατόπιν ἀνοιχθέντος τοῦ τάφου. Ἐν τῇ ἐπέρα τῶν λαρνάκων τῇ καὶ μικροτέρᾳ, οὐδὲν ἄλλο πλὴν τῶν ὀστέων εὗρεθη. Ἐν τῷ κέντρῳ τοῦ τύμβου εἰς βάθος ἑξ μέτρων εὗρομεν δύο τάφους, ἀρχαιότερους τῶν προμνημονευθέντων πεποιημένους ἐκ μαρμαρίνων πλακῶν, ἀλλὰ πρὸ πολλοῦ σεσυλημένους. Ἄξιος μνείας εἶνε ὁ τρόπος τῆς συλήσεως, ὡς ἠδυνήθημεν ἀσφαλῶς νᾶ

Ὁριζώντιος τομῆ

34b

νοήσωμεν ἐκ τῆς μεταβολῆς τῶν ἐν τῷ ἐγένετο μέρει ἢ σύλησις στρωμάτων. Πρὸς τὸ BA μέρος τοῦ τύμβου ἀναψῆθη φρέαρ στρογγύλον, ὅπερ ἐφθασε μέχρι τοῦ ἐδάφους, ἐνθα ἦσαν οἱ τάφοι. Ἐντεῦθεν κατεσκευάσθη ὑπόνομος καὶ νῦν σφισμένη, ἣτις ἄγει πρὸς τὸ κέντρον. Ἐνταῦθα εὗρόντες τὸν πρώτον τάφρον ἐσύλησαν αὐτὸν συντρίψαντες τὰς πλάκας τῆς ἀνατολικῆς καὶ βορείας πλευρᾶς αὐτοῦ. Εἶτα δὲ ἰδόντες, ὅτι ὀπισθεν αὐτοῦ πρὸς δυσμὰς ὑπῆρχεν ἕτερος, ἐσύλησαν καὶ τοῦτον θραύσαντες τὰς ἀνατολικὰς αὐτοῦ πλευρᾶς. Τὰ ὀστᾶ πάντα εὗρομεν σεσωρευμένα ἐν τῷ ἄκρῳ τοῦ πρώτου τάφου, τὰ δὲ τεμάχια τῶν πλακῶν ἐν τῷ βάλει τοῦ ἀνοιχθέντος φρέα-

τος μετά τινων ὁσπῶν βούς. Τὸ φρέαρ, ἀφ' οὗ ἐσύ-
λησαν τοὺς τάφους, ἐκάλυψαν διὰ χρώματος, ὅπερ
εἶχον ἐξαγάγει ἔκ τε τῆς ὑπόνομου καὶ ἐξ αὐτοῦ.
Τοῦτου ἕνεκα, ἐν ᾧ πανταχοῦ ἀλλαγῆ τοῦ τύμ-
βου τὰ στρώματα τῆς ἄμμου καὶ τοῦ χρώματος κα-
νονικῶς διεδέχοντο ἀλλήλα, ἐνταῦθα ἄμμος καὶ
χῶμα ἦσαν ἀνάμικτα.

¹Ολίγον ἀπωτέρω τούτου παρὰ τὴν θέσιν μει-

Εἰκὼν 35.

διὰ ὑπῆρχεν ἕτερος τυμβίτικος ὕψους περίπου δύο
μέτρων, διαμέτρου δὲ ἕξ. Καὶ ἐν τούτῳ ὑπῆρχε
τάφος πλαξὶ πεποιημένος, ὅστις εἶχε συληθῆ, τίς
οἶδε πότε. Ἐν τοῖς χρώμασι τούτου εὗρομεν στή-
λην ὕψους μ. 1,08, πλάτους 0,37, πάχους δὲ
0,13, ἐφ' ἧς ἦτο κεκαραχμένη ἤδε ἡ τοῦ τρίτου
αἰῶνος ἐπιγραφή, ὡς εἰκόσμεν ἐκ τοῦ σχήματος
τῶν γραμμῶν, δηλοῦσα τὸ ὄνομα τοῦ νεκροῦ¹

ΑΚΑΜΑΣ
ΟΡΟΔΓΟΡΟΥ

¹Ὁμοιον τούτῳ τυμβίσικον ἀνεσκάψαμεν καὶ ἐν
τῷ χωρίῳ Μαυροπούλα τῷ ὑπὸ τὴν Δίρφυν. Καὶ
ὁ ἐν τούτῳ δι' ἀκατεργάστων πλακῶν πεποιημέ-
νος τάφος ἦτο σεσυλημένος.

Μνείας ἄξιον νομίζομεν, ὅτι ἐν Δύστῳ εὗρέθη-
σαν ὑπὸ τοῦ κ. Γ. Λεβέντη καὶ δύο σφραγίδες μυ-
κηναϊκαί, ἐξ ἐλαιόχρου στεαπίτου, ὧν ἡ μὲν εἶνε
κυκλικὴ ἔχουσα ἐγγεγλυμμένα ἐντὸς ὀδοντωτοῦ κύ-
κλου δύο ζῶα κατ' ἀντίθετον φορὰν τρέχοντα (πρό-
δρογαιολ. Ἐφημ. 1907 πίν. 7, 103). Τοῦ ἐτέρου
τῶν ζῶων μόνον οἱ ῥόθωνες τῆς κεφαλῆς ὑπάρ-
χουσι, τὸ δ' ἄλλο ἐλλείπει, ἐπειδὴ ὁ λίθος ἐνταῦθα

εἶνε τεθραυσμένος. Ἡ δὲ ἐτέρα εἶνε ἐλλειψοειδῆς,
ἔχει δὲ ἐντὸς ὀδοντωτοῦ κύκλου ἐγγλυφον σφίγγα
ἔχουσαν τοὺς μὲν προσθίους πόδας τεταμένους, τοὺς
δ' ὀπισθίους ὑκλάζοντας ἐπὶ διαπέδου, ὅπερ εἰκονί-
ζεται διὰ διασταυρουμένων γραμμῶν. Ἰπὸ τὴν κε-
φαλὴν αὐτῆς καὶ ἀντικρὺ τοῦ στήθους φαίνεται
ἐγγεγλυμμένον τι ἔχον κεφαλὴν παχεῖαν καὶ ὀξεῖαν
οὐράν. (ιδ. πίν. ΙΕ' 7, 8).

β'. Τάφοι ἀψιδωτῆν θόλον ἔχοντες.

Τοιοῦτος ἦτο ὁ πρό πολλοῦ σεσυλημένος τάφος
ὁ ἐν τῷ μυγῷ τοῦ δρόμου τοῦ ἐν Πείε τύμβου,
περὶ οὗ ἐν τοῖς ἔμπροσθεν ἐπισησάμεθα λόγον. Ἦτο
ἐκτισμένος διὰ πωρίνων λίθων τετραγώνων κατὰ
τὰς πλευράς, ἐστεγαζέτο δὲ διὰ θόλου ἀψιδωτῆς
ὁμοίας τέγνης πρὸς τὴν ἐν τῷ θεάτρῳ τῆς Ἐρε-
τρίας ὑπάρχουσαν ὑπὸ τὸ προσκίηνον. Οὔτε ὁ τά-
φος οὔτε ἡ θόλος, ὅτε εἶδομεν αὐτόν, ἦσαν ἔσθθεν
ἀληθιμμένοι.

¹Ὁμοιος τάφος πρό πολλοῦ ἔχει εὗρεθῆ ἐν τῷ
κτήματι τοῦ κ. Β. Βουδούρη, τῷ Βατώνι. Καὶ οὗτος
εἶνε πεποιημένος λίθοις πωρίνοις καὶ ἔχει θόλον ἀψι-
δωτῆν ἐκ τῶν αὐτῶν λίθων πεποιημένην¹ εἶνε μή-
κους μέτρων 2,50, πλάτους 2,60 καὶ ὕψους 2,06,
ἦτο δὲ κεχρισμένος καὶ κεκοσμημένος γραφαῖς,
αἵτινες νῦν μόλις διακρίνονται ἐκ τῶν σφιζομένων
καθέτων γραμμῶν καὶ τινων κοσμημάτων ἐν τῇ
βορείῳ πλευρᾷ. Ἐν τῇ μεσημβρινῇ πλευρᾷ ὑπῆρχε
θυρίς ὕψους μ. 1,72, πλάτους 0,73, ἧτις ἐφράσ-
σαστο διὰ δύο πλακῶν κειμένων τῆς μὲν ἔσθθεν τοῦ
τάφου, τῆς δὲ ἔξωθεν. Ἐν τῷ μεταξύ τῶν πλακῶν
τούτων κενὸν εὗρομεν τεμάχια ὑδρίας τεθραυσμέ-
νης, ἧς μικρὸν τεμάχιον φέρει ἔκτυπον θαλάστιον
κτένα Ὁ τάφος οὗτος εἶνε ῥωμαϊκῶν χρόνων, εἶχε
δὲ συληθῆ πρό πολλῶν ἐτῶν.

¹Ἄλλος τάφος τοῦ αὐτοῦ εἶδους τῷ ἐν Βατώντι
εὗρέθη παρὰ τὴν Χαλκίδα ἐν θέσει Ξηροβρύσει ἐν
τῷ ἀγρῷ Θεμιστοκλέους Λεμπέση. Ὁ τάφος οὗτος,
ὡς δυνάμεθα νὰ εἰκόσωμεν ἐκ τῶν πολλῶν ὁσπῶν,
ἄτινα περιεῖχεν, ἐχρησίμευσεν ὡς ὀστεοθήκη τῶν ἐκ
παρὰκειμένου Χριστιανικοῦ ναύσκου ἐκβαπτομένων.
Ἐχει ὕψος ἀπὸ τῆς ἐπιφανείας, ἐν ἧ' ἔκειτο ὁ νεκρὸς
μέτρα περίπου 2,60, πλάτος δὲ 2,30. Πλήν ὑαλίνων
τινῶν ἀγγείων καὶ τούτων τεθραυσμένων οὐδὲν ἄλλο

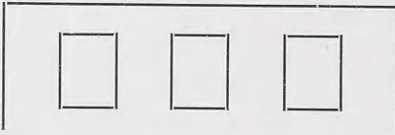
λόγου ἄξιον εὐρέθη. Ἐν τῇ θύρᾳ τούτου τοῦ τάφου ὑπῆρχεν ὡς παραστάς λίθος φέρων ἄνωθεν κυμάτιον καὶ ἔχον ὕψ. μ. 1,22, πλ. 0,50, παχ. 0,20, ὅστις δεξιόθεν ἦτο ἀπεξεσμένος εἰς μῆκος μ. 0,80, πλ. 0,18 καὶ βάθος 0,004. Ἐπὶ τούτου ἀνέγνωμεν τήνδε τὴν ἐπιγραφὴν

ΠΑΤΡΩ
ΝΙΚΟΜΑΧΟΥ

Κάτωθεν τῶν γραμμῶν εἰσὶ γεγλυμμένοι δύο ῥόδακες. Ἡ τοιαύτη κατάστασις τοῦ λίθου μαρτυρεῖ ἢ ὅτι ὁ λίθος οὗτος ἐξ ἄλλου τάφου ἐλήφθη, ἢ ὅτι μεταβλήθεντος τοῦ τάφου εἰς ὀστεοθήκην ἐχρησίμευσε καὶ οὗτος μετ' ἄλλων, ἵνα φράξῃ τὴν θύραν αὐτοῦ.

γ'. Τάφοι οἰκογενειακοί.

Οὗτοι πάντες κεῖνται ἔνδον περιβάλου, οὗ τὸ μὲν σχῆμα εἶνε τοιόνδε,

ἢ δὲ κατασκευὴ ἐκ λίθων πωρίνων τετραγώνων καλῶς λελαξευμένων. Τὸ μῆκος τοῦ περιβάλου εἶνε ἀνάλογον πρὸς τὸν ἀριθμὸν τῶν περιεχομένων τάφων, τὸ δὲ πλάτος μέχρι μέτρων 2,20. Τῶν περιβάλων τινὲς οἱ καὶ πολυτελέστεροι μετὰ τὴν βᾶσιν, ἣτις εἶνε ἐκ πωρίνων λίθων, ἔχουσι μίαν ἢ δύο σειρὰς τετραγώνων ἐκ μαρμάρου καὶ εἶτα πάλιν ἄλλας ἐκ λίθων πωρίνων. Τὸ ὕψος τῶν περιβάλων, εἰ καὶ οὐδεὶς, ὧν ἡμεῖς τοῦλάχιστον εἶδομεν, ἦτο ἀκέραιος, δὲν ὑπερέβαινε τὰ δύο μέτρα. Ἐπὶ τῆς μακροτέρας πλευρᾶς, ἣτις ἔβλεπε πρὸς τὴν ὁδόν, ἐτίθεντο οἱ ἀνδριάντες, αἱ τὸ ὄνομα τῶν νεκρῶν δηλοῦσαι ἐπιτύμβιοι στήλαι ἢ αἱ συνήθεις ἐπὶ τῶν τάφων νεκρικοὶ ὕδραι ἢ κάλπαι.

Οἱ ἐν τοῖς τοιοῦτοις περιβάλοις ὑπάρχοντες τάφοι, ἅτε ὄντες πλουσίων, εἰσὶ πάντες μαρμαρίνοι, μονόλιθοι δηλονότι λάρνακες ἢ συγκείμενοι ἐκ μαρμαρίνων πλακῶν καλῶς προσηρμοσμένων, αἵτινες ἐνίοτε ἔνδοθεν εἰσιν ἐπικεχρισμένοι καὶ κεκοσμημένοι γραφαῖς.

Τοιοῦτοι τάφοι μέχρι τοῦδε εὐρέθησαν ἐν Χαλκιδί, ἐν Ἐρετρίᾳ καὶ ἐν Βάθειᾳ.

Καὶ ἐν Χαλκιδί μὲν εὐρέθησαν πρὸ πολλῶν ἐτῶν ἐν τῷ κτήματι τοῦ Τσάλα παρὰ τὴν Βρωμοῦσαν, οὗς ἕμως οὗτος, ὡς εἶπεν ἡμῖν, θέλων νᾶ φυτεῦσθαι ἄμπελον ἐξ ἀγροίας κατέστρεψεν, ἐν ἔτει δὲ 1900^ῳ ἀνεκαλύφθη ἐν τῷ παρὰ τὴν Μάνικαν ἀγρῷ τοῦ Ν. Δρόσου ἢ βᾶσις τοῦ περιβάλου, οὗ οἱ ἔνδον τάφοι εἶχον συληθῆ, τίς οἶδε ὅποτε, παρ' αὐτὴν δὲ εὐρέθησαν δύο ῥωμαϊκῶν χρόνων μαρμαρίνοι κάλπαι δίωτοι ἔχουσαι κυρτὰς ῥαβδώσεις διηκούσας ἀπὸ τοῦ λαίμου μέχρι τῆς βᾶσεως.

Ἄλλοι ἐπτὰ τοιοῦτοι εὐρέθησαν ἐν ἔτει 1902^ῳ ἐν Ἐρετρίᾳ ἐν τῷ παρὰ τὴν ἀκρόπολιν ἀγρῷ τοῦ ναυάρχου Κανάρη. Ἦσαν μονόλιθοι μαρμαρίνοι λάρνακες κείμεναι ἔνδον περιβάλου πεποιημένου ἐκ λίθων τετραγώνων λευκοῦ πώρου. Τὸ σφζόμενον μῆκος τῆς μακρᾶς πλευρᾶς τοῦ περιβάλου ἦτο μέτρα 15,60, ἀμφότεραι δὲ αἱ βραχύτεραι πλευραὶ εἶχον καταστροφῇ, ἀφαιρεθέντων τῶν λίθων ὑπὸ τῶν περιούκων.

Κτερίσματα ἐν τούτοις εὐρέθησαν τὰ ἐξῆς ἄξια λόγου. Ἐν ἐνί, ἔθνα ἦτο τεθαμμένη γυνή, εὐρέθη κάτοπτρον ἄνευ παραστάσεως, ἔχον κάτωθεν περιβλήμα ἔυλινον ἐν σχήματι φύλλου στηριζόμενον ἐπὶ χαλκῆς προεξοχῆς, τεμάχιον πυξίνου κτενὸς καὶ κόκκιον χρυσοῦ περιδεραίου βάρους δύο γραμμαρίων περίπου, λευκὸν ἀλάβαστρον κατεστραμμένον. Ἐν ἄλλῳ ὑπῆρχε μετὰ τῶν ὀδόντων τῆς κεφαλῆς ἀντὶ χαρωνείου ὀβολοῦ στατήρ χρυσοῦς ἡμικατωμένος φέρων ἐπὶ μὲν τῆς προσόψεως προτομὴν Ἀλεξάνδρου, ἐτέρωθεν δὲ νίκην πτερωτὴν καὶ τὰς λέξεις Ἀλεξάνδρου βασιλέως, κάτωθεν δὲ ἐκατέρωθεν τῆς νίκης ἐντὸς στεφάνου τὰς συγκεκομμένας λέξεις ΜΥΡ-ΗΡ. Ἐν πᾶσι τούτοις τοῖς τάφοις εὐρέθησαν φιάλαι μέλαιναι ὅμοιαι τῷ μεγέθει καὶ τῷ σχήματι πρὸς τὰς ἐν τῷ τάφῳ τοῦ τύμβου τῆς Μαγούλας εὐρεθείσας καὶ ἄλλα τινὰ μικρὰ ἀγγεῖα ἀνάξια λόγου. Ὡς δὲ ὑναταί τις νᾶ κρίνῃ ἐκ τῶν κτερισμάτων καὶ τοῦ στατήρος οἱ τάφοι οὗτοι εἶνε τοῦ τρίτου π.Χ. αἰῶνος.

Οἱ πλουσιώτατοι πάντων τῶν τοιοῦτου εἶδους τάφων ἦσαν οἱ συγγρόνους τοῖς προορηθεῖσι παρὰ τὴν παραλίαν τῆς Βάθειας ὑφ' ἡμῶν εὐρεθέντες. Πρὸς ἀνακάλυψιν τούτων συνετέλεσεν ἡ ἐκ πώρου καὶ μαρμάρου ἄφθονος λατύπη, ἣτις ἦτο κατε-

σπαρμένη ἐν τῷ κατὰ τὴν θέσιν, ἤτις καλεῖται *Τοῦρκος*, ἀγροῦ τῶν κληρονόμων Μαντζάκου. Ἐνταῦθα εὑρομεν δώδεκα τάφους ἐντὸς τεσσάρων περιβόλων κειμένους. Τῶν περιβόλων τούτων οἱ μὲν τρεῖς ἦσαν πεποιημένοι διὰ διπλῆς σειρᾶς λίθων πυρίνων τετραγωνικῶν, εἶχον δὲ μῆκος μέτρων 8,30, πλάτος δὲ 2,15, εἷς δὲ ὁ καὶ πολυτελέστερος εἶχεν ὡς βᾶσιν κάτωθεν μὲν λίθους πυρίνους, εἶτα δὲ μαρμαρίνους καὶ ἐπὶ τούτων αὖθις πυρίνας. Τούτου τὸ μὲν μῆκος ἦτο μέτρων 10,30, τὸ δὲ πλάτος 2,20. Περὶ το μέσον τούτου τοῦ περιβόλου ἢ ἀκριβῶς μετὰ μέτρα 5,10 οἱ λίθοι οἱ μαρμαρίνοι καὶ οἱ ἐν διπλῇ σειρᾷ πυρίνοι διεκόπτοντο. Οἱ τάφοι ἔκειντο 0,40-0,50 τοῦ μέτρου μακρὰν τῆς μακροτέρας πλευρᾶς τοῦ περιβόλου εἰς βάθος ἡμισείως μέτρου ἀπὸ τοῦ πρώτου λίθου τῆς βάσεως. Οὐδέεις τῶν τάφων τούτων ἦτο μονόλιθος, ἀλλὰ πάντες συνέκειντο ἐκ τεσσάρων ἢ καὶ πλείονων μαρμαρίνων πλακῶν πλάτους 0,12 μέχρι 0,20 τοῦ μέτρου. Τρεῖς ἐκ τῶν τάφων τούτων, ὁ τρίτος τοῦ δευτέρου καὶ ὁ πρῶτος καὶ δεύτερος τοῦ τρίτου περιβόλου, ἦσαν ἔνδοθεν ἐπιγεγραμμένοι καὶ ἐκοσμοῦντο γραφαῖς. Τούτων ὁ μὲν εἶχε περὶ τὰ χεῖλη τῶν πλακῶν ταινίαν ἐρυθράν, ἥς κάτωθεν ἦσαν γεγραμμένα δύο πρόσωπα ἀντιθέτως βλέποντα, ἀφ' ὧν ἐξεβλάστανον οὖτος εἰπεῖται κλώνες μυρσίνης, οἷς ἐπεκάθητο πτηνὰ ἔχοντα τὴν οὐράν ἐστραμμένην πρὸς τὰ πρόσωπα, ἐπὶ δὲ τῶν ἄλλων πλευρῶν ἀπεικονίζοντο ἔμοιοι ἀνθοπλόκαμοι, ἐφ' ὧν ἐπεκάθητο πτηνόν. Ἐπὶ δὲ τῶν δύο ἄλλων τάφων ἡ μὲν ἐρυθρὰ ταινία ἦτο οὐχὶ περὶ τὰ χεῖλη ἀλλὰ παρὰ τὴν βᾶσιν, ὑπὲρ αὐτὴν δὲ ἦσαν γεγραμμένοι ἀνθοπλόκαμοι συνδεόμενοι ἐν ταῖς γωνίαις καὶ φέροντες πτηνὰ ἀντιμέτωπα. Ἐπειδὴ τὸ ἐπιγρᾶμμα ἦτο λεπτότατον καὶ ἀποκεκολλημένον, ὅτε οἱ τάφοι ἀνεψόχθησαν, εἰ καὶ ἐφροντίσαμεν νὰ διασώσωμεν καὶ μέρος αὐτοῦ φέρον γραφᾶς, δὲν ἠδυνήθημεν. Τῶν δώδεκα τούτων τάφων τέσσαρες μόνον ἦσαν ἀσύλητοι, οἱ δ' ἄλλοι πάντες οἱ καὶ πλουσιώτεροι, ὡς ἐφαίνοντο ἐκ τοῦ πολυτελοῦς τοῦ τε περιβόλου καὶ τῶν τάφων, ἦσαν σεσυλημένοι ἐν παλαιῶς χρόνους ὑπὸ τυμβωρύχων ἐπιτηδευιστῶν. Οὕτω δ' ἔντεχνος ἦτο ἡ σύλησις, ὥστε, ὅτε ἀφῆρθη τὸ ἐπὶ τοῦ καλύμματος γῶμα, οὐδόλως ὑπωπεύσαμεν, ὅτι οἱ τάφοι ἦσαν σεσυλημένοι.

Ὅτε ὁμοῦς ἀφῆρσαμεν καὶ τὸ κάλυμμα αὐτῶν καὶ εἶδομεν ὅτι τὰ μὲν ὅσα ἦσαν μετακεκμημένα, κτερίσματα δ' ἄλλα πλὴν τινῶν χρυσῶν φύλλων δὲν ὑπῆρχον, τότε ἐγεννήθη ἡμῖν ἡ ἀπορία καὶ περιεργία ἅμα νὰ γνωρίσωμεν, πῶς ἐγένετο ἡ σύλησις. Προσεκτικώτερον παρατηρήσαντες εἶδομεν ὅτι οἱ τυμβωρύχοι ἐν τισὶ μὲν τῶν σεσυλημένων τάφων εἶχον ἀνοίξει ὀπήν κατὰ τὴν συναρμογὴν τῶν καλυπτουσῶν τὸν τάφον πλακῶν, ὡς ἐν τῷ τάφῳ *Πυθίου τοῦ Ἀλεξίππου* (ιδ. Ἀρχ. Ἐφημ. 1902 σελ. 122, 3), ἐν ἄλλοις δὲ ἀπέκοψαν τὴν ἐν δεξιᾷ δυτικῆν γωνίαν τοῦ τε καλύμματος καὶ τῶν ἀποτελουσῶν αὐτὴν δύο τοῦ τάφου πλακῶν. Ἐπειδὴ δὲ ἡ διάμετρος τῆς ὀπῆς ἦτο 0,30 μόνον τοῦ μέτρου, εἰκόζομεν ὅτι ἡ σύλησις ἐγένετο διὰ παιδὸς δυναμένου νὰ εἰσέλθῃ δι' αὐτῆς εἰς τὸν τάφον. Ἡ εὐρεσις δὲ ἐν πᾶσι τοῖς σεσυλημένοις τάφοις ὀλίγων φύλλων χρυσῶν, ἐν ἐνὶ δὲ ἐνὸς ἐνωτίου καὶ μικροῦ διαλίθου περιδεραίου, περὶ ὧν προϊόντες ποιησόμεθα λόγον, μαρτυρεῖ τὴν σπουδὴν τοῦ διερευνησάντος τὸν τάφον τυμβωρύχου. Ὅσον λύπην ἠσθανόμεθα ὅτε, ἀφαιρουμένου τοῦ καλύμματος, ἐφαίνετο ὁ τάφος σεσυλημένος, τοσαύτην χαρὰν καὶ εὐχαρίστησιν, ὅτε ἦτο ἀσύλητος. Τὸ πρᾶγμα ἦτο θεὰς ἄξιον· οἱ σκελετοὶ τῶν νεκρῶν ἦσαν ἀκέραιοι, ἐκάστου τῶν ὀστέων ἐν τῇ προσηκούσῃ χώρᾳ κειμένου, τὰ πανταχοῦ δὲ τοῦ τάφου κατεσπαρμένα χρυσὰ φύλλα ἐλαίας, μυρσίνης καὶ δρυὸς καὶ τὰ ἄλλα κοσμήματα καταλάμποντα ἔτερον τοὺς ὀφθαλμούς καὶ τὴν ψυχὴν ἠὺφραϊνον. Τοσοῦτον δὲ ἦτο τὸ πλῆθος τῶν ἐν τοῖς τέσσαρσιν ἀσύλητοις τάφοις χρυσῶν φύλλων, ὥστε ἐξ αὐτῶν μόνων ἠθροίσσαμεν περὶ τὰ ἑκατὸν πεντήκοντα γραμματρία, ἐκ δὲ τῶν σεσυλημένων ὀκτῶ περὶ τὰ πεντεκαίδεκα.

Κτερίσματα εὐρέθησαν τὰ ἐξῆς.

Ἐν μὲν τοῖς σεσυλημένοις, τῷ δευτέρῳ καὶ τρίτῳ τοῦ πρώτου ἀπὸ δυσμῶν περιβόλου, τῷ πρώτῳ τοῦ δευτέρου, τῷ τρίτῳ τοῦ τρίτου καὶ τοῖς τριῶν τοῦ τετάρτου, εὑρομεν περὶ τὰ πεντεκαίδεκα γραμματρία φύλλων χρυσῶν μυρσίνης, ἐλαίας, δρυὸς, ἅτινα οἱ τυμβωρύχοι σπεύδοντες εἶχον καταλίπει, ἐν δὲ τῷ δευτέρῳ τοῦ δευτέρου περιβόλου, πλὴν ὀλίγων φύλλων χρυσῶν εὑρομεν κάτωθεν τοῦ βρεγματικῆς ὀστέου τοῦ κρανίου ἐνώτιον χρυσοῦν βᾶ-

ρους τεσσάρων γραμμαρίων εικονίζον τὸν Δία ὑπὸ μορφῆν ἀετοῦ ἀναρπάζοντα τὸν Γανυμήδη (ιδ. πίν. ΙΔ' 3) καὶ περιδέραιον χρυσοῦν βάρους πέντε γραμμαρίων καὶ πέντε κόκκων ἔχον ἐναλλάξ λίθους μικρὰς ἔχουσας ἐν μέσῳ λευκὸν διάζωμα, περὶ δὲ τὰ ἄκρα λεοντοκεφαλῆς (ιδ. πίν. ΙΔ', 9).

Ἐν δὲ τοῖς ἀσυλήτοις, ἐν μὲν τῷ πρώτῳ τάφῳ τοῦ πρώτου περιδόλου, ἐν ᾧ ἦτο τεθαμμένος, ὡς ἡ ἐπ' αὐτοῦ εὑρεθεῖσα ἐνεπιγράφος στήλη μαρτυρεῖ, Ἀλέξιαππος ὁ Ἄργωνος, ὁ πατήρ πιθανῶς τοῦ Πυθέου τοῦ ταφέντος ἐν τῷ τρίτῳ τοῦ αὐτοῦ περιδόλου τάφῳ, ὅστις ἦτο σεσυλημένος, εὑρομεν δύο σπλεγγίδας χαλκῆς εἰς τεμάχια καὶ μαχαίριον τεθραυσμένον, ἔτι δὲ σμίλην χαλκῆν καὶ οὐκ ὀλίγα φύλλα χρυσᾶ ἐλαίας, μονόφυλλα, δίφυλλα καὶ τρίφυλλα, μυρσίνης καὶ δρυός, ὧν τὰ μὲν πλείονα ἦσαν λεπτά, μάλιστα δὲ τὰ δρυός, ὀλίγιστα δὲ ἦσαν παχύτερα, πρὸς δὲ τούτοις εὑρομεν καὶ δανάκην χρυσῆν βάρους ἐνὸς κόκκου ἔχουσαν ἔντυπον γλαύκα καὶ τὰ γράμματα ΑΘ. Τὴν ποιικίαν ὡς πρὸς τὸ βάρος καὶ τὸ σχῆμα τῶν χρυσῶν φύλλων παρατηρήσαμεν καὶ ἐν πᾶσι τοῖς ἄλλοις τάφοις (ιδ. πίν. ΙΔ' 10).

Ἐν δὲ τῷ τρίτῳ τάφῳ τοῦ δευτέρου περιδόλου, ἐν ᾧ ἦτο τεθαμμένη Κλεονίκη ἡ Φιλίσκου (ιδ. Ἐφ. Ἀρχ. 1902 σελ. 121, 1) εὑρέθησαν 1) σπλεγγίς ἡ ταινία χρυσῆ βάρους εἴκοσι περίπου γραμμαρίων ἔχουσα ἔντυπα τὰ ἐξῆς κοσμήματα· ἐν τῷ μέσῳ αὐτῆς ἔνδον ναϊδίου ἀετωμαποειδοῦς, οὗ οἱ κίονες παρίστανται δι' ἀστραγάλων, εἶνε τετυπωμένη κεφαλή Ποσειδῶνος, ἧς ἐν δεξιᾷ τῷ ὄροντι εἶνε τετυπωμένη τρίαινα. Ἐκατέρωθεν δὲ τοῦ ναϊδίου εἰκονίζονται διὰ λεπτοτέρων ἀστραγάλων ἀνὰ τέσσαρα τετράγωνα, ὧν τινὰ εἰσι δις τετυπωμένα, κείμενα μετὰξὺ κίωνων ὁμοίων τοῖς τοῦ ναϊδίου, ἐν οἷς ὑπάρχουσιν ἐναλλάξ ἢ ἀμέθυστοι λίθοι καὶ τοπάκια, ὧν τὸ ἐν δὲν εὑρέθη ἐν τῷ τάφῳ, ἢ εἶνε τετυπωμένη ἢ αὐτῆ σῆ ἐν τῷ ναϊδίῳ κεφαλή. Καὶ τὰ ἄκρα τῆς σπλεγγίδος ὄντα ἐλλειψοειδῆ κοσμοῦνται, ὡς τὰ τετράγωνα καὶ ἔχουσιν ἐκάτερον ὀπήν, ἥτις μαρτυρεῖ ὅτι προσηλῶτο ἢ προσεδένετό που (πίν. ΙΔ', 2)· 2) δύο ζεύγη ἐνωτίων χρυσῶν ἔχοντα ἐρωσιδεῖς ἀπηρτημένους κάτωθεν ἀσπίδιου. Τὸ ἀσπίδιον τοῦ μὲν ἐνὸς ζεύγους ἔχει ἔνδον ῥοδακοειδῆ κοσμημα, τοῦ δ' ἐτέρου ἀνὰ δύο λίθους, ὧν ἡ μὲν

ἐρυθρά, ἡ δὲ πρασίνη. Τὸ βάρος τοῦ μὲν πρώτου ζεύγους εἶνε πέντε γραμμαρίων, τοῦ δ' ἐτέρου ἐπτὰ καὶ ἡμίσεως (ιδ. πίν. 14', 5)· 3) περιδέραιον χρυσοῦν βάρους γραμμαρίων δέκα καὶ ἄκτῳ ἐκ σύρματος πεπλεγμένου ἔχον εἰς τὰ ἄκρα δελφίνας (πίν. ΙΔ', 8)· 4) ἕτερον περιδέραιον χρυσοῦν βάρους ἐννέα γραμμαρίων εἰς τεμάχια, ὧν δύο ἔχουσι λίθους ἀμέθυστους, δύο ἔχουσι σχῆμα ἀγγείων, τρία κομβίων, τὰ δ' ἄλλα εἶνε σωληνοειδῆ καὶ χανδροειδῆ (πίν. ΙΔ', 6)· 5) δύο σκῦροι ἀργυροῖ βάρους τριακοσίων πέντε γραμμαρίων, ὧν ὁ ἕτερος ἐφθακένος (πίν. ΙΕ', 4)· 6) δανάκη χρυσῆ βάρους πέντε κόκκων, ἔχουσα δὲ ἔντυπον πτηνόν· 7) δακτύλιος χρυσοῦς μετὰ λίθου ἔχούσης ἐγγεγλυμμένην μέλισσαν βάρους γραμμαρίων τριῶν (πίν. ΙΔ', 13)· 8) πόμπωλα χρυσᾶ φύλλα· 9) χαλκοῦν πινάκιον, οὗ ἡ διάμετρος 0,21 μ.· 10) πυξίς μικρὰ μολυβδίνη.

Ἐν τῷ πρώτῳ τάφῳ τοῦ τρίτου περιδόλου εὑρέθησαν 1) τροχειδῆς πόρπη χρυσῆ βάρους γραμμαρίων ἐπτὰ καὶ ἡμίσεως ἔχουσα ἐν μέσῳ λίθον ἀμέθυστον ἐρυθράν, περὶ δὲ ἄλλας εἴκοσι καὶ τέσσαρας. Ἡ πόρπη αὕτη ἀποβαλοῦσα μίαν τῶν ἐξ ἀκτίνων αὐτῆς, ὡς τεμαχισθῆσα ἐκ τῶν ἐπὶ τῆς περιφερείας ὑπαρχόντων τεσσάρων κρίκων, ἔκειτο ἐν μέσῳ περιδέραιου ἢ ἄλλου τινὸς κοσμήματος (πίν. ΙΔ', 7)· 2) δακτύλιος χρυσοῦς ἔχον σχῆμα ὄρειως μετὰ δύο μικρῶν ἀμέθυστων βάρους ἄκτῳ γραμμαρίων (πίν. ΙΔ', 19)· 3) δύο ἄλλοι δακτύλιοι χρυσοῖ, ὧν ὁ μὲν ἔχει δύο μικρὰς λίθους ὄρειδεῖς βάρους γραμμαρίων δύο καὶ ἡμίσεως, ὁ δὲ εἶνε στρεπτός βάρους γραμμαρίων τεσσάρων (ιδ. πίν. ΙΔ', 11, 15)· 4) κοσμημα χρυσοῦν βάρους κόκκων ἐπτὰ ἔχον σχῆμα ἀγγείου καὶ δύο κρίκους (πίν. ΙΔ', 12)· 5) κτεῖς θαλάσσιος ἀργυροῦς δίθυρος βάρους γραμμαρίων τεσσαράκοντα ἐννέα (ΙΕ', 5)· 6) περιδέραιον χρυσοῦν βάρους γραμμαρίων δέκα καὶ ἄκτῳ ἐκ κόκκων χανδροειδῶν καὶ ἄλλων τεμαχίων, ὧν τὰ ἐπτὰ ἔχουσιν ἀμέθυστους ἐν σχήματι καρδίας, τρία εἰσὶν ἀστεροειδῆ, ἐν ἔχει σχῆμα κάλπης, ἄλλο φαρέτρας καὶ ἄλλο ἡμισελήνου (πίν. ΙΔ', 4)· 7) φιάλη ἀργυρᾶ εἰς τεμάχια βάρους γραμμαρίων τεσσαράκοντα δύο· 8) τὸ κοῖλον κοχλιαρίου ἀργυροῦ ἐφθακμένον βάρους δέκα γραμμαρίων· 9) διπλῆ δανάκη χρυσῆ βάρους ἐπτὰ κόκκων ἔχουσα ἐπὶ τῆς μιᾶς μὲν προσόψεως κεφαλὴν νύμφης, ἐπὶ δὲ

τῆς ἐτέρας πιθανῶς Ἐρμού· 10) χαλκοῦν πινάκιον διερωγῶς ἔχον διάμετρον μ. 0,20· 11) φύλλα χρυσᾶ πλείστα ποικίλα τὸ βάρος καὶ τὸ σχῆμα· 12) πυξίς μολυβδίνη.

Ἐν τῷ δευτέρῳ τάφῳ τοῦ αὐτοῦ περιβόλου εὐρέθησαν 1) ζεύγος ἐνωτίων χρυσοῦν βάρους γραμμαρίων ἑπτὰ καὶ ἡμίσεως ἔχον κάτωθεν ἀσπίδιου ἀπληρημένον μεταξὺ χρυσοῦν θυσάνων κύκνον ἐπικαθήμενον σώματι καλυπτομένῳ ὑπὸ τῶν περυγῶν. Οἱ κύκνοι εἰσι πεποιημένοι ἐκ λευκῆς ὕλης ἐλεφαντοειδοῦς καὶ ἔχουσιν ἐργασίαν λεπτοτάτην. Ὁ τεχνίτης ἐν τούτοις ἀπεικόνισε τὴν μετὰ τῆς Ἀθήδας συνουσίαν τοῦ Διὸς εἰς κύκνον μεταμορφωμένου (πίν. ΙΔ', 17)· 2) τρεῖς δακτύλιοι χρυσοῦ, ὧν ὁ μὲν βάρους δύο γραμμαρίων δὲν ἔχει σφενδόνην (πίν. ΙΔ', 14), ὁ δ' ἄλλος βάρους τριῶν γραμμαρίων ἔχει δύο μικρὰς λίθους φοειδεῖς (πίν. ΙΔ', 15) καὶ ὁ τρίτος βάρους γραμμαρίων τεσσάρων καὶ τριῶν τετάρτων τοῦ γραμμαρίων, ὅστις ἔχει πλὴν τῆς ἐν τῇ σφενδόνῃ καὶ ἄλλας τρεῖς λίθους περὶ τὸν κύκλον, εἰς ὃν εἰσέρχεται ὁ δάκτυλος (πίν. ΙΔ', 15)· 3) δύο ληκύθια ἀργυρᾶ, ὧν τὸ μὲν ἐφθαρμένον εἶχε βάρους γραμμαρίων τριάκοντα τριῶν, τὸ δ' ἕτερον εἰς τεμάχια ἐξαχθὲν εἶχε βάρους τεσσαράκοντα (ιδ. πίν. ΙΕ', 9, 10)· 4) πυξίς ἀργυρᾶ φέρουσα παρὰ τὴν βᾶσιν, τὸ μέσον καὶ τὸ χεῖλη, ὡς καὶ ἐπὶ τοῦ πώματος, τετυπωμένα κοσμήματα. Εἶνε ὀλίγον ἐφθαρμένη καὶ ἔχει βάρους γραμμαρίων τεσσαράκοντα τριῶν (ιδ. πίν. ΙΕ')· 5), ἑτέρα ὁμοία μικροτέρα βάρους γραμμαρίων δέκα καὶ ἕξ· 6) ἀρύταινα ἀργυρᾶ ἀκεραία βάρους γραμμαρίων πεντήκοντα καὶ ἐνὸς (πίν. ΙΕ', 11)· 7) κοχλιάριον μικρὸν ἀργυροῦν ἐφθαρμένον καὶ τεμάχιον τῆς οὐρᾶς αὐτοῦ βάρους γραμμαρίων πέντε καὶ κόκκων ὀκτώ· 8) πινάκιον χαλκοῦν διαμέτρου 0,20 μ.· 9) κρίκος χαλκοῦς διαμέτρου 0,15 μ.· 10) βελονάκιον χαλκοῦν, κάτοπτρον χαλκοῦν ἄνευ παραστάσεως· 11) φύλλα χρυσᾶ, ὧν πολλὰ διφυλλὰ καὶ τριφυλλὰ· 12) δανᾶκη χρυσῆ ἄνευ παραστάσεως βάρους γραμμαρίου· 13) πυξίς πηλίνῃ μέλαινα, ὕψους 0,21 μ., δίωτος, μετὰ βᾶσεως καὶ πώματος κεκοσμημένη δι' ἐγγχαράκτων κοσμημάτων. Κάτωθεν διαζώματος ἐκ τεσσάρων κοίλων γραμμῶν ὑπάρχουσι κοίλαι ῥαβδώσεις, αἰτινές εἰσι πλατύτεροι ἄνωθεν, συγκλίνουσι δὲ πρὸς τὴν βᾶ-

σιν, ὑπεράνω δ' αὐτοῦ, ἐκατέρωθεν πεντεκαίδεκα τετραγώνων κειμένων ἐν τῷ χώρῳ τῷ μεταξὺ τῶν ὄτων, σχηματίζονται ἄλλα μικρὰ τετράγωνα διὰ διασταυρουμένων πλαγίων γραμμῶν. Καὶ τὸ πῶμα καὶ τὰ ὄτα εἰσι κατόκοσμα. Καὶ τὰ μὲν ὄτα διαθεῖ κλάδος ἔχον ἀνήθη διὰ σιγμῶν δηλούμενα, τὸ δὲ πῶμα ὃν πυραμιδοειδὲς κοσμεῖται δι' ἐγγχαράκτου ἰωνικοῦ κυματίου, οὗ ἐν τῷ μεταξὺ τῶν ὠρίων κενῷ ὑπάρχει κεχαραγμένος ἀστήρ. Ἡ πυξίς αὕτη εὐρέθη ἐντὸς κρύπτῃς κειμένης ὑπεράνω τῆς κεφαλῆς τοῦ νεκροῦ.

Πάντα τὰ χρυσᾶ καὶ ἀργυρᾶ κοσμήματα τῶν τάφων τούτων εἰσὶν ἐν τῷ Ἐθνικῷ Μουσείῳ (ιδ. ἀριθ. Εὐρ. 13120-13156).

Ἐκ τῶν κτερισμάτων τεκμαιρόμενοι νομιζομεν, ὅτι οἱ τάφοι οὗτοι ἀνήκουσιν εἰς τὸ τέλος τῆς δευτέρας π. Χ. ἑκατονταετηρίδος.

δ'. Τάφοι μεμονωμένοι ἄνευ περιβόλου.

Τούτων οἱ μὲν εἰσι κατεσκευασμένοι ἐκ μεγάλων κεράμων, αἰτινές εἰσι κοίλαι ἢ τετράγωνοι, οἱ δὲ εἰσι μονόλιθοι λίθνακες ἐκ μαρμάρου ἢ λίθου κογχυλιάτου, οἱ δὲ σύγκεινται ἐκ τεσσάρων ἢ πλείονων πλακῶν ἢ λίθου ἢ πώρου ἢ μαρμάρου, ἄλλοι δὲ εἰσι λελαξευμένοι ἐπὶ βράχου. Τῶν κεκαυμένων νεκρῶν ἢ τέφρα ἐτίθητο ἐντὸς πηλίνης ἢ χαλκῆς κάλπης, ἣς συνήθως εὐρηταὶ ὑπὸ μαρμάρινον ἡμίπιθον. Τῶν κεράμων ὀλίγα φέρουσι τὸ ὄνομα τοῦ κεραμῆως ἐντὸς σφραγίδος ἢ τὸ ὄνομα τῆς πόλεως *Χαλκιδέων*, *Ἀθηναίων*, *Ἐρετρίας* (ιδ. Ἐφημερίδα Ἀρχαιολογικὴν 1901 σελ. 95-96), ἄλλοι ἔχουσι βαφὴν ἐρυθρὰν μετὰ γανώματος. Παρατηρητέον ὅτι οἱ κοίλους κεράμους ἔχοντες τάφοι οἱ κοινῶς *καλυβίται* καλούμενοι εἰσὶν οἱ νεώτατοι πάντων, διότι κεῖνται ἐπὶ τῶν ἀνωτάτων στρωμάτων τοῦ ἔδαφους, οἱ δὲ ἔχοντες τετραγώνους, οἵτινες ἕνεκα τῆς ἀκριβοῦς προσαρμολῆς αὐτῶν ἐνδὸν κοίλης αὐλακῆς εἰς τὰ ἄκρα ὑπαρχούσης ὀνομάζονται *κλειδατοί*, εὐρηταὶ εἰς τὰ βαθύτερα στρώματα, πολλάκις μάλιστα κάτωθεν ἄλλων καλυβιτῶν ἢ πωρίνων, καὶ κατ' ἀκολουθίαν εἰσὶν ἀρχαιότεροι. Ὀλίγοι τῶν κεραμῶν τάφων εἶχον τὸ ἔδαφος ἐπεστρωμένον κεράμοις, οὐδεὶς δὲ ἀσύλητος εὐρέθη μὴ καλυπτόμενος ὑπὸ κεράμων κοίλων ἢ τετραγώνων. Συνήθως ὑπεράνω τῆς κε-

φαλῆς τοῦ ἐν τοῖς τοιοῦτοις τάφοις νεκροῦ εὐρηταί ὡς σῆμα λίθος ἀκατέργαστος ἢ ἐνεπήραπος στήλη ἢ ἀνάγλυφον ἐκ τῶν συνήθως ἐπὶ τῶν τάφων τιθεμένων.

Τάφοι παρὰ τὴν Χαλκίδα. Ἐν ἔτει 1900^ω ἀνεψάξαμεν τάφους ὑπὲρ τοὺς ἑκατὸν καὶ πενήτηκοντα.

Εἰκὼν 36.

Τούτων τεσσαράκοντα μὲν εὐρέθησαν ἐν τῷ παρὰ τὴν Ἀρέθουσαν ἀγρῷ τοῦ Νικολάου Δρόσου, ὧν πέντε ἦσαν παιδῶν. Ἐνταῦθα εὐρέθησαν πέντε τάφοι ὁ εἷς ἐπικειμένος τῷ ἄλλῳ. Ἐπειδὴ δέ, ὡς φαίνεται, ὑπεράνω τῶν τάφων ἐκτίσθησαν κατόπιν οἰκοδομαί, οὐκ ὀλίγοι τάφοι ἔκειντο μεταξύ τῶν θε-

Εἰκὼν 37.

μελίων ἢ ὑπ' αὐτά, τῶν δὲ κτερισμάτων τὰ πλειοστά ἦσαν συντετριμμένα. Καὶ ἐν μὲν τοῖς τάφοις τῶν παιδῶν ὑπῆρχον τὰ συνήθη τοῖς παισὶν ἀθύρματα καὶ κοσμημάτα, ἀστράγαλοι, κάραι, εἰδώλια, μικρὰ χρυσὰ ἐνώτια. Ἐν δὲ τοῖς ἄλλοις τάφοις ὑπῆρχον τὰ ὑπὸ τοῦ κ. Φιλαδελφείως περιγραφέντα

καὶ δημοσιευθέντα ἐν τῇ Ἀρχ. Ἐφημ., α') ὁ μετὰ παραστάσεως σκύφος (ιδ. πίν. Κ' καὶ Ἐφ. Ἀρχ. 1907 πίν. 4), β') ὁ ἔχων σχῆμα κυνὸς λακαϊνῆς λύχνος (Εὐρετ. Ἐθν. Μουσ. 37· ιδ. εἰκ. 36 καὶ Ἐφ. Ἀρχ. 1907 σελ. 82 εἰκ. 17), γ') τὸ ὑπ' ἀρ. 32 Ε. Μ. πήλινον πύραυλον (ιδ. εἰκ. 37 καὶ Ἐφ. Ἀρχ. 1907 σελ. 80 εἰκ. 13), δ') τὸ ὑπ' ἀρ. 33 Ε. Μ. καινοφανοῦς εἶδους ποτήριον (ιδ. εἰκ. 38 καὶ Ἐφ. Ἀρχ. σελ. 81 εἰκ. 14) καὶ πάντα τὰ ἄλλα, περὶ ὧν διελόβομεν ἐν τοῖς Πρακτικοῖς τοῦ ἔτους 1900^ω (σελ. 61-62)¹. Οἱ πλεῖστοι τῶν τάφων τούτων καὶ ἰδίᾳ οἱ ἐπὶ τῶν τριῶν ἀνωτέρων στρωμάτων καὶ οἱ ὑπεράνω τῶν θεμελίων οἰκοδομῶν ἦσαν καλυβῆται ἐκ κοίλων κεράμων πεποιημένοι, οἱ δὲ

Εἰκὼν 38.

ὑπ' αὐτοὺς ἦσαν κλειδωτοὶ ἢ πώρινοι τῶν Ῥωμαϊκῶν χρόνων.

Ἐν δὲ τῷ παρὰ τὴν Βρωμοῦσαν ἀγρῷ τῆς χήρας Τουλούμη ἀνεψάξαμεν τάφους ὑπὲρ τοὺς πενήτηκοντα. Τούτων οἱ πλεῖστοι ἦσαν κατεσκευασμένοι ἐκ κοίλων κεράμων, δύο μόνον ἦσαν κλειδωτοί, δύο ἦσαν λάρνακες ἐκ πώρου, κεχρισμένοι ἐνδοθεν, εἷς ἐξ ἡμιπίθου μαρμαρίνου, δύο ἦσαν πύελοι κεραμεαῖ, ἐν αἷς εἶχον ταφῆ νήπια. Πάντων

¹ Τὴν περιγραφὴν τῶν κτερισμάτων τούτων, ὡς καὶ τῶν ἐπομένων, ἄτινα καὶ δημοσιευθέντα ἐν τῇ Ἀρχ. Ἐφημερίδι ἀναδημοσιεύομεν χάριν τῶν ἀναγνωστῶν καὶ τῆς ἐνότητος τοῦ ἔργου, ἰδὲ ἐν τῇ Ἀρχαιολογικῇ Ἐφημερίδι 1907 σελ. 69-82.

τῶν κερῶν ἢ κεφαλὴ ἔβλεπε πρὸς δυσμάς. Ἐν τοῖς τάφοις τούτοις εὐρέθησαν τὰ κτερίσματα, περὶ ὧν ἐποιησάμεθα λόγον ἐν τοῖς Πρακτικοῖς τῆς Ἀρχαιολογικῆς Ἐταιρείας (1900 σελ. 63). Ἐν τοῖς κλειδωτοῖς τάφοις καὶ τοῖς πωρίνοις εὐρέθησαν τὰ κάλλιστα τῶν κτερισμάτων ὅσον κόραι, κύλικες, ὄλπαι, φιάλαι, πυξίδες, ὧν ἐν μιᾷ ὑπῆρχε ψιμίθιον, ἐν δὲ ταῖς πυέλοις γαλακτολόγοι.

Δέκα τάφους εὗρομεν ἐν τῷ ἀγρῷ τοῦ Ἀθανασίου Καραγιάννη, τῷ κειμένῳ ἐν δεξιᾷ τῆς εἰς Ἀγίαν Ἐλεοῦσαν ὁδοῦ. Τῶν τάφων τούτων ἐννέα

ἦσαν καλυβῖται, ὧν ἐν ἐνὶ περὶ τὴν κεφαλὴν καὶ τὰ σκέλη τοῦ σκελετοῦ ὑπῆρχον ὀλίγα φύλλα χρυσοῦ. Ὁ δέκατος τῶν τάφων ἦτο πεποιημένος ἐκ πωρίνων πλακῶν, ἦτο ἔνδοθεν κεχρισμένος καὶ βεβαμμένος ζωρῶ βαφῇ ἐρυθρᾷ.

Τεσσαράκοντα δὲ τάφους ἀνεσκάψαμεν ἐν τῷ παρὰ τὸ ἔλος ἀγρῷ τοῦ Ν. Δρόσου, ὅστις κοινῶς λέγεται *Μακροχώραρον*. Τῶν τάφων τούτων οἱ νεκροὶ πάντες ἔβλεπον πρὸς δυσμάς. Καὶ τούτων οἱ πλείστοι ἦσαν καλυβῖται, ὧν ἐν τισιν οἱ νεκροὶ ἦσαν κεκαυμένοι, ὀλίγοι ἦσαν ἐν μαρμαρίναις λάρ-

α Εἰκὼν 39. β γ

ναξί καὶ κλειδωτοί. Περὶ τῶν εὐρημάτων ἰδὲ ἐν Πρακτικοῖς τῆς Ἀρχαιολογικῆς Ἐταιρείας 1900 σελ. 64.

Ἄλλοι δύο τάφοι εὐρέθησαν ἄνωθεν τῆς ἐπὶ τὸν Βατῶντα ὁδοῦ ἀντικρῶ τῶν προμυκηναϊκῶν τάφων. Τούτων ὁ μὲν ἦτο χρόνων Ῥωμαϊκῶν, εἶχε δὲ κτερίσματα κοινότατα καὶ ἀνάξια λόγου, ὁ δ' ἕτερος, ὅστις ἦτο εἰς βάθος μέτρον καὶ ἡμιανεφγμένος περιεῖχε τεμάχια ληκύθου ἀξίας λόγου, ὕψ. 0,20, ὡς συνεπληρώθη ὑπὸ τοῦ συγκολλητοῦ. Ἐπὶ ἐδάφους ὑποπρασίνου εἰκονίζεται γυνὴ τῇ μὲν ἀριστερᾷ κρατοῦσα ἡλακάτην, τὴν δὲ δεξιάν τεί-

νουσα ἀνοικτὴν ὑπεράνω ταλασιουργικοῦ καλάθου. Ἔχει τὴν κόμην ἀναδεδεμένην ἐν κεκυφάλῳ, φέρει δὲ χιτῶνα χειριδωτῶν. Τὸ μέλαν χροῶμα τὸ πὰς πτυχὰς τοῦ ἐρυθροῦ χιτῶνος δηλοῦν κατὰ τὸ πλεῖστον ἐξηλείφθη, φαίνονται ὁμῶς αἱ γραμμαὶ τοῦ σχεδίου, ἐφ' ὧν ἐναπετέθη κατόπιν τὸ χροῶμα. Ἡ εἰκὼν τῆς ληκύθου ταύτης εἶνε ὁμοιοτάτη πρὸς τὴν ἐν τῇ ὑπ' ἀριθμὸν 1538 τοῦ Ἐθνικοῦ Μουσείου ληκύθου ἀπεικονιζομένην, διαφέρει δὲ μόνον καθ' ὅτι ἐν ᾧ ἐν ἐκείνῃ ἢ μὲν δεξιὰ τῆς νηθούσης γυναικὸς ὑψοῦται πρὸς τὰ ἄνω, ἐν ταύτῃ εἶνε τεταμένη πρὸς τὰ κάτω, ἐν ᾧ ἐν ἐκείνῃ ἢ ἡλακάτη ἔχει

διεύθυνσιν κάθετον, ἐν ταύτῃ ἔχει πλαγίαν. Κρίνοντες ἐκ τῆς ὁμοιότητος τῆς τεχνολογίας τῆς εἰκόνας ταύτης πρὸς τὴν ἐν τῇ ληκύθῳ τοῦ Ἐθνικοῦ Μουσείου, φρονοῦμεν ὅτι, ἂν μὴ εἶνε ἔργον αὐτοῦ τοῦ Δουρίδας, πάντως εἶνε τινὸς τῶν δουριδιζόντων τεχνιτῶν. Ἡ παράστασις, κατὰ τὸν κ. Ρωμαῖον, τῆς νηθούσης γυναικὸς ὑπενθυμίζει τὴν θέσιν καὶ ἀσχολίαν ἐν τῷ οἴκῳ τῆς ἀγαθῆς καὶ σώφρονος οἰκοδεσποίνης. Τίς ἔμως βεβαιούται ἡμᾶς, ὅτι ὁ τεχνίτης διὰ τῆς ἐν νεκρικῇ ληκύθῳ ἀπεικονίσεως τῆς νηθούσης γυναικὸς δὲν ὑπαινίσσεται τὴν

ἐκ τῶν Μοιρῶν τὸ νῆμα τοῦ ἀνθρωπίνου βίου κλώθουσαν Κλωθῶ; Καὶ τὸ νῶ παρίστανται ἐν ἀμφοτέροις ταῖς ληκύθῳις αἱ νήθουσαι μετὰ λύπης προσβλέπουσαι ἢ μὲν τῆς ἐν τῷ Ἐθνικῷ Μουσείῳ ληκύθου τὴν ἐν τῇ δεξιᾷ χειρὶ αὐτῆς ἀγαθίδα πλήρη, ἢ δὲ ἐν τῇ ἡμετέρῃ τὴν ἀνεωγμένην δεξιᾶν κενὴν ἀνευ νήματος ἄρα γε δὲν ὑποδηλοῖ τὸ τέρμα τοῦ βίου τοῦ νεκροῦ; Μνεσίας ἄξιον νομιζομεν ὅτι τῆς ἡμετέρας ληκύθου τὰ εὑρεθέντα τεμάχια οὐ μόνον δὲν ἀποτελοῦσι πλήρη λήκυθον, ἀλλ' ἔπαθον καὶ τινα ἀλλοίωσιν, διότι τὸ ἐπίχρισμα τὸ καλύπτον

Εἰκὼν 40.

πολλὰ μέρη τοῦ σώματος καὶ τὸν κάλαμον ἀποκολληθὲν ἀφῆκε κενὸν τὸν τόπον, ἔνθα ὑπῆρχε, καὶ τὸ χρῶμα τῆς εἰκόνας δὲν εἶνε καθαρῶς ἐρυθρὸν ἀλλ' ὑπέρυθρον. Το χρῶμα ἔμως τοῦ ἐδάφους καὶ αἱ μέλαινα γραμμὰ διετηρήθησαν κάλλιον, διότι, ὡς φαίνεται, ἦτο γεγωνόμενον (ιδ. πίν. 10') καὶ πρὸς. Ἐφημερ. Ἀρχ. σελ. 229 εἰκ. γ'). Ἐνταῦθα εὑρέθη καὶ τὸ καλλίστης τέχνης προσωπεῖον (ιδ. εἰκ. 39 α).

Ἐν ἔτει 1901 σκάψαντες αὖθις ἐν τῷ παρὰ τὸ ἔλος ἀγγῶ τοῦ Ν. Δρόσου τῷ καλουμένῳ Μακροχωράφῳ εὑρομεν τάφους πεντεκαίδεκα. Τούτων

πέντε ἦσαν πώρινοι, εἰς κλειδιωτός, οἱ δ' ἄλλοι καλυβίται. Ἐν τοῖς πωρίνοις τάφοις, οἵτινες ἦσαν πλήρεις ὕδατος, εὑρέθησαν φύλλα χρυσοῦ μύρτου, βάρους περὶ τὰ τέσσαρα γραμμάρια. Μία τῶν πωρίνων τούτων λαρνακίων ἦς τὸ κάλυμμα ἦν δεδεμένον μολιβδῶ, περιεῖχε χρυσοῦ φύλλα δρυὸς συνδεδεμένα ἀλλήλοις καὶ οἰονεὶ ἀποτελοῦντα κλώνα, βάρους κόκκων τεσσαράκοντα. Ἐν ταύτῃ ἦτο τεθωαμένον παιδίον μικρὸν. Ὑπεράνω τούτου ὑπῆρχε σειρὴν μαρμαρινῆ ἔχουσα μορφήν μὲν κόρης φερούσης πτέρυγας, πόδας δὲ πτηνοῦ. Τὸ πρόσωπον αὐτῆς εἶνε ἐφαρμένον πῶς, τῶν δὲ χειρῶν ἢ μὲν ἀρι-

στερά λείπει, ἡ δὲ δεξιὰ φέρεται ἐπὶ τὸ στήθος κάτωθεν τῶν μαστῶν¹. Οἱ τάφοι οὗτοι, περὶ τῶν κτερισμάτων ὧν διελάθωμεν ἐν τοῖς Πρακτικοῖς τῆς Ἀρχ. Ἐταιρείας τοῦ ἔτους 1901^{ου}, ἀνήκον εἰς τὸν δεύτερον π. Χ. αἰῶνα.

Καὶ ἐν τῷ ἀγρῷ τοῦ κ. Κ. Βαρατάση εὐρέθησαν δώδεκα τάφοι, ὧν μόνον δύο ἦσαν κλειδωτοί, εἰς πώρινος, οἱ δ' ἄλλοι καλυψίται. Καὶ ἐν μὲν τοῖς κλειδωτοῖς ὑπῆρχον τρεῖς λήκυθοι μικραὶ φέρουσαι κοσμήματα μεταξύ μαιάνδρων, ἐν δὲ τῷ πωρίνῳ, ἐν ᾧ ἦτο τεθαμμένη ἡ Ἐσχατίωνος Μενεσιότι, εὐρέθησαν ἕξ λήκυθοι φέρουσαι κοσμήματα ἀπλᾶ ἀλλὰ κατὰ τὸ πλεῖστον ἐξαηλιμμένα.

Εἰκὼν 41.

ἐπειδὴ ὁ τάφος ἦτο πλήρης ὕδατος. Καὶ οὗτοι οἱ τάφοι εἰς τὸν δεύτερον αἰῶνα π.Χ. ἀνήκουσι. Περί τινων ἄλλων εὐρημάτων ἰδὲ Πρακτικά Ἀρχαιολ. Ἐταιρείας 1901 σελ. 44.

Ἐν ἔτει δὲ 1902^{ου} ἀνασκάψαντες αὐθις ἐν τοῖς παρὰ τὴν Βρωμοῦσαν ἀγροῖς τῆς χήρας Τουλούμη καὶ τοῦ Π. Τουλούμη εὗρομεν περὶ τοὺς ἐβδομήκοντα τάφους, ὧν οἱ μὲν πλεῖστοι, οἱ ἐν τοῖς ἀνωτέραις στρώμασιν, ἦσαν καλυψίται, οἱ δὲ ὑπ' αὐτοὺς ἐκ πωρίνων λίθων ἢ ἐκ τετραγώνων κεράμων κλει-

¹ Ἡθεῖς εἶνε ἐντετοιχισμένη ἐν τῇ δυτικῇ πλευρᾷ τοῦ ἐν Χαλκίδι Μουσείου. Ὅμοίως πάντα τὰ κτερίσματα, περὶ ὧν ἐνθάδε δὲν λέγεται, ὅτι εὕρηται ἐν τῷ Ἐθνικῷ Μουσεῖῳ, κείνται ἐν τῷ Μουσεῖῳ τῆς Χαλκίδος.

δωτοί, τρεῖς δὲ νηπίων ἐν κεραμαεῖς πυέλοις τεθειμένων.

Τῶν κτερισμάτων τὰ ἀξιολογώτατα κείνται ἐν τῷ Ἐθνικῷ Μουσεῖῳ, εἰσι δὲ τὰ ἐξῆς (Εὐρ. Μουσ.

Εἰκὼν 42.

1-40) α') τριάκοντα καὶ ἐν εἰδώλια, ὧν ἑνδεκα τὰ κάλλιον σωζόμενα ἐδημοσιεύθησαν καὶ περιεγράφησαν ὑπὸ τοῦ κ. Α. Φιλαδελφῆως (ιδ. εἰκ. 40, 41, 42, 43, 44, 45, 46 καὶ Ἀρχ. Ἐφημ. (1907

Εἰκὼν 43.

σελ. 69-70 εἰκ. 1, 2, 3, 4· σελ. 71-2 εἰκ. 5, 6· σελ. 73 εἰκ. 7· σελ. 75-6 εἰκ. 8, 9, 10, 11)· β') δέκα προσωπεῖα, ἅτινα ἔκειντο ἐπὶ πλακῶς κεραμαεῖς ἀετωματοειδοῦς κάτωθεν πολλῶν πετρῶν, αἵτινες εἶχον κατασυντρίψει πάντα τὰ ἄλλα πλὴν τριῶν.

Τούτων ἐδημοσιεύθησαν ἑπτὰ, ἅτινα ὄντα πλήρη συνεκολλήθησαν, ὑπὸ τοῦ κ. Α. Φιλαδελφέως (ιδ. εἰκ. 45 καὶ Ἐφ. Ἀρχ. 77-78 εἰκ. 12)· γ') τὸ ἔχον σχῆμα χοίρου ἀγγεῖον, περὶ οὗ διέλαθεν ὁ κ. Φιλαδελφεὺς (ιδ. εἰκ. 47 καὶ Ἐφημ. Ἀρχ. σελ. 81 εἰκ. 15)· δ') δύο ἐνεπίγραφα κύπελλα, ὧν ἐν τῷ μὲν καταρτάται τὴν Δαίτωνί τινι πάντα τὰ ἀγαθὰ ἀτέλεστα εἶναι (Ἐφ. Ἀρχ. 1902 σελ. 113), ἐν δὲ τῷ ἑτέρῳ πάντα τὰ κατὰ τελεσφόρα (Ἐφ. Ἀρ. 1907

σελ. 19-20)· ε') δανάκη χρυσῆ βάρους τριῶν κάκων φέρουσα ἔντυπον ἐπὶ μὲν τῆς μιᾶς ὕψους κεφαλῆν νύμφης, ἐπὶ δὲ τῆς ἑτέρας πτηνὸν (Εὐρ. Μ. 13138 εἰκ. 48,3)· ς') αἱ ὑπ' ἀριθ. Εὐρ. Μ. 1990, 1991 δύο μαρμαρίναι κεφαλαί, ὧν ἡ μὲν γυναικίος, ἡ δὲ κόρης· τούτων ἡ μὲν τῆς γυναικίος ἔχει ὕψος 0,24, τῆς δὲ κόρης 0,19. Τὸ πρόσωπον τῆς γυναικίος, ὅπερ κατὰ τὴν σκαφὴν ἔπαθ' ἕνα τινα φθορὰν, ἔχει ἰδιάζουσαν ζωηρὰν ἔκφρασιν, τὸ δὲ μέτωπον, τὸ δεξιὸν

Εἰκὼν 44.

μέρος τῆς κόμης καὶ ἡ ἀποκεκρομένη ἕως εἰς πῶς ἀπὸψηφισμένα (εἰκ. 49 α-α). Ἐπὶ τῶν χειλέων τῆς κόρης, ἧτις φέρει ἐνώτια, ἔχει δὲ κόμην ἐλικοειδῆ ἀναδεδεμένην διὰ ταινίας, ἐπανθεῖ πικρὸν μείδιμα, δι' οὗ ὁ τεχνίτης ἴσως ἠθέλησε νὰ ἀπεικονίσῃ τὴν λύπην αὐτῆς ἐπὶ τῷ προῦρῳ θανάτῳ (εἰκ. 50 β-β)· ζ') ὕδρια μέλαινα ὕψους 0,40 ἔχουσα χρυσοῦν περιδέραιον περὶ τὸν λαϊμόν, περίμετρον δὲ ἐν τῷ πλατυτέρῳ μέρει τῆς γαστρὸς 0,72 μ. (ιδ. εἰκ. 51)· η') ὠραία κεφαλὴ προσωπίου ἐλικοειδῆ κόμην ἔχουσα ὕψ. 0,11 καὶ δύο πῆλινα φαλλοειδῆ ἀθύρ-

ματα (:) ὕψ. 0,20, ὧν τὸ ἕτερον ἐλλίπεις. Τούτων ἡμῖν τοῦλάχιστον ἀγνωστος ἢ τε χρῆσις καὶ τὸ σημαίνόμενον (ιδ. εἰκ. 39 β, γ). Περὶ τῶν ἄλλων εὐρημάτων τῶν ἐν τούτοις τοῖς τάφοις εὐρεθέντων ιδ. Πρακτικὰ Ἀρχ. Ἐτ. 1907 ἐν σελ. 61-63).

Οἱ τάφοι ἐν οἷς εὐρέθησαν αἱ ὠραία, τὰ ἐνεπίγραφα κύπελλα, τὰ εἰδώλια, τὰ προσωπεῖα καὶ αἱ κεφαλαί εἰσι τῶν ἀρχῶν τοῦ τετάρτου αἰῶνος π. Χ., ὡς μαρτυροῦσιν αὐτὰ τὰ εὐρήματα.

Τάφοι χρυσιανικοί. Τοιοῦτους τάφους εὐρομέν ἐν τῷ παρὰ τὸ κτήμα Τρακανιάρη ἡρειπωμένῳ ἤδη

νάσκω τοῦ Ἁγίου Νικολάου. Ἐνταῦθα ἐν τετραγώνῳ κτίσματι πλάτους μέτρων 3,08 μήκους δὲ τριῶν ὑπῆρχον δύο τάφοι κατασκευασμένοι ἐκ μαρμάρων εἰλημμένων ἐξ ἀρχαίου οἰκοδομήματος, ὡς ἐδείκνυον αἱ ἐπ' αὐτῶν ἐπιγραφαὶ (ιδ. Πρακτ. Ἀρχ. Ἐταιρείας 1903 σελ. 43). Ἐν τῷ μὲν τῶν τάφων τούτων ἦσαν τεθαμμένοι ἐξ νεκροί, ἐν δὲ τῷ ἑτέρῳ τρισκαίδεκα, ὡς ἐφάνη ἐκ τῶν ἐν αὐτοῖς εὐρεθέντων κρανίων. Ἐν τοῖς τάφοις τούτοις ὑπῆρχον τέσ-

σαρες λύχνοι ὧν οἱ δύο ἔχουσι τετυπωμένον σταυρόν, οἱ δ' ἄλλοι πτηνόν.

Τῶν αὐτῶν χρόνων τάφους εὕρομεν κατὰ τὸ αὐτὸ ἔτος οὐκ ὀλίγους ἐν τῷ παρὰ τὴν Ἀρέθουσαν ἀγρῷ τοῦ Ν. Δρόσου ὀλίγον πρὶν ἢ φθάσωμεν εἰς τὴν ἀσβεστοκάμινον τοῦ Μελισσᾶ παρὰ τοὺς πρόποδας τοῦ Βαθροβουνίου. Οἱ τάφοι οὗτοι περὶ τοὺς εἴκοσιν ἦσαν πεποιημένοι κεράμοις καὶ λίθοις πωρῖνοις εἰλημμένοις ἐξ ἀρχαιστέρων τάφων. Οἱ κάλλιστοι,

Εἰκὼν 45.

οἶος ὁ τοῦ ἀρχιεπισκόπου Γεωργίου, ὡς ἡ ἐν αὐτῷ εὐρεθεῖσα μολυβδίνη σφραγὶς αὐτοῦ ἐγνώρισεν ἡμῖν, ἦσαν κεχρισμένοι ἀσβέστῳ (ιδ. Πρακτ. Ἀρχ. Ἐτ. 1903).

Τάφοι λελαξευμένοι ἐν τῷ βράχῳ. Ἐπὶ τοῦ Βαθροβουνίου ἢ τοῦ Διπλοῦ ὄρους, ὡς ἄλλως λέγεται, καλ' ἔβην τὸ μῆκος τῆς πρὸς τὸν Μύτικαν ὁδοῦ καὶ ἐπὶ τοῦ παρὰ τὴν Βρωμοῦσαν φαίνονται πλεῖστοι τάφοι τετραγώνοι λελαξευμένοι ἐπὶ τοῦ βράχου, πρὸς τινὰς ὧν ἀνήρχετό τις διὰ βαθμιδῶν ἢ βάρων, ἔβην καὶ τὸ ὄνομα τοῦ ὄρους Βαθροβοῦνη.

Πάντες οὗτοι οἱ τάφοι ἔχουσι ἀνοιχθῆ ἐν παλαιῶς χρόνοις, μάλιστα δὲ ἐκεῖνοι, οἵτινες εἶχον καὶ κάλυμμα, ἢ καλ' οὗς χρόνους κατασκευάζετο τὸ Ἐνετικὸν ὑδραγωγεῖον καὶ ἡ εἰς τὸν Μύτικαν ὁδὸς. Μνηεῖα ἄξιος εἶνε τάφος λελαξευμένος ἐπὶ τοῦ βράχου, ἔχων ὄρομον, ὅμοιος τὸ σχῆμα τοῖς παρὰ τὴν Μάνικαν εὐρεθεῖσι προμυκηναϊκοῖς, οἵτινες ἔχουσι σχῆμα κριθάνου, ἀλλὰ κεχρισμένος ἐνδοθεν καὶ βεβαμμένος ἐρυθρᾷ βαφῇ. Οὗτος κεῖται ἐπὶ τοῦ παρὰ τὴν Βρωμοῦσαν Βαθροβουνίου παρὰ τὸ ἐνετικὸν ὑδραγωγεῖον κατὰ τὴν διὰ τοῦ ὄρους ἄγουσαν ὁδὸν

εις ἀμπέλια. Ἐγένετο γνωστός ἡμῖν σεσυλημένος, ἔχει ἔνδον νύμφην, ἔνθα βεβαίως ἔκειντο τὰ κτερίσματα τοῦ νεκροῦ. Περιέργοι ἐφάνησαν ἡμῖν ἄλλοι τινὲς τάφοι παρὰ τὸν Ἅγιον Στέφανον ὄντες, οὓς πλήρεις χύματος, ἄνωθεν ἐκάλυπτε κροκαλοπαγῆς τεχνιτὸν στρώμα 0,10 τοῦ μέτρου, ἔπερ μόνον διὰ τῆς πυρίτιδος ἠδυνήθημεν νὰ διαρρήξωμεν. Ἐκ τούτων ἀνεψίξαμεν μόνον ὀκτὰ περιεργίας

Εἰκὼν 46.

ἑνεκα. Ἐν αὐτοῖς εὐρέθησαν ἄνευ βαφῆς μικρὰ ὑδροδόξα ἀγγεῖα καὶ πλήθος ληκυθίων τῶν κοινῶς δακρυδόχων καλουμένων οὐχὶ ἐκ τῶν ἀπολυπυρνομένων περὶ τε τὸ στόμιον καὶ τὴν βάσιν οὐδὲ μελάνων, ἀλλ' ἐκ τῶν ἐχόντων στόμιον ἀνοικτὸν, βάσιν στρογγύλην καὶ ἀγρώων. Ἐν ἐνὶ τούτων εὗρομεν περὶ τὰ τριάκοντα τοιαῦτα.

Τάφοι παρὰ τὸν Βατώνα, Κοπανᾶν καὶ Βρω-

Εἰκὼν 47.

μοῦσαν. Περὶ τοὺς τριάκοντα ἄλλους τάφους ἀνεψίξαμεν ἐν ἔτει 1905^ω καὶ 1906^ω ἐν Βατώντι, παρὰ τὴν Βρωμοῦσαν ἐν τοῖς κτήμασι τοῦ Ἀγγέλου καὶ Τσάλα, πεντεκαίδεκα δὲ ἐν τῷ κτήματι τοῦ κ. Βαρατάση τῷ παρὰ τὸν Κοπανᾶν. Καὶ οἱ μὲν ἐν Βατώντι ἦσαν πτωχότατοι. Ὀλίγων αἱ πλευραὶ ἦσαν ἐπενδεδυμέναι κεράμοις ἢ πλαξί, κτερίσματα δὲ ἐνεῖχον εὐτελέστατα ἢ καὶ οὐδὲν, ἐκαλύπτοντο δὲ

μόνον διὰ πλακῶν ἀκατεργάστων δύο ἢ τριῶν. Οἱ ἐν τῷ τοῦ Βαρατάση καὶ Τσάλα πάντες ἦσαν καλυβίται τῶν τελευταίων ρωμαϊκῶν χρόνων, περιεῖχον δὲ κοινότατα ἀγγεῖα καὶ πάμπολλα εὐτελεῖ ληκυθία. Οἱ δὲ ἐν τῷ τοῦ Ἀγγέλου ἦσαν μὲν πῶρινοι πάντες, ὅσους ἀνεψίξαμεν, ἀλλ' εὐρέθησαν σεσυλημένοι.

Τάφοι ἐν Ἐρετρίᾳ. Κατὰ τὸ θέρος τοῦ ἔτους 1907^ω σκάψαντες ἐν τῷ ἀγρῷ τοῦ Ἰωάννου Βράχα εὗρομεν ἑπτὰ τάφους. Τούτων εἷς ἦτο καλυβίτης, ἄλλος κλειδωτός, πέντε δὲ λάρνακες ἐκ λίθου κογχυλιάτου. Καὶ ἐν μὲν τῷ καλυβίτῃ εὐρέθη σκύφος ἔχων κοσμήματα ἐκτυπα καὶ ὑδροδόχη μικρὰ ἔχουσα λαβὴν στρεπτήν. Ἐν μιᾷ δὲ τῶν λαρνάκων, ἐν ἣ ἦτο τεθαμμένη γυνή, ὑπῆρχον τὰ ἑξῆς κτερίσματα· α) δακτύλιος μικρὸς χρυσοῦς ἔχων ἐπὶ τῆς χρυσῆς σφενδόνης κεφαλὴν μεδούσης (ιδ. πίν. ΙΓ', 4) β) κάτοπτρον ἀπλοῦν μετὰ λαβῆς ἐχούσης περίβλημα ξυλίνον· γ) πυξίς μικρὰ ἄνευ παραστάσεων καὶ ληκυθιον μικρόν. Ἐν ἄλλῃ λάρνακι ὁμοίᾳ τῇ προειρημένῃ ὑπῆρχον τρεῖς ληκυθοὶ λευκαὶ (ιδ. πίν. ΙΖ' α α, β-β καὶ πίν. ΙΗ' γ). Καὶ ἐν μὲν τῇ ληκυθῷ α-α εἰκονίζεται ἐπιτύμβιος στήλη μεζῶν ἀνθρωπίνου ἀναστήματος φέρουσα ὑπεράνω κυματίου ἐπίκρανον τραπεζοειδές. Εἶνε κεκοσμημένη δι' ἀνθοπλοκάμων καὶ ταινιῶν καὶ κεῖται ἐπὶ βάσεως ἐχούσης δύο βαθμίδας. Ἐν ἀριστερᾷ τῆς στήλης, ἥτις συμβολίζει τὸν ὑπ' αὐτὴν κείμενον νεκρόν, ἴσταται ἔφηθος, υἱὸς Ἰσως ἢ οἰκετὸς τῷ νεκρῷ, ἔχων τὴν κόμην ἀτημέλητον καὶ περιβεβλημένος πένθιμον ποδῆρες ἱμάτιον. Κεκλιμένη ἔχων τὴν κεφαλὴν ἐπὶ τοῦ ἀριστεροῦ ὤμου προσβλέπει περίλυπος πτηνόν, ἔπερ ἴσταται ἐπὶ τῆς ἀνωτέρας βαθμίδος τῆς βάσεως, ἐφ' ἧς ἡ στήλη ἴδρυται. Πτηνὰ φαίνονται ἀπεικονισμένα καὶ ἐν τάφοις (ιδ. σελ. 53) καὶ ἐν ἄλλαις ληκυθοῖς, ἀλλὰ τὰ μὲν ἐν τάφοις τίθενται κόσμου χάριν κατ' ἀπομίμησιν ἰσως τοῦ ἐπὶ γῆς βίου, τὰ δὲ ἐν ληκυθοῖς (ιδ. Pottier étude sur les lécythes attiques σελ. 20 κ. ἀ.) παρίστανται προσαγόμενα ὑπὸ τινος τῷ νεκρῷ ὡς ὄντα αὐτῷ προσφιλεῖ κατὰ τὸν βίον. Ἡ θέσις ὁμοῦ καὶ ἡ στάσις τοῦ πτηνοῦ ἐν τῇ προκειμένῃ ληκυθῷ ἀναγκάζει ἡμᾶς νὰ παραδεχθῶμεν, ὅτι διὰ τοῦ πτηνοῦ ὁ ζυγγράφος ἠθέλησεν Ἰσως νὰ παραστήσῃ τὸ εἰδῶλον ἢ τὴν ψυχὴν τοῦ νεκροῦ, μεθ' οὗ ὁ ἔφηθος τρόπον τινὰ δια-

λέγεται. Ἐν δεξιᾷ δὲ τῆς στήλης εἰκονίζεται γυνὴ ἐξωμίδα φέρουσα καὶ ἐνώτια, τὰς δὲ τρίγας τῆς κεφαλῆς ἀναδεδεμένη οὕτως, ὥστε ὀπισθεν νὰ ἀποτελήται κόρυμβος. Κρατεῖ ταῖς χερσὶ κανοῦν πληθῆρες καρπῶν πιθανῶς, ἀφ' οὗ κρέμανται ταινίαι. Τὸ ἄνω μέρος τῆς γαστρὸς τῆς ληκύθου περιθεῖαι μαϊανδρός. τὴν δὲ μεταξύ τοῦ λαιμοῦ καὶ τῆς γαστρὸς χῶρον κοσμοῦσι φοινικοειδεῖς κλάδοι, ὧν τὸ χροῶμα κατὰ τὸ πλεῖστον ἐγένετο ἐξίτηλον. Ἡ βάσις, τὸ στόμιον καὶ ἡ λαβὴ εἰσι μέλανα, αἱ δὲ τῶν εἰκόνων γραμμαὶ ἐρυθραὶ ἢ ἐρυθροκίτρινοι.

Ἡ δὲ λήκυθος 6-6 (πίν. ΙΖ'), ἥτις εὐρεθεῖσα τεθραυσμένη συνεκολληθή, κατὰ μὲν τὸ μέγεθος εἶνε ὁμοία τῇ προρρηθείσῃ, διαφέρει δὲ κατὰ τὰ ἐξῆς· ἡ ἀπεικονιζομένη στήλη εἶνε ἰδρυμένη ἐπὶ βάσειως ἐχούσης τρεῖς βαθμιῖδας, ἀντὶ δ' ἐπικράνου ἔχει ἀνθοπλόκαμον, ἀφ' οὗ κρέμανται περὶ τὰ ἄκρα δύο ταινίαι. Ἡ τῆς στήλης ταύτης δι' ἀνθοπλόκαμου διακόσμησις εἶνε πενιχρότερα τῆς ἐν τῇ ἄλλῃ λη-

κύθῳ· ἐκείνην μὲν περιβάλλουσιν ἐξ σειραὶ ἀνθοπλόκαμων ταύτην δὲ μόνον δύο ἢ τρεῖς, ἀν συνυπολογίσωμεν καὶ τὸν ἐπὶ τῆς ἀνωτέρας βαθμιῖδος τῆς βάσειως. Ἐν ἡ θέσει ἐπὶ τῆς ἄλλης ληκύθου φαίνεται ἀπεικονιζόμενον πτηνόν, ἐν ταύτῃ ὑποτυπύται διάγραμμα κεφαλῆς ἀνδρός· ἐν ἀριστερᾷ τῆς στήλης ὡς πρὸς τὸν ὀρώντα κόρη ἐν κεκρυφάτῳ τὴν κόμην ἔχουσα, ἡμφιεσμένη δὲ μετὰ τὸν χιτῶνα διπλοῖδιον ἴσταται ἀνέχουσα ταῖς χερσὶ μέγα κανοῦν κεκοσμημένοι κατὰ τε τὴν βάσιν καὶ τὰ χεῖλη διὰ κυματίου, περὶ δὲ τὸ μέσον διὰ κλάδου μύρτου. Ὁ ζωγράφος, εἴτε ἐξ ἀμαθίας εἴτε διότι ἠθέλησε νὰ φαινῆται τὸ μέγεθος τοῦ κανοῦ, ἀπεικόνισεν αὐτὸ οὕτως, ὥστε καὶ τὸ ὑπὸ τῆς στήλης καλυπτόμενον μέρος νὰ εἶνε φανερόν. Ἐντὸς τοῦ κανοῦ, ἀφ' οὗ κρέμανται ταινίαι, μεταξύ δύο κλάδων ἐπὶ βάσειως τετραγώνου ἀπεικονίζεται εἰδῶλιόν τι, οὗ μολίς τὸ διάγραμμα φαίνεται. Ἐν δεξιᾷ δὲ τῆς στήλης ἐτέρα ἱματιοφόρος γυνή, ἥς ἡ ἀτη-

Εἰκὼν 48.

μέλητος κόμη καλύπτει τὸν τράχηλον, ἀπεικονίζεται κρατούσα ταινίαν, ἣν προσέρχεται νὰ προσφέρῃ τῷ κειμένῳ νεκρῷ. Ἐν ᾧ, ὡς γνωστόν, οἱ οἰκεῖοι τοῖς τεθαμμένοις ἤδη νεκροῖς τὰς προσφορὰς ποιοῦνται κατὰ τὰ τρίτα ἢ ἔνατα, ἐν ἀμφοτέραις ταύταις ταῖς ληκύθους, αἵτινες εὐρέθησαν ἐντὸς τοῦ τάφου, εἰκονίζονται σκηναὶ οὐχὶ εἰς τὴν ταφὴν τοῦ νεκροῦ ἀναφερόμεναι, ἀλλ' εἰς τὰ τρίτα ἢ τὰ ἔνατα. Τοῦτο δὲ μαρτυρεῖ ὅτι αἱ κατὰ τὴν πρόθεσιν ἢ τὴν ταφὴν παρατιθέμεναι τοῖς νεκροῖς λήκυθοι δὲν ἦτο ἀνάγκη νὰ εἰκονίζωσι σκηνὰς δηλούσας τὴν πρόθεσιν ἢ τὴν ταφὴν ἢ τὴν εἰς Ἄδου κατάβασιν, ἀλλ' ἦτο δυνατόν νὰ παριστῶσι καὶ ἄλλας σκηνάς, ἀναγομένας εἰς τὰ τρίτα, τὰ ἔνατα καὶ τὴν τριακάδα ἢ εἰς τὸν καθόλου ἐπὶ τῆς γῆς ἀνθρώπινον βίον. Καὶ εὐλόγως· διότι πρέπει νὰ γινώσκωμεν ὅτι αἱ νεκρικαὶ λήκυθοι δὲν κατεσκευάζοντο ἐπὶ παραγγελίᾳ, ὥστε νὰ εἶνε δυνατόν νὰ κοσμῶνται διὰ παραστάσεων ἀναλόγων πρὸς τὴν ἐκάστοτε χρεῖαν,

ἀλλ' ἐπωλοῦντο ἐτοιμαί. Ὅπως δὲ πληρῶσι πάσας τὰς ὀρέξεις καὶ ἐπιθυμίας, ἐκοσμοῦντο διὰ σκηνῶν ποικίλων, ὧν αἱ μὲν ἀνεφέροντο εἰς τὴν μυθολογίαν, αἱ δὲ εἰς τὸν βίον, ἄλλαι δὲ εἰς τὸν θάνατον καὶ τὰ μετ' αὐτόν. Κατὰ τὰ ἄλλα ἡ λήκυθος αὕτη εἶνε ὁμοία τῇ προρρηθείσῃ.

Ἡ ἐν τῷ αὐτῷ τάφῳ εὐρεθεῖσα τρίτη λήκυθος διαφέρει τῶν ἄλλων οὐ μόνον κατὰ τὸ μέγεθος ἀλλὰ καὶ κατὰ τὸ σχῆμα, τὴν παράστασιν (ιδ. πίν. ΙΗ' γ) καὶ τὰ κοσμήματα. Ἐπὶ τῆς γαστρὸς αὐτῆς εἰσιν ἀπεικονισμένοι ἀντιμέτωποι δύο ἵππεῖς, αἵτινες ἔτοιμοι νὰ κατακοντίσωσιν ἀλλήλους ἐπελαύνουσιν ἐπιβαίνοντες ἵππων θυμοειδῶν ἐχόντων ἠνωρθωμένην τὴν χαιτὴν καὶ τὴν οὐράν. Ὡς δυνάμεθα νὰ κρίνωμεν ἐκ τῆς ἐτέρας τῶν εἰκόνων, ἥτις ὅπωςδῆποτε σφίζεται, οἱ ἵππακοντισταὶ φέρουσι κρόνος, θώρακα ζωστήρα καὶ κνημίδας. Εἰ καὶ δὲν εἴμεθα βέβαιοι ἐνεκα τῆς τῶν χρωμάτων φθορᾶς, τί εἰκονίζουσι τὰ ὑπὲρ τὰ ἐπίσθια τοῦ ἵππου φαινόμενα,

ὅμως πολυῶμεν νὰ παραδεχθῶμεν ὅτι τὸ μὲν ὡς γραμμὴ φαινόμενον καὶ ἐπὶ τοῦ ἐφιππίου πάντως στήριζόμενον εἶνε ἀκόντιον, τὸ δὲ ὑπὲρ αὐτὸ πέλιτη. Τὸ ἔδαφος, ἐφ' οὗ οἱ ἵπποι βαίνουνσι, παρίσταται διὰ δύο γραμμῶν, ὧν κάτωθεν ὑπάρχουσι δύο σειραὶ στιγμάτων ἐν μέσῳ γραμμῶν κείμεναι. Μετὰ τὰς ἐνστίκτους ταύτας σειρὰς ἔπονται δύο παχεῖαι ταινίαι μεταξὺ γραμμῶν κείμεναι, μετὰ δὲ ταύτας τὸ ἔδαφος πᾶν εἶνε μέλαν. Παρατηρητέον δὲ ὅτι ἡ

βάσις τῆς ληκύθου ταύτης εἶνε διάφορος τῆς τῶν ἄλλων, διότι ἀντὶ νὰ βαίνει στρογγυλομένη πρὸς τὰ κάτω φαίνεται ἄνωθεν μὲν καὶ κάτωθεν ἐξέχουσα περὶ δὲ τὸ μέσον εἰσέχουσα. Καὶ ἡ κατασκευὴ τῆς γαστρὸς τῆς ληκύθου ταύτης εἶνε διάφορος τῆς τῶν ἄλλων, διότι ἐνῶ τῶν ἄλλων βαίνει στενουμένη πρὸς τὰ ἄνω, ταύτης τούναντίον, ἔχει δὲ ὑπεράνω τῆς παραστάσεως μαϊανδρον κείμενον μεταξὺ γραμμῶν. Καὶ τὸ περὶ τὸν λαίμυρον κόσμημα

Εἰκὼν 49 α. Ὅμις κατ' ἐνώπιον.

δὲν εἶνε ὅμοιον, διότι ἀντὶ κλάδου φέρει οἰονεὶ περιδέριον χρυσωτόν. Ἡ ἐν τῷ αὐτῷ τάφῳ εὑρέσεις τῆς ληκύθου ταύτης ἴσως ὑπαινίσσεται τὸ ἔργον ἢ καὶ τὸν τρόπον τοῦ θανάτου τοῦ νεκροῦ.

Καὶ αἱ τρεῖς αὗται λήκυθοι ἀνήκουσιν εἰς τὸν πέμπτον π. Χ. αἰῶνα, ὡς τεκμηριώμεθα ἐκ τε τῶν μεγάλων ὀφθαλμῶν καὶ τοῦ μικροῦ προσώπου, ἐκ τῆς δὲ εὐθειῶν γραμμῶν ἀπεικονίσεως τῶν πτυχῶν τοῦ ἱματίου καὶ ἐκ τῆς στάσεως τῶν ἀπεικονιζομένων μορφῶν.

Τῶ αὐτῷ ἔτει σκάπτοντες ἐν τῷ ἀγρῷ τῶν ἀδελφῶν Ρούστων εὑρομεν ἐν τοῖς χώμασι καλυβιτῶν, οἵτινες ἦσαν ἄνωθεν ἄλλων ἀρχαιοτέρων τάφων, α') δύο οἰνοχόας μελαίνας ἀποκεκρουμένας τὰ χεῖλη· β') δύο ληκύθια, ὧν τὸ ἕτερον εὐρέθη ἐν τάφῳ κεκαυμένῳ. Ἀμφότερα ἦσαν πεθραυσμένα τὸ μὲν ἐν τῷ στομίῳ, τὸ δὲ ἐν τῇ λαβῇ· γ') δύο φιάλας, ὧν ἡ ἑτέρα μετὰ πώματος· δ') ἑτέρας δύο φιάλας μικράς, ἀμφώτους· ε') πέντε ὑδροχόας μικράς, μελαίνας. Τούτων μία οὐσα ἐρυθρομελίαινα εὐρέθη ἐν

τάφω κεκκυμένω· ε') τρία μικρά ἀγγεῖα πιθοειδῆ ἄνευ ὠτων μέλανα· τὸ ἐν τούτων ἔκειτο ἐν τῷ κεκκυμένῳ τάφῳ· ζ') πυξίδα μελαιναν μικρὰν ἄνευ πώματος· η') σφαῖραν πηλίνην μικράν.

ὑπὸ τοὺς καλυβίτας τούτους εὐρέθη λάρναξ λίθου κογχυλιαίου. Ἐν ταύτῃ ὑπῆρχον δύο νεκροὶ βλέποντες πρὸς δυσμὰς, κτερίσματα δὲ ἄνω λήκυθοι, ὧν αἱ τρεῖς ἦσαν τεθραυσμέναι, αἱ μὲν εἰς τὴν βάσιν, ἡ δὲ κάτωθεν τῆς λαβῆς. Ὑψος τῶν

ἀκεράλιων μ. 0,18. 0,20. 0,23. 0,28. Αἱ πλεῖστοι μέλαινα ἄνευ παραστάσεων, τρεῖς δὲ μετὰ προσώπων μελανομόρφων, ἀλλ' ἐφθαρμένον, διότι ὁ τάφος ἦτο πλήρης ὕδατος. Παρὰ τὸν τάφον τοῦτον εὐρέθη ἄλλη λάρναξ ἐκ πάρου λευκοῦ εἰς βάθος τριῶν μέτρων πλήρης ὕδατος. Ἐν τῷ τάφῳ τούτῳ ἦτο τεθαμμένη γυνή, ἧς ἡ κεφαλὴ οὖσα κατὰ γῶραν ἔβλεπε πρὸς δυσμὰς. Κτερίσματα περιείχεν ὁ τάφος οὖτος τὰ ἑξῆς· α'), πέσκαρας ὕδρο-

Εἰκὼν 49 α. "Ὅμις ἐν καταγραφῇ.

χόας, ὧν ἡ μείζων μ. 0,15· β') ἀλάβαστρον λευκὸν ὕψους μ. 0,14· γ') ξυλίνην λαβὴν κατόπτρου· δ') ἐπτὰ ληκύθια ὕψους 0,10-0,20 μ· ε') πέσκαρας πηλίνους κώδωνας· ε') δύο εἰδώλια κοινῆς τέχνης· ζ') δύο μέλανα ἀλάβαστρα· η') ἄνω φιάλας ἀμυγδαλοῦ, ὧν ἡ μία μετὰ πώματος· θ') οἰνοχόην ἔχουσαν κοσμήματα κυανᾶ καὶ κίτρινα ἐπὶ ἐδάφους μέλανος· ι') πηλίνην περιστεράν· ια') δακτύλιον στρεπτὸν χρυσοῦν ἔχοντα ἐπὶ τῆς ἀμυγδαλωτῆς σφενδόνης κόσμημα χρυσοῦν (ιδ. πίν. ΙΓ', β)· ιβ')

δακτύλιον μικρὸν χρυσοῦν οὐδὲν κόσμημα ἔχοντα ἐπὶ τῆς σφενδόνης (ιδ. πίν. ΙΓ', δ)· ιγ') περιδεραίου πλάκα χρυσοῦν ἔχουσαν ἀνωθεν ῥόδακα χρυσοῦν. Ἐπὶ τῆς πλακῆς ταύτης φαίνεται ἀπεικονίζετο τι δι' ἄλλης ὕλης πεποιημένον, οὗ ἀποτριβέντος τὸ ἔδαφος τῆς πλακῆς εἶνε ἀνώμαλον (ιδ. π. ΙΓ', 2)· ιδ') ὅμοιον πρὸς τὴν πλάκα τεμάχιον χρυσοῦν τοῦ αὐτοῦ περιδεραίου πιθανῶς (πίν. ΙΓ', 3)· ιε') ἐνώτια χρυσᾶ, φέροντα ἐκάτερον πέντε χρυσοῦς κρεμαμένους ἀπὸ τινος ἀσπίδοειδοῦς πλακῆς, ἐν ᾗ ἀπει-

κονίζεται ἀνθέμιον, καὶ ἔχοντας περὶ τὸ ἄκρον χρυσῶν θαλάσσιον ὄστρακον, γήμηνη ἢ τὸ νῦν παρ' ἡμῶν καλούμενον κυδώνιον (ιδ. πίν. ΙΓ', 1). Τοῦ ἑνὸς τῶν ἐνωτίων ἐλλείπει εἰς τῶν χρυσῶν καὶ ἡ δεξιὰ ρόδαξ, τοῦ δ' ἑτέρου ἐλλείπουσι δύο χρυσοὶ¹. Ὑπεράνω τῆς ἀσπιδοειδοῦς πλακῆς, ἣν περιθεῖε ἰωνικὸν κυμάτιον, εἰκονίζεται ἡ ἀρπαγὴ τῆς Θέτιδος. Τὸν Πηλέα πειρώμενον νὰ ἀρπάσῃ τὴν Θέτιν, δάκνει εἰς τὸν δεξιὸν μηρὸν ὄφις, λέων δὲ ἰστάμενος παρὰ τὸν δεξιὸν πόδα τῆς Θέτιδος ὀρμᾶ ἐπ' αὐτόν. Ὅτι ἐν τοῖς ἐνωτίοις

εἰκονίζεται ἡ ἀρπαγὴ τῆς Θέτιδος ὑπὸ τοῦ Πηλέως, κυροῖ ἐρυθρόμορφον ποτήριον ὑπάρχον ἐν τῷ Μουσείῳ τοῦ Βερολίνου ὑπ' ἀριθμὸν 1881, ἐν ᾧ σχεδὸν ὁμοιοτάτῃ τῇ σκηνῇ τῆς ἀρπαγῆς ἀπεικονίζεται, περὶ δὲ τὰ πρόσωπα εἰσι γεγραμμένα τὰ ὀνόματα Πηλέως, Θέτις. Διαφέρει ἡ ἐν τῷ ποτηρίῳ παράστασις τῆς ἐν τοῖς ἐνωτίοις μόνον κατὰ τὰ ἐξῆς: α') Ἐν ᾧ ἐν τοῖς ἐνωτίοις ἡ Θέτις παρίσταται ἐκπεπληγμένη καὶ πεφοβημένη, τὴν κεφαλὴν δὲ πρὸς τὰ ὀπίσω ἀνέγρουσα καὶ οἶονεὶ ἀποστέργουσα τὴν ἀρ-

Εἰκὼν 50 β. Ὅφις καὶ ἐνώπιον.

παγὴν, ἐν τῷ ποτηρίῳ παρίσταται ἡδέως βλέπουσα πρὸς τὸν Πηλέα. Ἐκ τούτων συνάγομεν ὅτι ὁ μὲν τῶν ἐνωτίων τεχνίτης εἶχε πρὸ ἀφθαλμῶν τὴν Ὀμηρικὴν παράδοσιν, καθ' ἣν ἡ Θέτις ἄκουσα ἔλαβεν ἄνδρα τὸν Πηλέα (ιδ. Ὀμ. Ἰλ. Σ. 431), ὁ δὲ τοῦ ποτηρίου ζωγράφος ἄλλην νεωτέραν

β') ἐν τῷ ποτηρίῳ παρίσταται ὁ λέων ἐξορμῶν ἀπὸ τῆς δεξιᾶς χειρὸς τῆς Θέτιδος, ἐν ᾧ ἐν τοῖς ἐνωτίοις ἐκ τοῦ δεξιοῦ ποδός· γ') Ἐν τῷ ποτηρίῳ ὁ μὲν τῶν ὄφειν περιεπιλιγμένος περὶ τὴν ἀριστερὰν χεῖρα τῆς Θέτιδος δάκνει τὸν Πηλέα εἰς τὸ μέτωπον, ὁ δὲ ἕτερος περιεπιλιγθεὶς τὴν δεξιὰν χεῖρα τοῦ Πηλέως δάκνει αὐτὸν εἰς τὸν λαιμόν, ἐν δὲ τοῖς ἐνωτίοις ὁ μὲν τῶν ὄφειν δάκνει τὸν μηρὸν, ὁ δὲ τὸν δεξιὸν πόδα τοῦ Πηλέως· δ') ἐν μὲν τῷ

¹ Ἐν τῇ εἰκόνι φαίνονται ἔχοντα τρεῖς μόνον χρυσοὺς, ἐπειδὴ ὑπὸ τοῦ φωτογράφου διὰ τὴν συμμετρίαν ἀφῆρέθη ὁ ἐν τῷ ἑτέρῳ τούτων σφριζόμενος χρυσοῦς.

ποτηρίῳ ὁ Πηλεὺς εἰκονίζεται φέρων χιτῶνα καὶ ξίφος, ἐν δὲ τοῖς ἐνωτίοις γυμνός. Αἱ μικραὶ αὐταὶ παραλλαγαὶ πολὺ πιθανῶς προέερχονται καὶ ἔνεκα τῆς διαφόρου ὕλης, δι' ἧς ἐκάτερος τεχνίτης τὴν αὐτὴν σκηνὴν ἀπεικόνισεν.

Δύο μέτρα μακρὰν τούτου τοῦ τάφου εὐρέθησαν τὰ ὀστέα νεκροῦ τεθαμμένου ἐν τῷ χώματι. Παρὰ τὰ ὀστέα ὑπῆρχον δύο ληκύθια μέλανα, ὧν τὸ ἕτερον τεθραυσμένον, χελώνη πελίνη καὶ τεμάχια ἀγγείων. Ὑπὸ τοῦτον ὑπῆρχε λάραξ πόρου λευκοῦ,

ἧς τὸ κάλυμμα ἦτο τεθραυσμένον. Ἡ κεφαλὴ τοῦ νεκροῦ ἔβλεπε πρὸς δυσμάς. Ἐν τούτῳ ὑπῆρχον α') λήκυθος μέλαινα ὕψους μ. 0,28 ἄνευ παραστάσεως, β') δύο ὑδροχόαι, ὧν ἡ μὲν μέλαινα, ἡ δ' ἑτέρα ἐρυθρομέλαινα. γ') φιάλη ἀμφωτος μετὰ βάσεως καὶ πόματος. Παρὰ τὸν τάφον τοῦτον εἰς ἀπόστασιν ἡμίσεως μέτρου εὐρέθη λάραξ λίθου κογχυλιάτου, ἧς τὸ κάλυμμα ἦτο τεθραυσμένον. Καὶ ὁ ἐν ταύτῃ νεκρὸς ἔβλεπε πρὸς δυσμάς. Ἐν αὐτῇ ὑπῆρχον πέντε λήκυθοι ἐρυθρομέλαιναι, ὧν μία

Εἰκὼν 50 β. Ὅμοιος ἐν καταγραφῇ.

ἔχει ὕψος μ. 0,36, ἄλλη, ἧς ὁ λαιμὸς τεθραυσμένος, 0,30, αἱ δὲ ἄλλαι 0,25. Τῆς μείζονος τούτων αἱ εἰκόνες, αἵτινες ὑπῆρχον, εἰσὶν ἐφθαρμένοι, ἐπειδὴ ὁ τάφος ἦτο πλήρης ὕδατος· τρεῖς δὲ ἔχουσιν εἰκόνας, μία δὲ ἔχει ἀπεικονισμένην νίκην φοροῦσαν ἱμάτιον καὶ διπλοῖδιον καὶ κρατοῦσαν ταῖς χερσὶν ταινίαν, ἣν σπεύδει νὰ προσφέρῃ, ἐν ᾧ ἀναπεπταμένας ἔχει ἀκόμη τὰς πτέρυγας καὶ μόλις ἐπὶ τῶν ὀνύχων πατεῖ. Τὴν κόμην ἔχει ἀναδεδεμένην διὰ

ταινίας δίκην κεκρυφάλου. Εἶνε τέχνης λεπτῆς καὶ ἔργον τῆς δευτέρας ληκυθικῆς περιόδου. Ἀτυχῶς αἱ χεῖρες καὶ τὸ ἔθλον τῆς ταινίας δὲν φαίνεται, διότι εἰς τὸ μέρος τοῦτο τῆς ληκύθου συνέβη ἀπολέπισις. Ὑπεράνω τοῦ μεταξὺ ταινιῶν μαιάνδρου ἀπεικονίζονται φοινικοειδῆ κοσμήματα (ιδ. πιν. 16' εἰκ. 8).

Παραπλεύρως τοῦ τάφου τούτου εὐρέθησαν δύο πέλιναι κάλπαι, αἵτινες περὶ τὰ στόμια ἦσαν συνηνωμένοι. Περιεῖχον δὲ ὀστέα παιδῶν. Ἐν ταύταις

εὑρέθησαν 1) τρεῖς φιάλαι χρώματος μέλανος, ὧν ἡ μὲν ἔχει πῶμα καὶ λαβήν, ἡ δὲ ἔχει δύο λαβὰς καὶ ἡ τρίτη ἡ πασῶν μικροτάτη οὔτε πῶμα οὔτε λαβὰς ἔχει· 2) ληκύθιον μικρὸν ἐρυθρόμελαν· 3) πηλῖνη γελώνη· 4) τρία κύπελλα μελانا.

Τέσσαρα μέτρα πρὸς δυσμὰς τοῦ τάφου τούτου εὑρέθη λάρναξ λίθου κογγυλιάτου. Καὶ ὁ ἐν τῷ τάφῳ τούτῳ νεκρὸς ἔβλεπε πρὸς δυσμὰς. Περιεῖχε τὰ ἐξῆς κτερίσματα· α') τέσσαρας ληκύθους, ὧν τρεῖς ἦσαν λευκαί, μία δὲ ἐρυθρόμορφος. Ἐν τῇ ἐρυθρόμορφῳ τούτων (ιδ. πίν. ΙΗ', α) ἐπὶ ἐδάφους μέλανος εἰκονίζεται γυνὴ ἔχουσα τὴν κόμην, ἧς οἱ πλόκαμοι κατέρχονται ἐπὶ τοὺς ὤμους καὶ τὸ στήθος, διαλίθῳ ταινίᾳ δεδεμένην, φοροῦσα δὲ ἱμάτιον χειριδωτὸν ποδῆρες εἰς κροσσούς καταλήγον, ὅπερ

Εἰκὼν 5Γ.

ἀνέλκει διὰ τῆς ἀριστερᾶς. Τῇ δεξιᾷ κρατεῖ δὲ δὴ ὑπεράνω βωμοῦ καὶ ἔχει τὴν κεφαλὴν ἐστραμμένην ἐπ' ἀριστερά. Τὰ μεταξὺ τοῦ λαιμοῦ καὶ τοῦ μαιάνδρου τοῦ περιθέοντος τὸ ἄνω μέρος τῆς γαστρὸς τῆς ληκύθου κοσμοῦσι φοινικοειδεῖς κλάδοι. Εἰ καὶ ὁ τάφος οὗτος ἦτο πλήρης ὕδατος, ὅμως ἡ πολὺ λεπτῆς τέχνης εἰκὼν τῆς ληκύθου μικρὰν ἢ οὐδεμίαν βλάβην ἔπαθε. Τούναντιον δὲ συνέβη εἰς τὴν μίαν τῶν λευκῶν ληκύθων τὴν ἔχουσαν εἰκόνα. Πρὸς στήλην ἐπὶ τυμβοειδοῦς τάφου ἰδρυμένης καὶ διὰ ταινιῶν κεκοσμημένης ἴσταται ἔφηβος ἔχων τὸν δεξιὸν ὤμον γυμνόν, καὶ βλέπων πρὸς τὴν στήλην, ἧτις φέρει ἐπίκρανον κυματισοειδές. Πλήν τοῦ προσώπου καὶ τῆς δεξιᾶς χειρὸς, ἧτις φαίνεται τεταμένη ὡσεὶ δεικνύουσα τι πρὸς τὰ ἀριστερά,

τὰ ἄλλα μέρη τοῦ σώματος καὶ τὰ κοσμήματα ἔχουσι σχεδὸν ἐξαλειφθῆ (ιδ. πίν. ΙΗ', β). Ἐν ταῖς ἄλλαις δύο λευκαῖς ληκύθους οὐδεμίαν εἰκὼν ἐφαίνετο· β') τεμάχια μεγάλης ληκύθου λευκῆς· γ') πυξίδα μικρὰν ἐρυθρόμελαιναν καὶ σκύφον ἄμφωτον μέλανα· δ') φιάλην ἄμφωτον μετὰ πώματος καὶ βάσειος ἐρυθρόμελαιναν· ε') ὕδροχόην μόνωτον ἐρυθρόμελαιναν ὕψ. 0,16 μ. καὶ ἔτεραν ὁμοίαν, ἧς ἡ βᾶσις εὐρεῖα, ἡ δὲ γαστήρ παχεῖα, ὕψους 0,15· ς') ἐξ μικρῶν ληκύθους ὕψους ἐκάστην 0,17-0,22. Ἐν τῇ ἐχούσῃ τούτων ὕψος μ. 0,20 εἰκονίζεται νίκη κρατοῦσα τι. Ἐν ἄλλῃ, ὕψους 0,22, ἧς τὸ στόμιον ἦτο τεθραυσμένον, εἰκονίζεται γυνὴ φοροῦσα ἱμάτιον χειριδωτὸν, ἐπὶ τοῖς ὠσίν ἔχουσα ἐνώτια, ἐπὶ δὲ τῇ κεφαλῇ πέτασον. Ἐν ᾧ βαδίζει ἐπ' ἀριστερά, σπρέφει τὴν κεφαλὴν πρὸς τὰ δεξιὰ καὶ φαίνεται λέγουσα τι πρὸς τινα, ᾧ δεικνύει τι, ὅπερ κρατεῖ διὰ τῆς δεξιᾶς. Τῇ ἀριστερᾷ κρατεῖ θύρσον. Τῆς ληκύθου ταύτης ὁ μὲν περιθέων τὸ ἄνω μέρος τῆς γαστρὸς μαιάνδρου μὲν διακρίνεται, τὰ δὲ περὶ τὸν λαιμὸν κοσμήματα εἰσὶν ἐξαληλιμένα (ιδ. πίν. ις', 10).

Λήκυθος ὕψους 0,21 μ. (ιδ. πίν. ις', 9). Ἐν ταύτῃ εἰκονίζεται ἔφηβος, οὗ οἱ πόδες ἀπὸ τῶν ἀστραγάλων φαίνονται, ἅπαν δὲ τὸ ἄλλο σῶμα εἶνε περιεληγμένον ἐν ἱματίῳ. Ἐχει ἐστραμμένα τὰ νῶτα πρὸς τι παλαιστρᾶν ἴσως δηλοῦν, τοὺς δὲ ὀφθαλμοὺς πρὸς θύλακον πρὸ αὐτοῦ ἀνηρτημένον. Τοῦ ἱματίου αἱ δι' ἐρυθρῶν γραμμῶν δηλούμεναι πτυχαὶ μὲν εἰς ἐνιαχοῦ φαίνονται. Ὁ λαιμὸς κοσμεῖται διὰ δύο σειρῶν ραβδίων δίκην περιδεραιίου, τὸ δὲ ἄνω μέρος τῆς γαστρὸς περιθέει σπειροειδὲς κόσμημα κείμενον ἐντὸς δύο γραμμῶν. Ἀλλὰ τί δηλοῖ ὁ θύλακος, οὗ πρόσθεν ἴσταται ὁ ἔφηβος; Ἄρα γε παριστᾷ σάκκον, ἐν ᾧ τίθενται τὰ τοῖς φοιτῶσιν εἰς τὰς παλαιστρας χρήσιμα σκεύη; Ἢ μήπως ὁ ζωγράφος διὰ τοῦ θυλάκου ἠθέλησε νὰ παραστήσῃ τὸ εἶδωλον τοῦ νεκροῦ ἢ μάλλον τὸ σῶμα αὐτοῦ, ὅπερ ὡς γνωστὸν, οἱ φιλοσοφούντες περιφρονητικῶς ἀπεκάλουν θύλακον;

Ἐν ἄλλῃ ληκύθῳ (ιδ. πίν. ΙΓ', 7) ὁμοία τὸ μέγεθος τῇ προορηθείσῃ εἰκονίζεται γυνὴ φοροῦσα ἱμάτιον χειριδωτὸν καταλήγον εἰς κροσσούς, φέρουσα ἐπὶ τοῖς ὠσίν ἐνώτια, τὴν δὲ κόμην ἔχουσα ἀναδεμένην ἐν κεκυφάλῳ Κρατεῖ τῇ ἀριστερᾷ κλῶνα

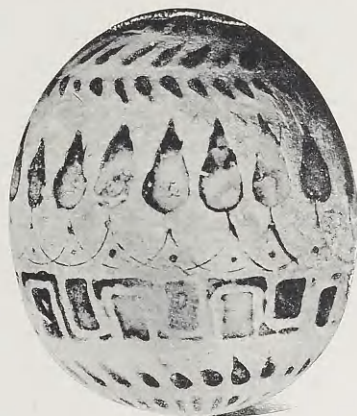
κισσοῦ, τὴν δὲ δεξιὰν τείνει πρὸς τὸ ἀντίθετον, οὐ βυθίζει, μέρος. Βλέπουσα ὀπισθεν φαίνεται λέγουσά τι πρὸς τινα, ὅστις τρόπον τινα ἀκολουθεῖ αὐτῇ. Ἡ στάσις αὐτῆς εἶνε γραφικωτάτη καὶ λίαν τεχνική, διότι ἐν ᾧ πατεῖ τὸν ἀριστερὸν πόδα, ὁ δεξιὸς μόλις στηρίζεται ἐπὶ ἄκρων τῶν δακτύλων. Καὶ τῆς ληκύθου ταύτης ὁ τε περιθῶν τὸ ἄνω μέρος τῆς γαστρὸς μαϊανδρὸς καὶ τὰ περὶ τὸν λαϊμὸν κοσμήματα εἰσιν ἐξαηλιμμένα, διότι καὶ οὗτος ὁ τάφος ἦτο πλήρης ὕδατος. Τῶν ἄλλων δύο ληκύθων τῆς μὲν τὸ ἔδαφος ἦτο μέλαν, τῆς δ' ἐτέρας λευκόν. Ἀμφότεραι εἶχον μόνον τὰ συνήθη κοσμήματα περὶ τὴν βάσιν καὶ τὸ ἄνω μέρος τῆς γαστρὸς.

Παρὰ τὸν τάφον τοῦτον εὐρέθη λάρναξ πύρου λευκοῦ, ἐν ᾗ ἦτο τεθαμμένος παῖς, οὗ ἡ κεφαλὴ ἔβλεπε πρὸς δυσμὰς. Ἐν αὐτῇ ὑπῆρχε λήκυθος λευκὴ εἰς τεμάχια ὕψ. 0,27 μ., ἐφ' ἧς ἀπεικονίζεται πρὸ στήλης στηριζομένης ἐπὶ τριῶν βαθμίδων ἐν ἀριστερᾷ μὲν τῷ ὀρώντι ἐφήβος προσφέρων ταινίαν, ἐν δεξιᾷ δὲ γυνὴ βλέπουσα πρὸς τὴν στήλην, ἐν ᾧ πορεύεται ἀντιθέτως. Τοῦ ἐφήβου, οὗ ὁ δεξιὸς ὤμος καὶ ἡ χεὶρ εἶνε γυμνή, ἡ μὲν κόμη εἶνε μέλαινα, αἱ γραμμαὶ ἐρυθροκίτριναί, τὸ δὲ ἱμάτιον ὑπέρυθρον. Τοῦ αὐτοῦ χρώματος εἶνε καὶ τῆς γυναικὸς ἡ κόμη καὶ τὸ ἱμάτιον. Δύο δὲ μέτρα μακρὰν τούτου τοῦ τάφου ὑπῆρχεν ἄλλος τάφος ἐκ κεράμων κλειδωτός. Καὶ ἐν τούτῳ ὁ νεκρὸς ἔβλεπε πρὸς δυσμὰς. Εὐρέθησαν ἐν τούτῳ α) φιάλη ἔχουσα πῶμα, βάσιν καὶ λαβὴν· β) ὕδροχόη μικρὰ μέλαινα μετὰ ῥαβδώσεων.

Ἐν δὲ τῷ παρακειμένῳ ἀγρῷ τοῦ ναυάρχου Κανάρη εὐρέθη μικρὰ λάρναξ μαρμαρίνη, ἐν ᾗ ἦτο τεθαμμένος παῖς. Καὶ τούτου ἡ κεφαλὴ ἔβλεπε πρὸς δυσμὰς. Ὁ τάφος οὗτος ἦτο πλήρης ληκύθων κατὰ τὸ πλεῖστον μελανομόρφων εὐρέθησαν ἐν αὐτῷ ὀκτωκαίδεκα ἔχουσαι ὕψος 0,15—0,25, ὧν δέκα ἦσαν τεθραυσμέναι, ἐπειδὴ τὸ κάλυμμα τοῦ τάφου θραυσθὲν εἶχε καταπέσει ἐντός. Καὶ ὁ τάφος οὗτος ἦτο πλήρης ὕδατος καὶ διὰ τοῦτο τῶν πλείστων τὰ χρώματα καὶ αἱ εἰκόνες ἦσαν ἐξαηλιμμέναί. Ἐν μιᾷ τούτων ὕψ. 0,25 μ. εἰκονίζονται τέσσαρες μορφαί, ὧν μία ἐπιβαίνει ἄρματος. Ἐν ἄλλῃ ὕψ. 0,19 εἰκονίζονται τέσσαρες ἀκοντισταί, ὧν ὁ πρῶτος καὶ ὁ τέταρτος ἀκοντίζουσι τοὺς ἐν τῷ μέσῳ. Ἐν ἄλλῃ τεθραυσμένη περὶ τὸ στόμιον καὶ τὴν λαβὴν ὕψ.

0,23 ἐπὶ ἐδάφους μέλανος ἀπεικονίζεται μορφή λευκὴ ἐφθαρμένη. Ἐν ἄλλῃ τοῦ αὐτοῦ τῆ προειρημένη ὕψους εἶνε γεγραμμένα μέλαινα κοσμήματα ἐπὶ ἐδάφους λευκοῦ. Ἐπὶ ἄλλῃς ὕψ. 0,15 ὑπάρχουσι γεγραμμένα τρία ἀνθέμια. Ἐν ἄλλῃ ὕψ. 0,24 ὑπάρχουσι μόνον κοσμήματα μέλαινα. Μία ὕψους 0,20, τεθραυσμένη τὴν βάσιν, ἔχει τὸ ἔδαφος μέλαν, περὶ δὲ τὴν βάσιν καὶ τὸ ἄνω μέρος τῆς γαστρὸς μαϊανδρὸν. Αἱ λοιπαὶ λήκυθοι εἶνε τεθραυσμέναι, τῶν δὲ ἕξ, αἵτινες ἔχουσι παραστάσεις, αἱ εἰκόνες εἰσὶ τοσοῦτον ἐφθαρμέναι, ὥστε μόλις διακρίνονται.

Τάφοι παρὰ τὴν Βάθειαν. Ἐν μὲν τῷ ἀμπε-

Εἰκὼν 52.

λῶνι τοῦ κ. Πανουσίου, ἐνθα κατὰ τὸ ἔτος 1901 εἶχον εὐρέθῃ χρυσὰ κοσμήματα, εὐρομεν ἐν τάφῳ μικρᾷς κόρης σεσυλημένῳ μικρὰν ταινίαν χρυσῆν (Εὐρ. Μ. 13157) ἔχουσαν ἐντυπα κοσμήματα, περὶ δὲ τὰ ἄλλα δύο ὄπας. Ἐν δὲ τῷ ἀγρῷ τοῦ Πετρογιάννη εὐρομεν δέκα τάφους. Ἐν τρισὶ τούτων οἱ νεκροὶ ἦσαν κεκαυμένοι, ἡ δὲ τέφρα αὐτῶν ἦτο ἐντός χαλκῶν καλπῶν κειμένων κάτωθεν ἡμιπίθων μαρμαρίνων, οὗς ἄνωθεν ἐκάλυπτε πλάξ μαρμαρίνη. Ἐντός τάφου τινὸς τῶν ἐνταῦθα εὐρέθη σιδηρὰ ἀξίνη ἔχουσα τὸ σχῆμα τῶν νῦν ἀλλὰ λεπτοτέρα. Ὡς ἐκ τῶν εὐρημάτων, περὶ ὧν ἰδὲ Πορκατικὰ Ἀρχ. Ἐταιρείας 1902 ἐν σελ. 66, δύναται τις νὰ κρίνη οἱ τάφοι οὗτοι ἀνήκουσιν εἰς τὴν τρίτην π. Χ. ἑκατονταετηρίδα. Μνείας ἀξίον εἶνε ὅτι ἐν τοῖς χώμασιν ἐνός τῶν τάφων τούτων εὐρέθη τεμάχιον

ληκίου του εκτου αιῶνος (ιδ. πίν. ΙΘ'). Ἐν τούτῳ ἔχονται τὸ ἔδαφος ὑπέρουθρον ἀπεικονίζονται δύο πολεμισταὶ γενειοφόροι. Τούτων ὁ μὲν φορεῖ ἐπὶ τῆ κεφαλῇ κυνήην καὶ ἔχει παρὰ τὸν ἀριστερὸν μηρὸν ξίφος οὐτινος φαίνεται ὁ κολεός. Ἐχει τὴν δεξιὰν ὑψωμένην καὶ εἶνε ἕτοιμος νὰ κατενέγκῃ αὐτὴν κατὰ τοῦ ἑτέρου, οὗ τὴν κεφαλὴν περιβαλὼν διὰ τῆς ἀριστερᾶς περισφιγγεὶ δι' αὐτῆς καὶ τοῦ ἀριστεροῦ μηροῦ, ὃν ὑψοῖ ὑπὸ τὸν λαιμὸν. Ὁ περισφιγγόμενος φέρεי κρᾶνος καὶ πώγωνα μακρὸν, ἐκτείνει δὲ τὴν χεῖρα πρὸς λεοντῆν, ἧς ὑπεράνω κεῖται τόξον καὶ φαρέτρα. Ἡ εἰκὼν παριστᾷ τὴν πάλην τοῦ Ἡρακλέους πρὸς τὸν Ἄνταϊον. Τοῦτο μαρτυροῦσι τὰ ἔνεκα τοῦ ἀγῶνος ἀποτειθειμένα ὄπλα τοῦ Ἡρακλέους καὶ μάλιστα ἡ λεοντῆ, μεθ' ἣν ἴσως ἀπεικονίζετο καὶ τὸ ῥόπαλον, κυροῖ δὲ κρατῆρ, ὃν ἔγραψεν ὁ Εὐφρόνιος. Τὰ πρόσωπα τοῦ Ἡρακλέους καὶ τοῦ Ἄνταϊου καὶ ἡ λεοντῆ ἔν τε τῷ κρατῆρι τοῦ Εὐφρόνιου καὶ ἐν τῷ τεμαχίῳ τούτῳ τῆς ληκίου ἔχουσι τηλικαύτην ὁμοίότητα ὥστε προάγεται τις νὰ πιστεῦσῃ ὅτι ὅτε τὴν ἐν τῇ ἡμετέρᾳ ληκίῳ εἰκὼν γράψας καὶ ὁ πολλῶ νεώτερος αὐτοῦ Εὐφρόνιος ἀπεμιμήθησαν τύπον τῆς σκηνῆς ταύτης συνήθη ἤδη καὶ καθιερωμένον ἐν τῇ τέχνῃ (πρβ. Ausführliches lexicon der Griech. und Römisch. mythologie ἐν ἀρθρῳ Ἡρακλῆς σελ. 2207. Πρὸς τοῦτους σαρκοφάγον Ἔθν. Μουσείου 1182 καὶ BuHetin 1891 σελ. 449. Robert sarcof. πίν. 99). Ἡ ἐνταῦθα εὔρεσις τοῦ τεμαχίου τούτου τῆς ληκίου μαρτυρεῖ ὅτι προὔπηρχε τάφος παλαιός, εἰς ὃν ἀνήκειν ἡ ληκίος.

Τάφοι παρὰ τὰς Ταμίνας ἢ τὸ νῦν Ἀλιβέριον.
Ἐν θέσει Ἀσμίλιαι σκάψαντες κατὰ τὸ θέρος τοῦ ἔτους 1904 εὔρομεν τάφους Ῥωμαϊκῶν χρόνων δέκα. Οἱ νεκροὶ ἐν δυσὶ τούτων ἦσαν κεκαυμένοι, ὁ μὲν ἐπὶ τοῦ χώματος κάτωθεν τριῶν πλακῶν ἀκατεργάστων, ὁ δὲ κάτωθεν ἡμιπίθου μαρμαρίνου· ἄλλων δύο νεκρῶν ἡ τέφρα ἔκειτο ἐντὸς χαλκίνων καλπῶν, ὧν ἡ μὲν ἦτο ἐντὸς ἡμιπίθου μαρμαρίνου ἔχοντος πῶμα, ἡ δὲ ἄλλη μεταξὺ τεσσάρων τετραγώνων κεράμων. Τέσσαρες ἄλλοι νεκροὶ ἔκειντο ἐν λάρναξί μαρμαρίναις ἐχούσαις κάλυμμα. Τὸ κάλυμμα τῆς μίαις τούτων ἦτο ἀετωματοειδές. Ἄλλους ἑπτὰ τάφους εὔρομεν ἐν τῇ θέσει, ἧτις καλεῖται Ἀναθώνη. Τούτων τέσσαρες μὲν ἦσαν κα-

λυβίται, ἀλλ' ἔκαλύπτοντο ὑπὸ πλακῶν ἐργωρίου λίθου, τρεῖς δὲ ἦσαν ἐσκαμμένοι ἐπὶ τοῦ πωρώδους ἔδαφους, ἕπερ δὲν ἦτο ἐπενδεδυμένον κεράμοις, ἐντὸς δὲ λάρνακος, ἧτις ἔκειτο ἐπὶ λόφου παρκακειμένου, ὑπῆρχον ἑπτὰ κρανία καὶ πλεῖστα ὀστέα. Οἱ νεκροὶ τῶν τάφων τούτων ἔβλεπον πρὸς δυσμάς, ἐνὸς ἐξαιρουμένου, ὅστις ἔβλεπε πρὸς ἀνατολάς. Περὶ τῶν εὔρεθέντων ἐν αὐτοῖς κτερισμάτων διελάθομεν ἐν τοῖς Πρακτικοῖς τοῦ ἔτους 1904^ο.

Τάφοι παρὰ τὴν Κάριστον. Σκάψαντες δοκιμαστικῶς ἐν ἔτει 1908^ο κατὰ τὴν θέσιν ἀργιεῖας, ἔνθα ὑπῆρχεν Ἀσκληπιεῖον, ὡς τεκμαιρόμεθα ἐκ θεμελίων οἰκημάτων συνεχόμενων ἀλλήλοις, μάλιστα δὲ ἔκ τινος λεκάνης ὕψους 0,47, πλάτους 0,90 μ., ἧτις φέρει ἐγγεγλυμμένους δύο ὄφεις σπειροειδῶς ἐλισσομένους, νῦν δὲ εἶνε ἐντετοιγισμένη ὀπισθεν τοῦ ἱεροῦ τοῦ Ἁγίου Δημητρίου, εὔρομεν δέκα τάφους. Τούτων οἱ μὲν ἑκτὼ ἦσαν καλυβίται καὶ οὐδὲν κτέρισμα λόγου ἄξιον περιεῖχον, δύο δὲ ἦσαν ἐκ τετραγώνων κεράμων κλειδωτοί. Ἐν τῷ μὲν τούτων ὑπῆρχον δύο σκύφοι, ὧν ὁ μὲν ἔχει ἔκτυπα κοσμήματα, ὁ δ' ἕτερος φέρει περὶ τὰ χεῖλη ἔκτυπον σκηνὴν θήρας ὑπὸ ἐρώτων γιγνομένην. Εἰ καὶ ἡ τῶν εἰκόνων τύπωσις μετὰ πολλῆς τῆς ἀμελείας ἔχει γίνεи, διότι οὔτε τῶν θηρευτῶν οὔτε τῶν θηραμάτων τὰ χαρακτηριστικὰ καλῶς φαίνονται (ιδ. πίν. ΚΑ'), ὅμως, ἐπειδὴ τὸ διάγραμμα τῶν μαρῶν εἶνε σαφές, δύναται τις νὰ διακρίνῃ εὐκόλως ὅτι ἐν τῷ περὶ τὰ χεῖλη τοῦ σκύφου χώρῳ, ὅστις εἶνε διηρημένος εἰς δύο, ἡ αὐτὴ σχεδὸν θηρευτικὴ σκηνὴ εἰκονίζεται. Ἀπὸ κίονος κρέματα λαγῶς, πρὸ αὐτοῦ δὲ ἐρωτιδεὺς πειράται νὰ ἀφαιρέσῃ ἀπὸ χύτρας τὸ κάλυμμα. Πρὸς τοῦτον φαίνεται βυθίζων ἄλλος ἔρωις κρατῶν ὑψωμένον λαγωβόλον, ὀπισθεν δ' αὐτοῦ ἄλλος ἀντιθέτως βυθίζων φαίνεται ἔχων κεκλιμένα τὰ γόνατα καὶ οἰοεὶ τᾶξέων. Πρὸ τούτου ἴσταται θηρευτῆς φορῶν βραχὺ ἱμάτιον καὶ τείνων τὴν δεξιὰν πρὸς κῦνα ἰστάμενον ὑπερθεν δορκάδος, ἧτις πιθανῶς τετραωμένη κἀθηται ὀλαθὸν καὶ αἶρει τὴν κεφαλὴν πρὸς τὰ ἄνω. Μετὰ ταῦτα ἄλλος θηρευτῆς ὁμοίως τῷ προτέρῳ ἐνδεδυμένος, ἐν ᾧ βυθίζει ἐπὶ δεξιᾷ, ἴσταται ἔντρομος, διότι βλέπει κάπρον ἐφορμῶντα ἐπ' αὐτόν. Ὅπισθεν τοῦ κάπρου τρίτος θηρευτῆς ἐπ' ἄκρων ποδῶν ἰστάμενος καὶ μικρὸν κύπτων φαίνεται

προσφέρων τι εἰς κύνα βλέποντα πρὸς αὐτόν. Ἐν τῷ ἐτέρῳ μέρει τοῦ σκύφου τῷ καὶ μικροτέρῳ κατὰ τὸ τέταρτον περιόπου τῆς ὅλης περιφερείας αὐτοῦ, εἰκονίζεται αὖθις ὁ κίων, ἀφ' οὗ ἀνήρτηται ὁ λαγωῶς, ὁ κρατῶν λαγωβόλον ἔρωσ, ὁ χύτρων ἀποκαλύπτων ἔρωτιδεύς, ἕτερος ἔρωσ βλέπων καὶ βαδίζων ἀντιθέτως πρὸς τοὺς προειρημένους καὶ τελευταῖος ὁ εἰς τὸν κύνα προσφέρων τι θηρευτής. Ὡς δὴλον, ἐν τούτῳ τῷ μέρει, χώρου μὴ ὑπάρχοντος, παρελείφθησαν οἱ δύο θηρευταί, ὡς καὶ ἡ μεταξὺ αὐτῶν ὁραχὰς καὶ ὁ κύων; καὶ ὁ ἐφορμῶν ἐπὶ τὸν ἕτερον τῶν θηρευτῶν κάπρος. Ἡ παράστασις αὕτη εἰλημμένη πιθανῶς ἐκ τοῦ περὶ τὸν Ἀδωνιν μύθου εἶνε ἀξία λόγου, διότι ἢ ἐν οὐδενὶ τῶν μέχρι τοῦδε γνωστῶν ἡμῖν μεγαρικῶν σκύφων εἶνε ἀπεικονισμένη. Ἐρωτες θηρευταὶ λαγωβόλα ἐν ταῖς χερσίν ἔχοντες εἰκονίζονται ἐν σαρκοφάγοις (ιδ. Robert sarcoph. τόμ. III πλν. V, 20, 21) Καὶ τὸ ἐπὶ τῆς βάσεως δὲ τοῦ σκύ-

φου τετυπωμένον κόσμημα δὲν εἶνε ἐκ τῶν συνήθων.

Ἄλλος τῶν τάφων, ἐν ᾧ ἦτο τεθαμμένη κόρη, περιεῖχε κύλικα ἔχουσα ἀπεικονισμένας ἔξωθεν ἐπὶ ἐρυθροῦ ἐδάφους μελανοκόρους μαινάδας κρατούσας θύρσους, αἷς εἶποντο σειληνοί, ἔνδον δὲ ἐπὶ τῆς βάσεως ἦτο ἀπεικονισμένη μαινὰς ἔχουσα θύρσον. Τῆς κύλικος ταύτης τεμάχια μόνον εὑρομεν, ἐν οἷς αἱ πλεῖστοι τῶν μορφῶν εἰσὶν ἐφαρμμένοι. Ἐν τῷ αὐτῷ τάφῳ ὑπῆρχε πυξίς ἔχουσα σχῆμα ποτηρίου καὶ φέρουσα μέλανα κοσμήματα ἐπὶ ἐδάφους ἐρυθροῦ καὶ τὸ ἐνθάδε ἄνευ στομίτου ἀπεικονιζόμενον πῆλινον ἀρυσθαλλοειδὲς ἀλάδαστρον, ἕπερ κοσμεῖται περὶ μὲν τὸ στόμιον καὶ τὴν βᾶσιν δι' ἀνθοπλοκάμων κύκλῳ περιθεόντων αὐτό, περὶ δὲ τὴν γαστέρα διὰ κυπαρίσσων ἐκφυομένων τρόπον τινὰ ἐκ τῆς κορυφῆς τριγωνοειδῶν λόφων. Τὸν μεταξὺ δὲ τοῦ παρὰ τὴν βᾶσιν ἀνθοπλοκάμου καὶ τῶν κυπαρίσσων χώρον κοσμεῖ μαϊάνδρος (ιδ. εἰκ. 52).

Ε Π Ι Λ Ο Γ Ο Σ

Ἀνακεφαλαιούντες τὰ εἰρημένα περὶ τῶν μέχρι τοῦδε ἐν Εὐβοίᾳ δαπάνη τῆς Ἀρχ. Ἐταιρείας ἀνασκαφέντων ὑφ' ἡμῶν τάφων λέγομεν ὅτι πασῶν τῶν χρονικῶν περιόδων οἱ τάφοι εὑρήνται κείμενοι ἔξω τῶν πόλεων ἑκατέρωθεν δημοσίων ὁδῶν, ἢ κατασκευῆ ἕμως αὐτῶν, ὁ τρόπος τῆς ταφῆς τῶν νεκρῶν καὶ τὰ παρατιθέμενα αὐτοῖς κτερίσματα δὲν εἶνε τὰ αὐτά.

Κατασκευὴ τῶν τάφων.

Τῆς μὲν προμυκηναϊκῆς περιόδου οἱ τάφοι εἰσὶν λελαξευμένοι ἐπὶ τιτανολίθου εὐλαξεύτου, ἔχουσι ὄρομον καὶ ἁμοιάζουσι κατὰ τὸ σχῆμα τοῖς λαξευτοῖς σπηλαίοις ἢ ταῖς καλύβαις, ἔνθα οἱ τότε καταφύσκον (πρβ. Ὀδ. I, 30, 182). Τῆς δὲ μυκηναϊκῆς οἱ μὲν λιπότεροι εἰσιν ἐσκαμμένοι ἐπὶ πωρώδους ἐδάφους καὶ ἁμοιοὶ εἰσι τοῖς προμυκηναϊκοῖς, ἀλλὰ δὲν ἔχουσι, ὡς ἐκεῖνοι, ὄρομον, οἱ δὲ πολυτελέστεροι, οἵτινες πεποιημένοι διὰ λίθων ἀργῶν εὑρήνται περὶ τὰς πλευράς λόφων, εἰσὶ θολωτοὶ καὶ ἔχουσι ὄρομον μακρὸν. Οἱ δὲ τῶν ἱστορικῶν χρό-

νων εἰσὶ ποικίλοι, οἱ μὲν εἰσι τύμβοι, οἱ δὲ λελαξευμένοι ἐπὶ βράχου, ἄλλοι, καὶ μάλιστα οἱ οἰκογενειακοί, εὑρήνται ἔνδον περιβάλλου ἔχοντες τὸ σχῆμα πῆλ. Καὶ τοιοῦτοι μὲν εἰσιν οἱ τῶν ἐπὶ πλούτῳ καὶ δυνάμει ἐξεχόντων, τῶν δ' εὐπορούντων πῶς εἰσι μονόλιθοι λάρνακες ἐκ μαρμάρου ἢ λίθου κογχυλιαίου ἢ σύγκεινται ἐκ τεσσάρων ἢ πλειόνων μαρμαρινῶν ἢ πωρίνων πλακῶν. Οἱ πλεῖστοι, ἐν οἷς εἰσὶ τεθαμμένοι οἱ πενήτεροι, εἰσὶ πεποιημένοι διὰ κεράμων τετραγώνων ἢ κοίλων.

Ταφή τῶν νεκρῶν.

Ἐν ταῖς προμυκηναϊκοῖς ταφοῖς οἱ νεκροὶ ἐτίθεντο πλαγίως ἢ ὑπτίῳ ἐπὶ τῶν ἑκατέρωθεν τῆς εἰσόδου πλευρῶν ἔχοντες τὴν μὲν κεφαλὴν εἰς τὸν μυχῶν τοῦ τάφου, τοὺς δὲ πόδας πρὸς τὴν εἰσοδον. Κρίνων τις ἐκ τοῦ πλήθους τῶν ὄστων, ἅτινα εὑρέθησαν ἐν ἐκάστῳ τούτων τῶν τάφων ἐπὶ τῆς ἀντικρῆς τῆς εἰσόδου πλευρᾶς, πείθεται ὅτι ἐν ἐκάστῳ αὐτῶν ἐθάπτετο οὐχὶ εἷς, ἀλλὰ πάντες οἱ τῆς αὐ-

τῆς οικογενείας, ἀνοιγομένης ἐκάστοτε τῆς εἰσόδου, ἥτις ἦτο καλῶς πεφραγμένη διὰ λίθων καὶ γώματος. Ἐν οὐδενί τούτων εὐρέθη νεκρὸς κεκαυμένος. Καὶ ἐν τοῖς θολωτοῖς τῶν μυκηναϊκῶν χρόνων ἐθάπτοντο πάντες οἱ τῆς αὐτῆς οικογενείας, ὡς καὶ ἐν τοῖς προμυκηναϊκοῖς, οἱ ἐν τούτοις ὅμοις νεκροὶ ἢ ἀπετίθεντο ἢ ἐκαίοντο. Ἐν ᾧ οἱ νεκροὶ τῶν τάφων τῶν ἱστορικῶν χρόνων οἱ μὴ κεκαυμένοι σπανιώτατα εὐρηγνται βλέποντες οὐχὶ πρὸς δυσμάς, οἱ τῶν προμυκηναϊκῶν καὶ μυκηναϊκῶν βλέπουσι καὶ πρὸς ἀνατολὰς καὶ πρὸς βορρᾶν καὶ πρὸς μεσημβρίαν, διότι ἡ θέσις τοῦ νεκροῦ ἐξαρχαῖται ἐκ τῆς θέσεως, ἐν ἣ εἶνε λελαξευμένος ὁ τάφος.

Κτερίσματα.

Ἐπειδὴ οἱ ἀρχαῖοι ἐνόμιζον ὅτι ὁ ἄνθρωπος καὶ μετὰ θάνατον ἔχει ἀνάγκη πάντων τῶν ἐν τῷ βίῳ ἀναγκαιοτάτων αὐτῷ πραγμάτων, διὰ τοῦτο παρετίθεσαν τοῖς νεκροῖς θαπτομένοις ὡς κτερίσματα πᾶν ὅ,τι χρησιμώτατον καὶ προσφιλέστατον ἦν αὐτοῖς ἐν τῷ βίῳ.

Καὶ τὰ μὲν ἐν τοῖς τάφοις τῆς προμυκηναϊκῆς περιόδου εὐρισκόμενα κτερίσματα εἰσιν εἰδώλια, φιάλαι, ποτήρια, πύργοι, πυξίδες, ἀγγεῖα ποικίλα τῶ εἶδος καὶ τὸ μέγεθος, τηγανοειδῆ κάσπρα, λεπίδες ἢ ξυροὶ ὀψιανθοῦ, βελόνη καὶ περόνη χαλκαῖ, μαχαίρια χαλκᾶ, λαβίδες ἀργυραῖ ἢ χαλκαῖ, ἐργαλεῖα ὀστέινα. Τῶν ἀγγείων ὀλίγα τινὰ εἰσι λίθινα, τὰ δὲ πλεῖστα πήλινα οὐχὶ διὰ τροχοῦ ἀλλὰ διὰ χειρὸς πεποιημένα. Τούτου δ' ἕνεκα καὶ διότι ὁ πηλὸς αὐτῶν ἐνέχει τρίμματα χαλαζίου καὶ ἄμμου εἶνε καὶ παχέα καὶ ἄτεχνα. Πάντα τὰ πήλινα ἀγγεῖα εἰσι μονόχροα καὶ, ὀλίγων ἐξαιρουμένων, ἔχουσι γάνωμα. Τινὰ τούτων φέρουσιν ἐγχάρακτα σπειροειδῆ ἢ μαιανόροειδῆ κοσμήματα ἢ τετυπωμένους κύκλους.

Τὰ δὲ ἐν τοῖς μυκηναϊκοῖς τάφοις κτερίσματά εἰσι τὰ καὶ ἐν τῷ βίῳ συνήθη ἀγγεῖα ἢ σκεύη ἢ κοσμήματα. Τούτων τὰ μὲν μετάλλινά εἰσιν ἐκ χαλκοῦ ἢ μολύβδου, τὰ δὲ πήλινα πάντα εἰσι τροχοποίητα καὶ διὰ τοῦτο λεπτότερα καὶ τεχνικώτερα τῶν ὄντων ἐν τοῖς προμυκηναϊκοῖς, ἔχουσι δὲ καὶ κοσμήματα οὐχὶ ἐγχάρακτα, ἀλλὰ διὰ χρωμάτων ἀπεικονιζόμενα. Ἐν τοῖς θολωτοῖς μυκηναϊκοῖς τάφοις πρὸς τοῖς κτερίσμασιν εὐρέθη καὶ πλη-

θὺς ὀστέων διαφόρων ζώων, ἅτινα ἐθύοντο ἐπὶ τοῖς ἐκάστοτε θαπτομένοις.

Ποικιλώτερα καὶ πλείονά εἰσι τὰ ἐν τοῖς ἱστορικοῖς τάφοις παρατιθέμενα ἐκάστω νεκρῷ κτερίσματα. Τινὰ μάλιστα τούτων χαρακτηρίζουσιν ἀκριβῶς πῶς τὸν αἰῶνα εἰς ὃν ὁ τάφος ἀνήκει. Καὶ τοῦ μὲν πέμπτου αἰῶνος καὶ τετάρτου χαρακτηριστικὸν γνώρισμά εἰσιν μάλιστα μὲν αἱ λευκαί, εἶτα δὲ καὶ αἱ ἐρυθρόμορφοι λήκυθοι. Κατὰ δὲ τὸν τρίτον καὶ τέταρτον ἔτι αἰῶνα αἱ μελανόμορφοι λήκυθοι καὶ τὰ ἐν τοῖς τάφοις ἰδίᾳ εὐρισκόμενα λευκὰ ἀλάβαστρα καὶ τὰ ποικίλα τὸ σχῆμα τῆς μορφῆν εἰδώλια καὶ ἀθύρματα. Τοῦ δευτέρου δὲ π. Χ. αἰῶνος τὸ χαρακτηριστικὸν γνώρισμά εἰσι τὰ χρυσὰ φύλλα, ἅτινα ἀφθονά εἰσι περὶ τὸν νεκρὸν κεχυμένα, καὶ τὰ ἀργυρᾶ καὶ χαλκᾶ σκεύη. Τοῦς δὲ μετέπειτα αἰῶνας χαρακτηρίζουσιν ἰδίως τὰ πολλὰ μελάγχροα ληκύθια, ἅτινα συνήθως ἔχουσι βάσιν καὶ λαίμην μακρὴν καὶ κοινῶς καλοῦνται *δακρυδόχα*, εἰ καὶ τοιαῦτα ὀλίγα ὅμως εὐρέθησαν καὶ ἐν τάφοις τοῦ τρίτου αἰῶνος. Τῶν δὲ χριστιανικῶν τάφων ἰδίον γνώρισμα εἶνε λύχνος ἔχωντες ἔντυπον σταυρὸν ἢ περιστορᾶν ἢ ἢ παντελῆς ἑλληειφῆς παντός ἀγγείου. Ὁ ὄβολος τοῦ Χάρωνος δὲν ἀπαντᾷ οὔτε ἐν τοῖς προμυκηναϊκοῖς οὔτε ἐν τοῖς μυκηναϊκοῖς χρόνοις. Δανάκας χρυσᾶς εὐρομεν ἐν τάφοις τοῦ τετάρτου καὶ δευτέρου αἰῶνος, νομίσματα δὲ ἀργυρᾶ καὶ χρυσᾶ καὶ χαλκᾶ ἐν πᾶσι τοῖς μετὰ τὸν πέμπτον αἰῶνα.

Ἄλλ' ἴσως ἐρωτῆσει τις τίνας ἕνεκα τοσαῦτα κτερίσματα παρετίθεντο τοῖς νεκροῖς; Ὡς ἡμεῖς τοῦλάχιστον ἐκ τῶν μέχρι τοῦδε ὑφ' ἡμῶν γενομένων ἀνασκαφῶν κρίνοντες πειθόμεθα, ἐν τοῖς ἀρχαιοτάτοις χρόνοις παρετίθεντο ὑπὸ τῶν οἰκειοτάτων ἐκάστω νεκρῷ ἐκεῖνα τὰ ἀγγεῖα καὶ σκεύη, ὧν ἐποιεῖτο χρῆσιν καὶ κατὰ τὸν βίον. Ἀν δὲ τὰ ἐν ἐκάστω τῶν προμυκηναϊκῶν καὶ μυκηναϊκῶν θολωτῶν τάφων εὐρισκόμενα κτερίσματά εἰσι πολλὰ, αἰτία τούτου εἶνε ὅτι ἐν αὐτοῖς ἦτο θεταμμένος οὐχὶ εἰς ἀλλὰ πάντες οἱ ἐκ τῆς αὐτῆς οικογενείας ἀποθανόντες. Τὸ πλῆθος δὲ τῶν ἐν ἐκάστω τάφῳ τῶν ἱστορικῶν χρόνων ὑπαρχόντων σκευῶν, ἀγγείων, κορῶν, ἀθυρμάτων, φιαλῶν, ληκύθων, ἀλαβάστρων καὶ λοιπῶν δύναται νὰ ἐρμηνευθῆ ὡς ἐξῆς. Ἡ μὲν οἰογένεια παρετίθει τῷ νεκρῷ πρὸς τοῖς χρησίμοις

αὐτῶ ἀγγεῖοις διὰ τὸν ἐν τῷ τάφῳ οὕτως εἰπεῖν βίον καὶ πᾶν ὅτι ἦτο προσφιλὲς αὐτῶ ζῶντι. Τοῦτου ἕνεκα ἐν ἐνὶ καὶ τῶ αὐτῶ τάφῳ εὐρέθησαν καὶ χρυσᾶ κοσμήματα πολλαπλᾶ ὅσον περιδέραια, ἐνώτια, δακτύλιοι. Πλὴν τῶν οικειοτάτων ἕμως καὶ οἱ ἄλλοι συγγενεῖς καὶ φίλοι προσέφερον τῶ νεκρῶ τελευταῖον τι δῶρον ἐκ τῶν ἐκάστοτε ἐθιζομένων ἢ λήκυθον ἢ φιάλην ἢ πυξίδα ἢ ἄλλο τι, σχέσιν ἔχον πρὸς τὸ φύλον ἢ τὸ ἔργον, ὅπερ ἐγίνωσκον ὅτι ἔμελλε νὰ ἦ ἀρεστὸν τῶ ἀποθανόντι. Οὕτω πως

δύναται τις νὰ ἐρμηνεύσῃ τὰς ἐν ἐνὶ καὶ τῶ αὐτῶ τάφῳ πολλὰς ληκύθους, τὰ πολλαπλᾶ ἀλάβαστρα καὶ τὰ ἄλλα ποικιλόμορφα εἰδώλια καὶ ἀγγεῖα. Ὡς δὲ νῦν οἱ οικεῖοι καὶ φίλοι προσφέρουσι τοῖς νεκροῖς ἀνθή, οὕτω, φρονούμεν, καὶ κατὰ τὸν δεῦτερον μάλιστα π. Χ. αἰῶνα οἱ γνώριμοι καὶ φίλοι ἔρανον τοὺς νεκροὺς διὰ φύλλων χρυσῶν ἐλαίας, μύρτου καὶ δρυός, ὧν τὸ πάχος καὶ βᾶρος ἐρρυθμίζεν, ὡς πολὺ πιθανόν, ἢ παχύτης καὶ βαρύτης τοῦ βαλλαντίου τοῦ προσφέροντος.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

ΕΥΒΟΪΚΑΙ ΕΠΙΓΡΑΦΑΙ

α') Χαλκίδος.

1

Ἐπὶ μαρμαρίνης τετραγώνου βάσεως ἐχούσης ἐπὶ τῶν τριῶν πλευρῶν ἀνωθεν καὶ κάτωθεν κυμάτιον, ὕψους 0,30, μήκους 0,50, πλάτους 0,35, εὐρεθείσης δὲ ἐν τοῖς θεμελίοις τοῦ φρουρίου παρὰ τὴν πυριτιδαποθήκην εἶνε κεχαραγμένη ἐπὶ μὲν τῆς προσόψεως ἢ ἐξῆς ἀναθηματικῆ ἐπιγραφῆ:

ΑΡΙΣΤΟΜΑΧΟΣ
ΑΡΙΣΤΟΚΛΕΙΔΟΥ
ΑΜΦΙΚΡΑΤΗ
ΕΥΡΥΝΟΜΟΥ
5 ΤΙΤΩΙΣΩΤΗΡΙΚΑΙΕΥΕΡΓΕΤΗΙ
ΓΥΜΝΑΣΙΑΡΧΗΣΑΝΤΕΣ

Ἄριστόμαχος

Ἄριστοκλείδου

Ἄμφικράτη

Εὐρυνόμου

5 Τίτωι σωτήρι καὶ εὐεργέτηι
γυμνασιάρχῆσαντες

Ἄνωθεν δὲ ἐν ἀριστερᾷ

ἐν δεξιᾷ

.. _ I M I Δ Η Σ Αἰσι. μίδης
.. Ω Μ Η Λ Ο Σ . . ωμηλος
Θ Α Λ Ο Ι Θάλιοι
Ε Ξ Μ Ω Ε Μ Π
Ε Σ Μ Ω Ε Μ Π

Μ Ο Ρ . Μ Ι Ο Σ
Χ Α Ρ Ι Δ Η Μ Ο Σ
Ε
Κ Λ Ε Ω Ν Υ Μ Ο Σ
Χ Α Α Κ Ι Δ Ε Ι Σ

Τὰ ἐν τῇ δεξιᾷ πλευρᾷ γράμματα εἶνε πολὺ μικρά, τὰ δὲ τῆς ἐν ἀριστερᾷ εἶνε μέζονα.

Ὡς εἶνε γνωστὸν ἐκ τοῦ Πλουτάρχου (Τίτ. ΧVI) οἱ Χαλκιδεῖς διασωθέντες τῷ 191 π.Χ. ἐκ τῆς ὀργῆς τοῦ Μανίου, μεσολαβήσαντος τοῦ Τίτου, τὰ κάλλιστα καὶ μέγιστα τῶν παρ' αὐτοῖς ἀναθημάτων τῷ Τίτῳ καθιέρωσαν, ὧν ἐπιγραφὰς ἔστι τοιαύτας ἄχρι νῦν ὄραν. «Ὁ δῆμος Τίτῳ καὶ Ἡρακλεῖ τὸ γυμνάσιον». Ἐτέρωθι δὲ πάλιν. «Ὁ δῆμος Τίτῳ καὶ Ἀπόλλωνι τὸ Δελφίνιον». Ὁ Ἄριστόμαχος λοιπὸν ὁ Ἄριστοκλείδου καὶ Ἀμφικράτη ἢ Εὐρυνόμου γυμνασιάρχῆσαντες ἐν τινὶ τῶν καθιερωμένων τῶ Τίτῳ γυμνασίων ἀνέθηκαν αὐτῶ ὡς σωτήρι καὶ

εὐεργέτη τὴν ἐπὶ τῆς εὐρεθείσης ἐν τοῖς θεμελίοις τοῦ καταδαριζομένου ἐνετικῆς τεύχους βάσειως μὴ σφριζομένην νῦν εἰκόνα. Ὅτι δὲ ὁ Τίτος ἐτιμᾶτο ὑπὸ τῶν Χαλκιδῶν ὡς σωτὴρ μαρτυρεῖ ὁ Πλούταρχος (αὐτ.) λέγων, «*ἔτι δὲ καὶ κατ' ἡμᾶς ἱερεὺς χειροτονητὸς ἀπεδείκνυτο Τίτου, καὶ θύσαντες αὐτῷ τῶν σπονδῶν γενομένων ἄδουσι παιᾶνα πεποιημένον. οὗ ἡ ἐπιφθόσ καταλήγει ὧδε· ἰήϊε παιᾶν, ὦ Τίτε σῶτερ.*

Τῶν ἐπὶ τοῦ ἄνω μέρους τῆς τε δεξιᾶς καὶ ἀριστερᾶς πλευρᾶς ὀνομάτων, ὡς ὁ ἀναγνώστης βλέπει, τινὰ εἰσὶν ἐξαλλημιμένα καὶ δυσκόλως δύνανται νὰ συμπληρωθῶσιν.

2

Ἐπὶ γείσου μαρμαρίνου μήκους 1,85, πλάτους 0,40 μ. εὐρεθέντος ἐπὶ τῆς ὁδοῦ παρὰ τὴν οἰκίαν Δράκου εἰσὶ κεχαραγμένα τὰ γράμματα

.....ΝΟΥ

Ἄδρια]νοῦ;
Τραϊα]

3

Ἐπὶ ἀποκεκρουμένης ἀριστερῶθεν στήλης, εὐρεθείσης ἐν Βάθεικ, νῦν δὲ οὔσης ἐν τῷ Μουσεῖῳ Χαλκιδῶς, μήκους 1,40 μ., πλάτους 0,49, πλάτους 0,15 ἀνέγνωμεν κάτωθεν κυματίου τὰ ἐξῆς ὀνόματα τοῦ πατρὸς τῶν νεκρῶν

ὁ δεῖνα ΗΛΙΟΔΩΡΟΥ ὁ δεῖνα Ἑλιοδώρου
» ΕΟΔΩΡΟΥ » Θ]εοδώρου

Κάτωθεν τῶν γραμμάτων ἔνδον νάιδιου ἀπεικονίζεται γυνὴ καθημένη ἐπὶ θρόνου ἔχουσα τὴν δεξιάν παρὰ τὸν λαιμὸν καὶ ἀνέχουσα τῇ ἀριστερᾷ τὸ ἱμάτιον, ἐν ἀριστερᾷ δὲ ἀνὴρ ὄρθιος, οὗ τῆς μὲν δεξιᾶς χειρὸς οὔσης ὑπὸ τὸ ἱμάτιον φαίνεται μόνον ὁ καρπός, ἡ δὲ ἀριστερὰ κρατεῖ τὸ ἱμάτιον.

4

Ἐν θέσει Ἐηροβρούσει, ἐν ἀγρῷ Θεμιστοκλέους Λεμπέση, ἐπὶ λίθου τετραγώνου φέροντος ἄνωθεν γείσον, μήκους μ. 1,22, πλάτους 0,50, πλάτους 0,20 ἀνέγνωμεν

ΠΑΤΡΩ
ΝΙΚΟΜΑΧΟΥ

Πατρῶ
Νικομάχου

Ὁ λίθος ἔχει ἀποξεσθῆ εἰς μῆκος 0,80, πλάτος

0,18 καὶ βάθος 0,004 καὶ ἐχρησίμευσεν εἰς τὴν θύραν τάφου θολωτοῦ ῥωμαϊκῶν χρόνων (ιδ. σελ. 51).

5

Ἐπὶ στήλης ἐχούσης ἀετωμάτιον μετ' ἀροκεράμων ὕψ. 0,95, πλ. 0,42, πᾶχ. 0,10 ἀνέγνωμεν

ΣΩΣΙΒΙΑ
ΑΡΙΣΤΙΩΝΟΣ
ΘΗΒΑΙΑ

Σωσιβία
Ἀριστίωνος
Θηβαία

6

Ἐπὶ στήλης ἐχούσης ἀετωμάτιον μῆκ. 0,70, πλ. 0,36, πᾶχ. 0,10 ἀνέγνωμεν

ΠΥΘΙΟ.
ΠΑΥΣΩΝΟΣ

Πύθιος
Παύωνος

β.) Ἐρετρίας.

7

Ἐν τῷ ἀγρῷ Γεωργίου Λάμπρου ἐπὶ μαρμαρίνης στήλης ὕψ. 0,64, πλ. 0,28, πᾶχ. 0,05 ἀνέγνωμεν

ΚΑΛΛΙΠΡΗ
ΔΑΜΩΝΟΣ

Καλλιπρη
Δάμωνος

8

Ἐπὶ λίθου ὕψ. 0,75, πλάτ. 0,36, πᾶχ. 0,15 εὐρεθέντος ἐν τῷ αὐτῷ ἀγρῷ ἀνέγνωμεν

ΗΓΕΑΣ
ΔΗΜΟΚΛΕΟΥΣ

Ἡγέας
Δημοκλέους

9

Ἐπὶ τεμαχίου κεράμου τάφου ἀνέγνωμεν τὰδε τὰ γράμματα τετυπωμένα

ΙΡΤΕΡΙ

Ἐρετρί[ας

γ.) Δύστου.

10

ὑπεράνω τῆς θύρας τοῦ ναύσκου τοῦ ἀγίου Νικολάου ἐπὶ ἐπιτυμῆδιου στήλης ἐχούσης ἀετωμάτιον, ἐν ᾧ ἀνθέμιον, ὕψους 0,42, πλ. 0,33 ἀνέγνωμεν

ΚΑΛΛΙΣΤΡΑΤΗ
ΕΠΙΚΡΑΤΙΔΟΥ

Καλλιστράτη
Ἐπικρατίδου

11

Ἐπὶ τῆς ἀγίας τραπέζης τοῦ ναοῦ τοῦ ἁγίου Γεωργίου ἐπὶ στήλης μήκους μ. 1,10, πλάτους 0,45, πάχους 0,09, ἀποκεκρουμένης ἐν ἀριστερᾷ ἀνέγνωμεν

Κ]ΛΕΑΡΕΤΗ

Κ]λευαρέτη

Ἐν τῷ λεξικῷ τοῦ Παπίου ἀναγράφεται μόνον τὸ ὄνομα *Κλευαρέτη* οὐχὶ δὲ καὶ τὸ *Κλευαρέτη*.

12

Ἐν τῷ αὐτῷ ναῷ ἐν ἀριστερᾷ τῆς προηγούμενης στήλης ἐπὶ ἐτέρας μήκους 0,50, πλάτ. 0,25, πάχους 0,10 ἀνέγνωμεν

ΝΙΚΙΠΠΗ

Νικίππη

ΕΧΕΝΙΚΗ

Ἐχενίκη

ΦΙΛΩΝΟΣ

Φίλωνος

13

Ἐπὶ στήλης εὐρεθείσης ἐν τοῖς χώμασι μικροῦ τύμβου, ὃν ἀνοίξαντες εὗρομεν σεσυλημένον, ἐχούσης δὲ ὕψ. 1,08, πλ. 0,56, πάχ. 0,13 ἀνέγνωμεν

ΑΚΑΜΑΣ

Ἀκάμας

ΟΡΘΑΓΟΡΟΥ

Ὁρθαγόρου

14

Ἐπὶ τεμαχίου στήλης ὕψ. 0,15, πλάτ. 0,27, πάχ. 0,09 εἶδομεν τάδε τὰ γράμματα

Ο

Ε

15

Κάτωθεν τοῦ φρουρίου πρὸς τὴν Μ. πλευρὰν παρὰ τὴν λίμνην ἀνέγνωμεν ἐπὶ λίθου μήκους μ. 0,95, πλάτους 0,70, πάχους 0,20 τὴν λέξιν

Η Ο Ρ Ο Σ

ἦρος

16

Ἐν τῇ κώμῃ, ἣτις καλεῖται *Κόσωνα*, ἐν ἀριστερᾷ τῆς θύρας τοῦ ναοῦ τῆς κοιμήσεως τῆς Θεοτόκου ἀνέγνωμεν ἐπὶ στήλης ἐντετοιχισμένης, ἐχούσης δὲ ὕψος μ. 1,34, πλάτος 0,34, πάχος 0,11

ΧΑΙΡΕΑΣ

Χαιρέας

ΗΘΙ.Ε...

Ἡθ[ι]ε[ν]ου;

Ἡ στήλη ἔχει ἀνθέμιον, οὗ κάτωθεν. εἶνε κεχαραγμένα τὰ γράμματα. Κάτωθεν τούτων ὑπάρχουσιν ἐγγεγλυμμένοι δύο ῥόδακες, μετ' ἃς ὑπῆρχον ἄλλα γράμματα, ἅτινα νῦν εἶνε ἀπεξεσμένα.

17

Ἐν τῇ αὐτῇ κώμῃ ἐπὶ ἐτέρας στήλης ἐντετοιχισμένης ἐν δεξιᾷ τῆς θύρας τοῦ αὐτοῦ ναοῦ, ἐχούσης δὲ ὕψος 0,51, πλ. 0,41, πάχ. 0,10 καὶ ἀποκεκρουμένης κάτωθεν ἀνέγνωμεν

ΑΡΙΣΤΟΚΛΕΑ

Ἄριστοκλέα

Ἄμφότεραι αὗται αἱ ἐπιγραφαί, ὡς εἶπεν ἡμῖν ὁ ἱερεὺς τῆς κώμης Ἄθανάσιος Νόνας, μετηνέχθησαν ἐκ Δύστου.

18

Παρὰ τὴν κώμην *Κατακαλοῦ*, ἐν τῷ ἱερῷ τοῦ ναοῦ τῆς ἀγίας Παρασκευῆς ἐπὶ στήλης μήκους 0,90, πλ. 0,38 ἐντετοιχισμένης ἀνέγνωμεν

.ΙΡΗΝΗ

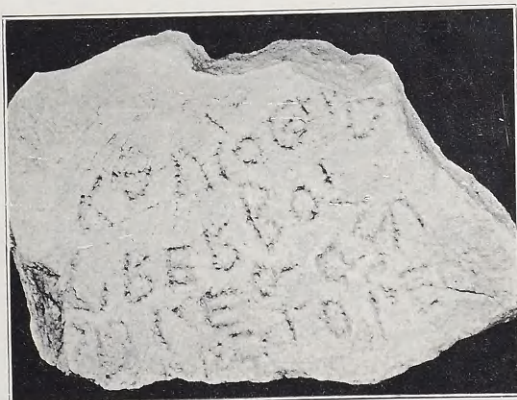
Ἐιρήνη

.ΡΗΣΤΗ

Χρήστῃ

19

Ἐπὶ λίθου μήκους 0,14, πλάτους 0,30, πάχ. 0,11, εὐρεθέντος ἐν *Ζάγκοις* (ἄρχ. *Ζάρηξ*), νῦν δὲ ὄντος ἐν τῷ μουσεῖῳ Χαλκίδος, εἶνε στιγμασιδῶς κεχαραγμένη ἢ ἐξῆς ἐπιγραφῆ

Κόσας Ὁθρο
λίθεβ βοί
ποτ' ἔλασα
πότ' ἔρεας

Τί σημαίνει τὸ *λίβεβ*, ἀγνοοῦμεν. Ἐκ τοῦ τόπου ὅμως, ἔνθα ἡ ἐπιγραφή εὐρέθῃ, τεκμαιρόμενοι εικάζομεν ὅτι πιθανῶς τὸ ἀδιανόητον *λίβεβ* εἶνε ταυτοσημον τῷ *λίμνην*. Ἄν ἡ εἰκασία αὕτη εἶνε πιθανή, τότε ἡ ἐπιγραφή δηλοῖ ὅτι Κόας ὁ Ὄθρου ποτὲ διήλθε τὴν λίμνην (τοῦ Δύστου) διὰ βοῦς πρὸς τὸ μέρος τοῦ ὄρους.

δ.) Ἀρμυροποτάμου.

20

Ἐν τῇ οἰκίᾳ Ἰωάννου Ρουμελιώτου ἀνέγνωμεν ἐπὶ στήλης τετραγώνου ὕψους 0,70, πλάτ. 0,34, πάχ. 0,08

ΑΡΙΣΤΟΚΡΑΤΗ Ἀριστοκράτη

Ἄγνωστος ἐμοὶ τουλάχιστον ὁ τύπος οὗτος τοῦ θηλυκοῦ ἀντὶ τοῦ συνήθους Ἀριστοκρατεία. Πρὸς τὸ ὄνομα Ἀμφικράτη τὸ ἐν τῇ πρώτῃ τῶν ἐκ Χαλκίδος ἐπιγραφῶν.

21

Ἐν τῇ αὐτῇ κώμῃ ἐν τῇ οἰκίᾳ τοῦ ἱερέως Ἀρυστείδου Ν. Κατσάτου ἐπὶ τεμαχίου στήλης ὕψους 0,16, πλ. 0,15, πάχ. 0,04 εὐρεθείσης ἐν θέσει Ἱερουσαλήμ ἀνέγνωμεν

ΞΕΝΟ . . . Ξενο . . .
ΕΘΕΙΚ . . . Ἐθεικ . . .

ε.) Κουβελῶν.

22

Ἐν τῇ κώμῃ Κουβέλαις ἐν τῇ οἰκίᾳ Ἰωάννου Θ. Τζώρτζη ἐπὶ στήλης ληγουσης εἰς ἀετωμάτιον, ὕψ. 0,92, πλ. 0,33, πάχ. 0,04 ἀνέγνωμεν

ΑΦΡΟΔΕΙΣΙΑ Ἀφροδεΐσια
ΛΥΣΙΜΑΧΟΥ Λυσιμάχου

ς.) Στύρων.

23

Ἐπὶ στήλης ὕψ. 0,70, πλ. 0,40, πάχ. 0,07, ἐχρύσης δὲ κάτωθεν γέτισον καὶ ἀποκεκρομένης ἀριστερῶθεν ἀνέγνωμεν

ΚΑΛΛΙΣΤΡΑΤΟΣ Καλλίστρατος
ΦΙΛΩΤΑΔΗΣ Φιλωτάδης
ΙΕΡΟΠΟΙΗΣΑΝ Ἱεροποιήσαντες
ΤΕΞΑΝΕΘΕΣΑΝ ἀνέθεσαν
ΤΗΝ ΚΡΗΝΗΝ τὴν κρήνην
ΑΣΚΛΗΠΙΩ Ἀσκληπιῶ
ΙΕΡΑΡΧΟΣ Ἱεραρχος
ΕΠΟΕΙ ἐποίησε

24

Ἐπὶ στήλης φερούσης ἀετωμάτιον, ἐν ᾧ ῥόδαξ, ὕψους 0,65, πλάτους 0,36, πάχους 0,06, κάτωθεν δὲ ἀποκεκρομένης ἀνέγνωμεν

ΦΡΟΣΥΝΟΣ Φρόσυνος
ΚΟΤΥΟΣ Κότυος

Κάτωθεν τῶν γραμμάτων ἐντὸς ναΐδιου εἰκονίζεται παῖς φέρων τὸ ἱμάτιον ἀπὸ τῆς ἀριστερᾶς ἐπὶ τὸν δεξιὸν ὦμον περιειλημένον. Σφίζεται μόνον κατὰ τὸ ἦμισυ.

25

Ἐν τῇ οἰκίᾳ Δημητρίου Μπατσόλα ἐπὶ στήλης ἐντετοιχισμένης ἐν τῇ ἀνατολικῇ πλευρᾷ ἐχρύσης δὲ ὕψος μὲν 0,50, πλάτους δὲ 0,37 ἀνέγνωμεν

ΛΑΙΚ Κορινθί
ΚΟΡΙΝΘ Κορινθί
Α.ΣΟΦC α σοφιC Δ
ΑΜΑC αμαCκη
ΝΟΥ νου

Οὕτω νομίζομεν ὅτι δύναται νὰ συμπληρωθῶσιν καὶ ἔνεκα ἀποκρούσεως ἐν δεξιᾷ τῆς στήλης ἐλλιπεῖς λέξεις. Ἡ ἐν τῷ τρίτῳ στίχῳ στιγμή, νομίζομεν, εἶνε τοῦ λίθου.

ζ.) Καρύστου.

26

Ἐν σελίδι 14^η τῆς Ἀρχαιολογικῆς Ἐφημερίδος τοῦ ἔτους 1905^{ου} ἐδημοσιεύσαμεν ἐπιγράμμα εὐρεθὲν ἐν τῷ κήφῳ τοῦ κ. Κωνσταντινίδου, οὕτινος ἐντετοιχισμένου ἐν τῇ κλίμακῃ τοῦ κήφου τὸν πρῶτον στίχον ἔχοντα ἐλλιπεῖ τὰ γράμματα συνεπληρώσαμεν ὡδε

Ποτάμ]ιοι Νύμφαι τὸδ' ἄ[γνων δ]ίσαν ἀδ]κτιον ἕδωρ

Ἐπειδὴ καὶ αὖθις ἰδόντες τὸν λίθον ἀποτετοιχισμένον ἤδη ἐπεισθημεν, ὅτι ὁ χῶρος καὶ τὰ λεί-

ψανα τῶν γραμμάτων δὲν παρέχουσι τὰς λέξεις, δι' ὧν συνεπληρώσαμεν τὸν στίχον, νῦν συμπληρωμένοι ὄδε·

Ποτάμιοι Νύμφαι τοδ' ἀ[π' οὔρε]ο[ς ἤγ]αγον ὕδωρ

27

Ἐπὶ στήλης μαρμαρινῆς ἐντετοιχισμένης ἐπὶ τοῦ ἐξώστου τῆς οἰκίας Ἰωάννου Μπουρῆ καὶ ἐχούσης ἀετωμάτιον καὶ ὕψους 0,61, πλ. 0,35, πάχ. 0,04 ἀνέγνωμεν

ΓΕΡΑΙΣΤΙΟΝ
ΑΠΟΛΛΩΝΙΟΥ

Γεραίστιον
Ἀπολλωνίου

Τὸ *Γεραίστιον* ὡς κύριον ὄνομα ἐνταῦθα τὸ πρῶτον ἀπαντᾷ.

28

Αὐτόθι ἐπὶ στήλης λίθου ὑπομέλανος, ἀετωματοειδούς, ὕψους 0,85, πλάτους ἄνωθεν μὲν 0,42, κάτωθεν δὲ 0,45 καὶ πάχους 0,04 ἀνέγνωμεν

ΝΕΙΚΗΣΩΚΑΛΛΑΤΙΑΝΗ
ΕΝΘΑΔΕΚΕΙΜΑΙΚΟΜΑΡΟΣ
ΔΕΥΙΟΣΜΝΗΜΕΙΟΝ
ΤΟΥΤΕΠΟΙΗΣΕ
ΧΑΙΡΕΤΕΔΟΙΠΑΡΙΟΝΤΕΣ

Νεικησῶ Καλλατιανῆ
ἐνθάδε κείμεαι, Κόμαρος
δὲ υἱὸς μνημεῖον
τοῦτ' ἐποίησε
χαίρετε δ' οἱ παριόντες.

29

Ἐν θέσει Δρυμωνιᾶ ἐπὶ μαρμαρινῆς πλακῆς ἐντετοιχισμένης ἐπὶ τῆς γαφύρας, ἐχούσης δὲ μῆκος 0,33, πλάτος 0,22 ὑπάρχει κεχαραγμένη ἡ ἐξῆς ἐπιγραφή, ἣν δημοσιευσθεῖσαν τὸ πρῶτον τῷ 1878 ἐν τῇ *Corresp. Hell.* (σελ. 276) καὶ εἶτα τῷ 1891 ὑπὸ Keil (*Hermes* 26) ἀναδημοσιεύομεν πληρεστέραν πως.

Π α

. C N E K Γ E N O Y C I E P E A
Δ Ι Ο Ν Υ C Ο Υ Δ Η Μ Ο Τ Ε Λ Ο Υ
Κ Α Ι Γ Ρ Α Μ Μ Α Τ Ε Α Τ Ο Υ Γ Ε Ν C
5 Τ Ω Ν Ε Υ Δ Ω Ρ Ι Δ Ω Ν Δ Ι Α Β Ι
C Ε Ι Τ Ω Ν Η C Α Ν Τ Α Ε Λ Ε Ξ Ω Ν Η

C A N T A A P Γ Y P O T A Ξ I E Y C A N
T A A Γ O P A N O M H C A N T A T O I
C T P A T H Γ H C A N T A . . E I

10 P A P X H C A N T A

π ω

τ]ὸν ἐκ γένους ἱερέα
Διονύσου δημοτελοῦ[ς
καὶ γραμματέα τοῦ γένου[ς
5 τῶν Εὐδωριδῶν διὰ βί[ου
σειτωνήσαντα, ἐλε(!)ωνή-
σαντα, ἀργυροταμιεύσαν-
τα, ἀγορανομήσαντα τὸ ι',
στρατηγήσαντα [τὸ] ε', ἐ[ε-
10 ραρχήσαντα

Τῆς ἐν *Corresp. Hell.* δημοσιευθείσης ταύτης ἐπιγραφῆς καὶ εἶτα ὑπὸ Keil ἀναδημοσιευθείσης οἱ τρεῖς τελευταῖοι στίχοι εἶνε ἑλλειπεῖς. Καὶ ἐν μὲν τῷ ὀγδόῳ ἐλλείπουσι τὰ γράμματα ΤΟΙ, ἐν δὲ τῷ ἐνάτῳ σημειοῦται χάσμα ἐνὸς μόνου γράμματος, ἐν ᾧ, ὡς ἡμεῖς καλῶς παρετηρήσαμεν, ἐλλείπουσι δύο, μετὰ δὲ τὸ χάσμα ὑπάρχουσι τὰ γράμματα ΕΚ, ἐν ᾧ ἡμεῖς μετὰ τὸ Ε παρετηρήσαμεν ὑπάρχον τὸ Ι καὶ μετ' αὐτὸ μέρος τῆς κεραιᾶς τοῦ Ε, ὅπερ ὁ πρῶτος ἐχδότης μετὰ τοῦ Ι ὑπέλαβεν ὡς Κ. Ἐν δὲ τῷ δεκάτῳ στίχῳ ὁ μὲν πρῶτος ἐχδότης ἀνέγνω μόνον τὰ γράμματα . . H C A N T A, ὧν πρόσθεν σημειοῦται χάσμα δύο μόνον γραμμάτων. Ἡ τοιαύτη ἀνάγνωσις προῆλθε, διότι μέρος τῆς πλακῆς ἦτο κεκαλυμμένον ὑπὸ ἀσβέστου, ἣν ἡμεῖς ἀποξέσαντες κατορθώσαμεν νὰ ἀναγνώσωμεν καλῶς ἕλην σχεδὸν τὴν λέξιν. Ὡς δὴλον ἐκ τῆς ἐπιγραφῆς ταύτης, καὶ τὸ ἱεραρχεῖν, ὡς τὸ σιτωνεῖν, ἐλαιωνεῖν, ἀργυροταμιεύειν, ἀγορανομεῖν, στρατηγεῖν, ἐν Καρύστῳ ἦτο ἀξίωμα αἰρετόν. Πιθανὸν μετὰ τὸ ἱεραρχήσαντα ὑπῆρχεν ἀριθμὸς δηλῶν ποσάκις ἐξελέχθη ἱεραρχῆς. Παρατηρητέον τὴν διὰ τοῦ Ε γραφὴν τοῦ ἐλαιωνήσαντα.

30

Ἐπὶ στήλης ὕψους 0,50 μ., πλάτους 0,15, πάχους 0,20 εὐρεθείσης ἐν τῷ κήπῳ τοῦ Ἐλευθερίου Χατζῆ Κωνσταντῆ, νῦν δὲ κειμένης ἐν τῇ οἰκίᾳ τῆς κ. Βιολεττῆ ἀνέγνωμεν τὴν ἐξῆς ἐπιγραφὴν κεχαραγμένην εἰς δύο στήλας ἐξ ὧν τὸ στίχων ἐκάστην·

ΑΡΧΟΝΤΟΣ ΕΥΑΙΝΕΤΟΥ
 ΛΙΜΕΝΟΦΥΛΑΚΕΣ
 ΚΑΛΛΙΑΣ ΑΡΙΣΤΟΔΗΜΟΥ
 ΚΤΗΣΙΠΡΙΔΗΣ ΚΡΑΤΩΝΟΣ
 5 ΝΙΚΟΣΘΕΝΗΣ ΚΤΗΣΙΚΛΕΟΥ
 ΕΥΤΕΛΗΣ ΚΛΕΑΡΙΣΤΟΥ
 ΝΑΥΣΙΑΣ ΕΠΙΣΘΕΝΟΥ
 ΧΑΙΡΕΑΣ ΑΡΙΣΤΟΜΗΔΟΥ
 ΑΙΣΧΙΝΗΣ ΤΗΛΕΜΑΧΟΥ
 10 ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ
 ΑΡΜΟΔΙΟΣ ΘΕΑΝΔΡΟΥ
 ΣΙΤΩΝΗΣ
 ΑΝΤΙΚΛΕΙΔΗΣ ΕΠΙΚΡΑΤΟΥ
 ΤΟΥ ΕΝΙΑΥΤΟΥ ΗΜΕΡΑΙ
 15 Η Η Η Π Δ Δ Δ Ι Ι Ι Ι
 ΚΗΡΥΞ ΑΡΙΣΤΩΝ ΑΡΧΕΣΤΡΑΤΟΥ

- *Αρχοντας Ευαίνετου
 λιμενοφύλακας
 Καλλίας 'Αριστοδήμου
 Κτησιπρίδης Κράτωνος
 5 Νικισθένης Κτησικλέου
 Ευτέλης Κλεαρίστου
 Ναυσίας 'Επισθένου
 Χαίρεας 'Αριστομήδου
 Αίσχίνης Τηλεμάχου
 10 Γραμματεὺς
 'Αρμόδιος Θεάνδρου
 Σιτώνης
 'Αντικλείδης 'Επικράτου
 τοῦ ἐνιαυτοῦ ἡμέραι
 15 384
 κήρυξ 'Αρίστων 'Αρχεστράτου

Ἡ ἐπιγραφή αὕτη, ὡς δῆλον ἐκ τοῦ σχήματος
 τῶν γραμμάτων, εἶνε ἡ ἀρχαιοτάτη πασῶν τῶν
 ἐνθάδε δημοσιευμένων ἐπιγραφῶν τῆς Καρύστου.
 Τὸ ἔτος λογίζεται ὅτι ἔχει ἡμέρας 384, διότι πα-
 ρεμβάλλεται καὶ ἐμβόλιμος μῆν. Ἡ ἐπιγραφή αὕτη
 ἔχει δημοσιευθῆ ἐν Corr. Hell. σελ. 275 τόμ. 2,
 1878· ἀναδημοσιεύομεν αὐτήν, διότι ὁ τὸ πρῶτον
 δημοσιεύσας αὐτήν Girard, τονίζει τὸ ὄνομα Εὐ-
 τέλης εἰς τὴν λήγουσαν καὶ εἰς τὰς γενικὰς τῶν
 τριτοκλίτων *Κτησικλέου, 'Επισθένου, 'Αριστομήδου*
 προστίθησι τὸ ς. Τὸ ὄνομα δὲ τοῦ πατρὸς τοῦ ἐν
 τῷ 16 στίχῳ *'Αρίστωνος* ἀναγινώσκει *'Αριστ.* ἐν ᾧ
 ἡμεῖς ἀνέγνωμεν *'Αρχεστράτου*.

31

Ἐπὶ πλακῶς μαρμαρίνης ὕψους 0,20, πλάτους
 0,26. ἀντιστρόφως ἐντετοιχιμένης ἐντὸς πατη-
 τηρίου κειμένου ἐν θέσει Πασῶ ἀνέγνωμεν

ΑΡΧΟΥΙΤΟΣ ΠΟΛΥΑΡΚΟΥ
 ΛΙΜΕΝΟΦΥΛΑΚΕΣ
 ΑΡΤΕΜΩΝΤΙΜΑΓΟΡΟΥ
 ΜΝΗΣΑΡΧΟΣ ΑΡΧΕΣΤΡΑΤΟΥ
 5 ΟΔΙΠΠΟΣ ΑΜΕΙΝΟΚΛΕΟΥ
 ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ
 ΠΟΣΕΙΔΩΝΙΟΣ ΙΑΣΩΝΟΣ

*Αρχοντας Πολυάρχου
 λιμενοφύλακας
 'Αρτέμων Τιμαγόρου
 Μνήσαρχος 'Αρχεστράτου
 "Οδιππος 'Αμεινοκλέου
 Γραμματεὺς
 Ποσειδώνιος 'Ιάσωνος

Ἡ ἐπιγραφή αὕτη εἶνε νεωτέρα τῆς προηγου-
 μένης καὶ πιθανῶς τοῦ τρίτου π. Χ. αἰῶνος, ὡς
 δυνάμεθα νὰ κρίνωμεν ἐκ τοῦ σχήματος τοῦ Α καὶ
 τοῦ Ο, ὅπερ εἶνε κατὰ τι μικρότερον τῶν ἄλλων
 γραμμάτων. Παρατηρητέον ὅτι ἐν ταύτῃ τῇ ἐπι-
 γραφῇ οἱ λιμενοφύλακες εἰσι τρεῖς, ἐν ᾧ ἐν τῇ προ-
 ηγουμένῃ ἀναφέρονται ἑπτὰ. Τοῦτο μαρτυρεῖ, ὅτι
 κατὰ τοὺς χρόνους τῆς ἐπιγραφῆς ταύτης ἡ κίνησις
 τοῦ λιμένος τῆς Καρύστου δὲν ἦτο πλέον, οἷα ἦτο
 παλαιότερον. Πρὸς τοῦτοις μνείας ἀξιονομίζομεν,
 ὅτι ἐν ᾧ ἐν τῇ προηγῆθείσῃ ἐπιγραφῇ ἀναγράφον-
 ται καὶ σιτώνης καὶ κήρυξ, ἐν ταύτῃ οὐχί. Τὸ
 ὄνομα "Οδιππος ἐντεῦθεν ἐγὼ τουλάχιστον μαν-
 θάνω.

32

Ἡ ἐπομένη ἐπιγραφή κεχαραγμένη ἐπὶ μαρμά-
 ρου εὑρέθη ἐν τῇ οἰκίᾳ Χρίστου Μούλου, ὡς ση-
 μειοῦται ἐν τινὶ φυλλαδίῳ ὁ μακαρίτης σχολάρχης
 ἐν Καρύστῳ Βιολέττης, ὅθεν αὐτὴν παρελάβομεν.

ΗΒΟΥΛΗΚΑΙΟΔΗΜ
 ΕΥΡΙΤΙΔΟΥ ΗΡΩΑ
 ΚΑΙ ΕΥΝΟΙΑΣ ΤΗΣ ΣΕΙΣΑ

Ἡ βουλή καὶ ὁ δῆμος
 Εὐριτίδου ἥρωα
 καὶ εὐνοίας τῆς εἰς ἀἰῶτον . . .

Ἡ διὰ τοῦ ι ἀντὶ τοῦ υ γραφὴ τῆς λέξεως *Ἐδομίδου*, ἀν μὴ προέρχεται ἐξ ἀμαρτήματος τοῦ χαρακτοῦ, τὸ πρῶτον ἐνταῦθα ἀπαντᾷ πρῶ. ἐπιγ. 37.

33

Ἐπὶ στήλης ὕψους 1,20, πλάτους 0,25, εὐρεθείσης ἐν τῇ συνοικίᾳ *Δρυμωναῖ* ἐν τῇ ἀμπέλῳ Γεωργίου Μερτζανάκη, νῦν δὲ ἐντετοιχισμένης ἐν τῇ οἰκίᾳ Παπαγατζῆ

ΙΕΡΟΝ ΔΙΣΚΥΝ . . . Λ Τ Ο Ν
ΗΡΑΚΛ . ΑΣ Δ Ω Η Ρ Ω Σ
ΔΑΜΟΚΛΕΙΑΦΕΙΔΙΜΟΥΗΡΩΟΙΚΟ
ΔΟΜΗΣΕΝΕΚΤΩΝΤΟΥΠΑΤΡΟΣ

Ἰερὸν δις κου(αδρ)άτον
Ἡρακλ(ε)ας ὄδ' ἦρος.
Δαμόκλεια Φειδίου ἦρω οἰκο-
δόμησεν ἐκ τῶν τοῦ πατρὸς.

Καὶ ἡ ἐπιγραφή αὕτη ἔχει δημοσιευθῆ ἐν *Corr. Hell.* 1878 τόμ. 2 σελ. 276. Ἀναδημοσιεύομεν αὐτὴν συμπεπληρωμένην. Ἐν στίχῳ τρίτῳ ἀνέγνωμεν ἡμεῖς Φειδίου ἀντὶ *Φειδίου*, ἐν δὲ τῷ δευτέρῳ ἀνέγνωμεν ὄδ' μεταξύ τῶν λέξεων *Ἡρακλέας καὶ ἦρος*.

34

Ἐπὶ στήλης ὕψ. 0,19, πλ. 0,14, πάχ. 0,08, εὐρεθείσης ἐν Ἀγίῳ Γεωργίῳ τῷ παρὰ τὴν συνοικίαν Μύλων, νῦν δὲ κειμένης ἐν τῇ οἰκίᾳ τῆς κ. Βιολέττη ἀνέγνωμεν

+ C H I . . . V T O _ P I . . .
Ο Ν Β Η Μ Α Μ Η Χ Α Η Λ Ο . .
Χ Η Ε Κ Π Ο Θ Ο Ν Η Σ Υ Ν Χ Η . . .
Μ Η Σ Χ Α Ρ Η Ν Ε Ν Ε Θ Η Δ Φ Λ

Σηκ[οῦ το]ύτο[υ β]ασίλει-
ον βήμα Μη(!)χαῖλο[ν ἔ]
χη(!) ἐκ πόθου ἦς ψυχῆ[ς μνή-
μης χάρη(!)ν ἐν ἔτη(!) αφλ

Ὁ Μιχαῖλος φαίνεται, ὅτι εἶχε ταφῆ ἐν τῷ βασιλείῳ βήματι τοῦ ναοῦ, ἱερεὺς πιθανῶς ὢν. Πότε, δεικνύει ἡ χρονολογία.

35

Ἐπὶ τεμαχίου ἐπιτυμβίου στήλης εὐρεθείσης ἐν τῷ ἀγρῷ τοῦ Ἐλευθερίου Μαρούση εἶδομεν τὰ ἐξῆς γράμματα

. . . Ρ Ι Σ . . . Κλεαρίσ[τη];
- Ρ Ι Σ . . . τρίς.

36

Ἐν τῇ οἰκίᾳ τοῦ Ἰωάννου Ν. Κεκεμπάνου ἐπὶ στήλης ἐχούσης γεῖσον ὕψους 0,74, πλ. 0,34, πάχ. 0.10 ἀνέγνωμεν

ΔΗΜΑΙΝΕΤΟΣ Δημαίνετος
ΔΗΛΙΟΣ Δήλιος

37

Ἐν τῷ περιβολίῳ τῶν ἀδελφῶν Ρούντων τῷ ἐν τῇ παλαιᾷ χώρᾳ ἐπὶ στήλης ἐχούσης κυμάτιον, ὕψ. 1,24 πλ. 0,49, πάχ. 0,48 ἀνέγνωμεν

Α . Π Λ Ω Τ Ι Ο Ν . . . Λ Α Υ Δ Ι
Α Π Λ Ω Τ Ι Ο Ν Μ Ε Υ . Μ Ο Τ Ο -
Κ Α Ι Μ Α Μ Ε Τ . . . Ε Υ Ρ Υ Τ Ι Σ
Η Κ Α Ι Φ Α Β Ω Ρ Ι Ν Η Τ Ο Ν Υ Ι Ο Ν
5 Α Ν Ε Σ Τ Η Σ Α Ν Δ Ο Γ Μ Α Τ Ι
Β Ο Υ Λ Η Σ Κ Α Ι Δ Η Μ Ο Υ

Α[ῦλον] Πλώτιον. Κ[λαυδί]
α, Πλώτιον Μ[αρκος] Εὐ[δο]μοτος
καὶ Δ[ευκία] Μετ[έλλα] Εὐρυτίς
ἡ καὶ Φαβωρίνη τὸν υἱὸν
5 ἀνέστησαν δύγαμι
βουλῆς καὶ δήμου

Τὸ ὄνομα *Εὐδομοτος* καὶ τὸ θηλυκὸν *Φαβωρίνη* ἐντεῦθεν ἡμεῖς τοῦλάχιστον τὸ πρῶτον ἐμάθομεν.

38

Ἐν θέσει *Λεύκα* τοῦ Γεραιστοῦ παρὰ τὴν θάλασσαν ἐπὶ πικρὸς τεθραυσμένης ἀνέγνωμεν

Κ Ε Β Ο Η Θ Ι Τ Ω Δ Ο Υ Λ Ω Σ Ο Υ
Φ Ω Τ Ι Ν Ω

Κ(ύρι)ε βοή(ι) τῷ δούλῳ σου
Φωτι(ι)νῷ

ΠΡΟΣΘΗΚΑΙ

1

Ἐπὶ στήλης ἀποκεκρουμένης ἄνωθεν καὶ κάτωθεν καὶ ἐχούσης ἀετωμάτιον, ἥς τὸ σφῆζόμενον ὕψ. 0,20, τὸ πλάτος 0,26, τὸ δὲ πάχος 0,07 ἀνέγνωμεν

ΑΦΡΟΔΙΣΙΑ	Ἄφροδισία
ΣΤΡΑΤΩΝΟΣ	Στράτωνος

Εὐρέθη ἐν τῷ κατεδαφισμένῳ τείχει τοῦ φρουρίου Χαλκίδος. Κάτωθεν τῶν γραμμάτων ἐν ἀριστερᾷ εἶνε γεγλυμμένη βόδαξ.

2

Ἐπὶ ἀετωματιοειδὸς στήλης ὕψους 0,50, πλάτους 0,25, πάχ. 0,05 ἀνέγνωμεν

ΣΑΤΥΡΑ	Σάτυρα
ΣΑΤΥΡΟΥ	Σατύρου
ΚΛΗΤΟΡΙΑ	Κλητορία

Καὶ αὕτη εὐρέθη ἐν τῷ τείχει τῆς Χαλκίδος ἐντετειχισμένη. Παρατηρητέα ἢ διὰ τοῦ Η γραφῆ τοῦ ἐθνικοῦ, ἔπερ ἀπαντᾷ διὰ τῆς ΕΙ ἢ διὰ τοῦ Ι γεγραμμένον.

3

Ἐπὶ μαρμαρολίθου ἔχοντος σχῆμα ξίφους μ. 0,54, πλ. 0,13 παχ. 0,03 ἐν τῇ οἰκίᾳ τοῦ ἐν Γεραιστῷ Γ. Μύρου ἀνέγνωμεν

+	
СΔΒΒΑ	Σαββα-
ΤΙΟΥΧΕ	τίου Χε
ΡΙΚΕΟС	ρικός

Τὴ δηλοῖ τὸ *Χερικός*, ἀγνοοῦμεν. Μὴ ἀναγνωστέον *χέρι* (= *χάρις*) *Κέος* (= *Κέως*);

4

.....
 ΝΔΗΜΟΝΡΡΩΤΩΙ
 ΤΕΛΕΙΑΝΕΙΣΑΓΟΝΤΙ
 ΙΤΩΝΚΑΘΑΡΕΡΤΟΙΣΑΛ
 5 ΑΙΑΣΥΛΙΑΝΚΑΙΑΣΦΑ

ΜΟΥΚΑΙΕΙΡΗΝΗΣ
 ΑΤΑΘΑΛΑΤΤΑΝΕΙ
 ΟΝΚΑΙΠΟΛΙΤΗΝ
 ΣΚΑΙΜΕΤΕΙΝΑΙ
 10 ΛΛΟΙΣ

[καὶ εἶναι αὐτῷ πρόσθετον πρὸς τὴν βο] [υλὴν καὶ τὸ]ν δῆμον πρότωι [μετὰ τὰ ἱερὰ καὶ ἀ]τέλειαν εἰσάγοντι [καὶ ἐξάγοντι πάντων, καθάπερ τοῖς ἀλλοῖσι εὐεργέταις κ]αὶ ἀσυλίαν καὶ ἀσφά[λειαν καὶ πολέ]μου καὶ εἰρήνης [καὶ κατὰ γῆν καὶ κ]ατὰ θάλατταν, εἶ[ναι δὲ αὐτὸν πρό]ξενον καὶ πολίτην [καὶ ἐγκτησίην εἶναι αὐτῷ γῆ]ς καὶ μετεῖναι [πάντων ὅσα π]ερ καὶ τοῖς ἀ]λλοῖσι [προξένους καὶ εὐεργέταις δίδοται].

Τὸ ψήφισμα τοῦτο εὐρέθη ἐν τοῖς γόμασι τοῖς περὶ τὸν ναὸν τοῦ Δαφνηφόρου Ἀπόλλωνος ἐν Ερετρίᾳ. Εἶνε κεκαραγμένον ἐπὶ στήλης μαρμάρου ἀποκεκρουμένης ἄνωθεν καὶ ἐκ τῶν ἐκατέρωθεν πλευρῶν. Σφῆζόμενον ὕψος καὶ πλάτος τῆς στήλης 0,25μ. πάχος 0,10μ.

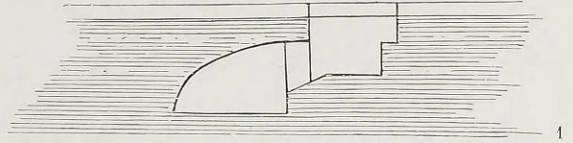
5

Ἡ ἐπιγραφή αὕτη ἐστάλη μοι παρὰ τοῦ ἐν Ἀλωναρίῳ ἐλληνοδιδασκάλου κ. Κ. Φραγκούλη·

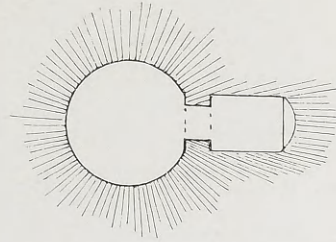
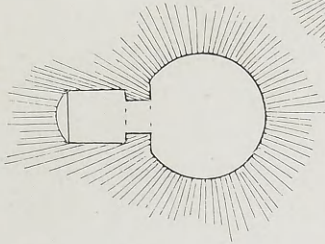
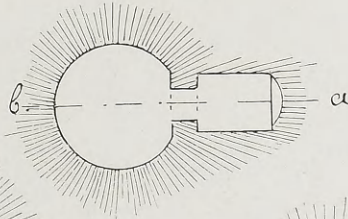
. ΕΑ	ἐ]ξα[μέτρῳ
. ΡΟΙ	ν] ποι[ητάς
. ΑΛΠΙΚΤΑ	σ]αλπικτὰ[ς
. ΗΡΥΚΑΣΒ	κ]ήρυκας β
5 ΕΝΚΩΜΙΟΛΟ	5 ἐ]νωμοιολό[γους
ΕΠΩΝΠΟΙΗΤ	ἐ]πῶν ποιητ[ῆ]ς
ΑΥΛΗΤΑΣΧ	αὐ]λητάς χ[ορῶν
.ΙΘΑΡΩΔΟΥ	κ]ιθαρωδοῦ[ς].
ΠΑΡΘΕΝΩΝ	παρ]θένων
10 ΠΑΙΔΑΣ	10 πα]ίδαας
ΠΑΙΔΑ	πα]ίδαα
ΑΝ	ἀν]δρας
ΤΙ	τι

Τομαί τάφων καθ' ὀριζόντιον ἐπίπεδον

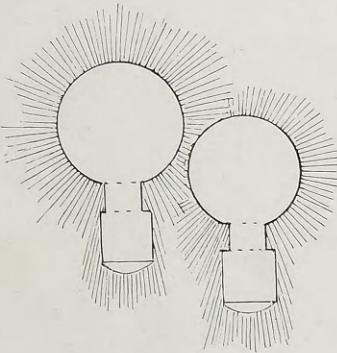
Τομή εἰς α. β.

1

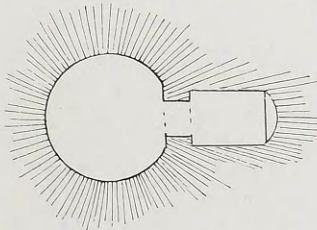

3

4

5

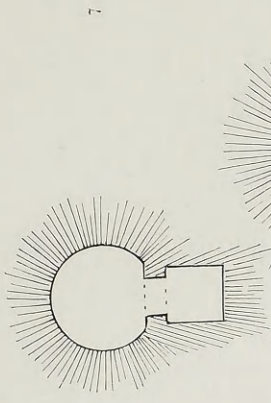
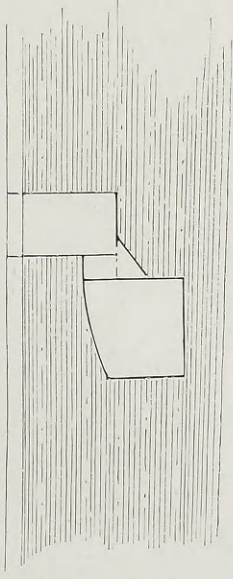

Κλίμαξ $\frac{1}{100}$

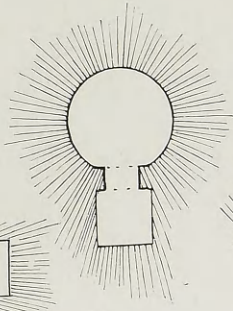
6

Τομή α. β.

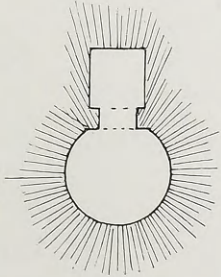
Εξακλόβηρος της 4ης Συστάδος εις μήκος 135 μ.

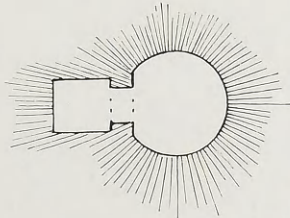
7

8

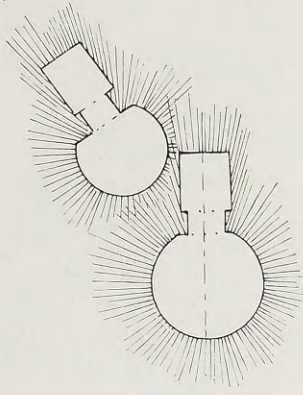
9

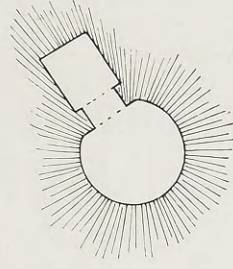
Τομαί τάρων καὶ ὀριζόντιον ἐπιπέδον.

Κλίμαξ $\frac{1}{100}$

10

11

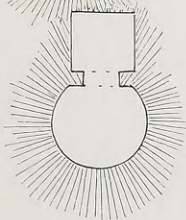
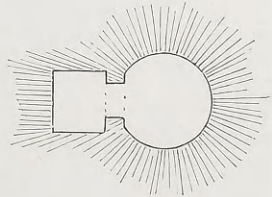
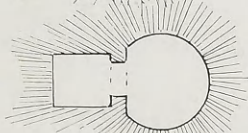
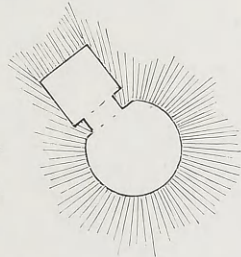
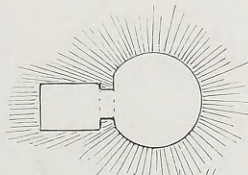
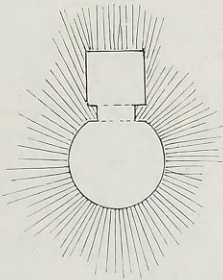
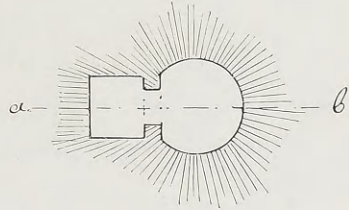
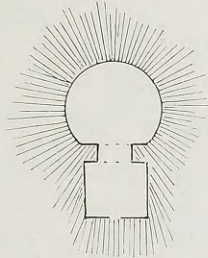
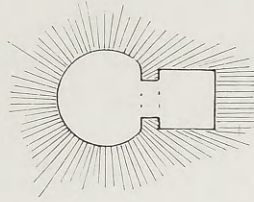
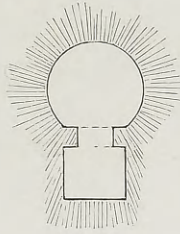

12

13

Τομὰι τάφων καθ' ὁριζώντιον ἐπίπεδον.

1

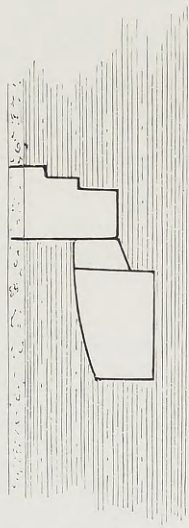
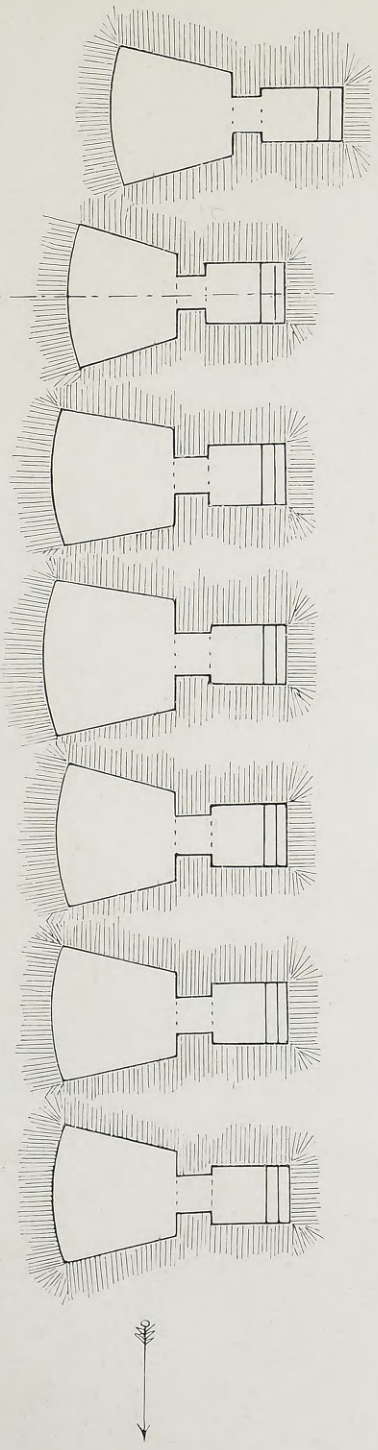

Τομή εἰς α. β.

Κλίμαξ $\frac{1}{100}$

Τομαί πάγων καθ' ὀριζόντιον ἐπιπέδον

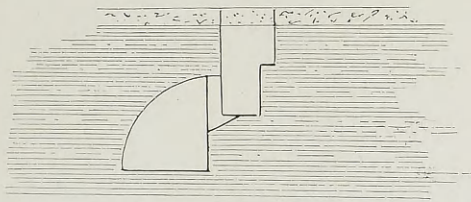
6

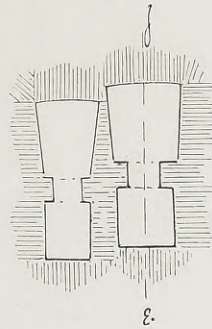
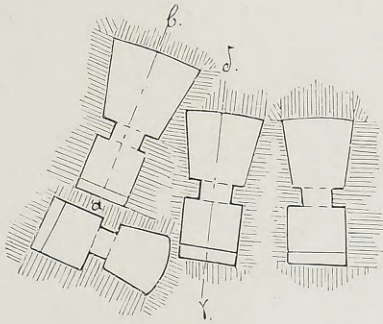
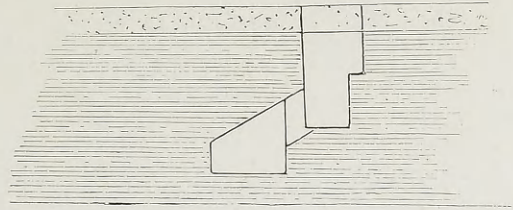
Τομή εἰς α. β.

Κλίμαξ $\frac{1}{100}$

Τομή εις α β.

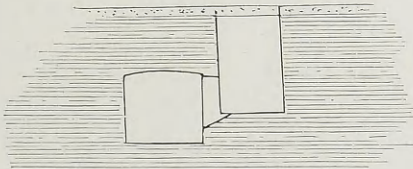
Τομή εις γ δ.

Τομαί τάφων κατ' ὄρζόντιον ἐπίπεδον

Κλίμαξ $\frac{1}{100}$

Τομή εις ε ζ.

Τομή εις η θ.

